

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 38 (1285) 1974 RUGSEJO - SEPTEMBER 19

LIETUVIŲ SAVAITRASTIS — LITHUANIAN WEEKLY

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. 275 - 4672

Mokykla -- ne teatras

Su naujų mokslo metų pradžia vėl atsiveria mokyklų durys. Grįžta jaunimas į jų suolus kopti lavinimosi ir gyvenimo laiptais. Atgyja pedagoginės problemos, kurių tarpe žymią vietą užima lietuviškasis švietimas. Jau kelinti metai švietimo vadovai, mokytojai ir tėvai suka galvas, kaip padaryti lituanistinę mokyklą įdomią, patrauklią, kad mokiniai mieliau jone eitų. Reikia pasakyti, kad šioje srityje, nežiūrint visų sunkumų, nemažai padaryta. Atsirado tinkamesni vadovėliai, žemėlapiai, paruošta įvairių skaidrių, pastaruoju metu pradėta ruošti specialios kortelės pagal naują darbo metodą. Kaikur panaudojami ir filmai. Mokytojai, ilgiau pagyvenę išeivinėse sąlygose, lengviau supranta mokinių psichologiją, geriau perduoda lituanistines žinias, pasinaudodami įvairiomis vaizdinėmis priemonėmis. Užaugo visa eilė jaunų mokytojų, išėjusių vietinio krašto mokyklas ir pasirodusių dėtyti lituanistinėse mokyklose. Jiems gal dar ir trūksta lituanistinių žinių, bet tikriausiai netrūksta energijos ir įsijautimo į čia gimusių mokinių jauseną bei galvoseną. Tai geras kelias, vedas į organišką lituanistinio švietimo tęstinumą. Reikia ir toliau taip vairuoti lietuviškąjį švietimą, kad netrūktų mokytojų prieauglio šeštadieninėms mokykloms. Šioje srityje nemažai pasiekta, bet dar nevisos galimybės išnaudotos.

***

Visa tai galima būtų pavadinti keliu įdomesnės bei patrauklesnės lituanistinės mokyklos linkme. Kaip minėta, tai geras, tęstinas kelias. Visdėlio įdomumui mokykloje yra ribos. Juk negalima norėti, kad mokykla taptų teatru, kurin veržte veržtusi mokiniai net su apmokamais bilietais. Mokykla yra rimta darbo vieta, kur vietoje mokytojo negalima pastatyti juokdario. Dėlto nerealiai yra pastangos tų švietėjų, kurie bando iš mokyklos padaryti teatrą, o pamokas — vien laisvų pašnekusių valandomis. Moderniosios mokyklos pionieriai, amerikiečiai bei kanadiečiai, užsimoję reformuoti tradicinę mokyklą, pasuko pavojinga laisvo stiliaus linkme, kuri vietomis priartėjo prie anarchijos. Lietuviškoji mokykla nedrįso imtis radikalių posūkių, nesivijo kraštutinių bandymų ir pasiliko tradicinėje linkmėje, stengdamasi pasisavinti tik tai, kas naujovės, kurios įmanomos pritaikyti mūsų sąlygose. Tuo būdu ji nieko nepralaimėjo, nes ir kraštutiniai reformatoriai, pamatę anarchijos pavojų, pabūgo eiti pertoli. Kanadiečiai tėvai, nusivylę kraštutinėmis reformomis, ėmė siųsti vaikus į labiau tradicines mokyklas, kuriose liko daugiau tvarkos, drausmės ir tikro švietimo. Tas faktas pvz. buvo pastebėtas Ontario provincijoje — labai pagausėjo mokinių skaičius vadinamoje atskiros mokyklose, sumažėjo — valdinėse. Ir tai ypač dėlto, kad pirmųjų sistemoje liko daugiau tradicinės dvasios bei drausmės. Tėvams yra aišku, kad be geros tvarkos, atitinkamos drausmės mokykla negali paruošti mokinio gyvenimui.

***

Nors mokykla negali tapti pramogų vieta bei teatru, tačiau mokymas nėra vienintelė jos funkcija. Ypač tai pabrėžtina kalbant apie lituanistikos perteikimą. Čia vien teorinių žinių perdavimo neužtenka. Išmokyti lietuvių kalbą, jos istoriją gali ir negras, ir japonas, ir visi kiti, bet lietuviams tie dalykai jų nepadarys. Reikia, kad su lietuvių kalba, istorija, literatūra kartu eitų ir lietuviškoji siela. Pastaroji sklandi per kalbą, literatūrą, istoriją, tradicijas... Jei mokinsys tos lietuviškos sielos nepagauna, savo viduje lieka apatiškas, nesujudintas. Lituanistika turėtų pasiekti jaunuolio širdį, ne vien atmintį, protą. Tik tada jis pradeda jausti savo priklausomybę lietuvių tautai, tikiai tada pabunda gyvoji jo sąmonė. Dėlto esmingai svarbu, kad mokiniai lietuviškumą pajautų, pergyventų. Tam ypač gali pasitarnauti poezija, dainos, tautodailė, tautiniai šokiai, tautinės šventės. Pvz. Vasario 16 šventę galėtų būti diena, kurioje stipriau sujuda lietuviškos širdys ir įgalina jaunimą ryškiau pagauti lietuviškumo pulsą. Neveltui pvz. latviai ir estai skatina savo jaunimą dalyvauti tautinėse šventėse. Žinoma, jie stengiasi paruošti ir atitinkamas programas. Nedaug naudos būna tais atvejais, kai jaunimas, pakviestas atlikti programą tautinėse šventėse, prasėdi visą laiką užsienioje ir nepajunta šventės nuotaikos. Lietuviškoji dvasia yra kažkas sunkiai apčiuopiamo, pagaujamo, bet lengvai pergyvenamo, pajuntamo stipresniuose jos bangavimuose. Mūsų mokykla to neturėtų užmiršti ir tam panaudoti visas progas. Pr. G.

Pas popiežių Paulių VI vasaros rezidencijoje buvo priimtas lietuvių choras "Aidas" iš Hamiltono. Nuotraukoje matyti jį lydėjusieji — rektorius prel. L. Tulaba ir marijonų vienuolijos vicegenerolas kun. dr. V. Rimšelis, MIC. Jiedu prašo popiežių palaiminti lietuvišką audinį

Dienraštis smerkia Australiją

Redaktorius P. Worthingtonas apie baltiečius, sovietus ir australiečius

Kanadoje bene didžiausią dėmesį baltiečių ir kitų Sovietų Sąjungos okupuotų tautų problemoms skiria prieš trejetą metų pradėtas leisti tabloidinio formato dienraštis "The Toronto Sun", ypač jo vyr. red. P. Worthingtonas ir politinis komentatorius Otavoje L. J. Zinkas. Abu jie yra aiškūs sovietinio komunizmo priešininkai, gerai pažįstantys jo tikrąjį veidą. P. Worthingtonas su komunizmu susipažino dar būdamas dabar jau užsidariusio dienraščio "The Toronto Telegram" korespondentu Maskvoje, o J. L. Zinkas yra čekas, II D. karo metais kovojęs už Čekoslovakijos išlaisvinimą Vakarų sąjungininkų pusėje, pokaryje grįžęs į savo gimtąjį kraštą ir iš jo vėl turėjęs pasitraukti dėl Maskvos imperialistinio siautėjimo.

Rugsėjo 10 d. laidoje P. Worthingtonas paskelbė dėmesio vertą straipsnį "Australia abandons the Baltics", mesdama objektyvų žvilgsnį į Australijos įvykdytą Pabaltijo išdavimą Sovietų Sąjungai. Jis teisingai pastebi, kad ši reikšminga, bet labai trumpa pranešima tepaskelbė nedaugelis Kanados laikraščių, o ji perskačiusieji kanadiečiai pasitenkinę tik pečių truktelėjimu: "Kas čia tokio..." Tačiau ši žinia giliai sujaudino estus, latvius ir lietuvius, kurių Kanadoje yra apie 100.000.

Pirmoji anglų pasaulyje P. Worthingtonas pabėžia, kad Australija yra pirmoji angliški kalbant valstybė, kurios darbiečių premjero G. Whitlam vyriausybė formaliai pripažino Baltijos valstybių įjungimą Sovietų Sąjungon. Prieš II D. karą Estija, Latvija ir Lietuva, būdamos laisvos ir nepriklausomos, niekam nesudarė jokios grėsmės. Pirmiausia jas okupavo Sovietų Sąjunga, Hitlerio sąjungininkė, verždamasi Lenkiją, vėliau — vokiečiai, atsisukę prieš savo buvusius talkininkus sovietus. 1945 m. Baltijos valstybės vėl užėmė Sovietų Sąjunga, pristabdydama ir net visiškai sustabdydama jų istorijos vyksmą.

Nei Jungtinės Tautos, nei Kanada, nei Britanija, nei Ameriką niekad oficialiai neįteisino šios okupacijos. Tai padarė G. Whitlamas vienpusiškai sprendimu, remdamasis tariamuoju realizmu. Baltiečiai nuogastauja, kad šis žingsnis gali pradėti posūkį, kuris palaidos net ir patį šių kraštų laisvės principą ateičiai. Toronte yra trys Baltijos valstybių konsulatai: Estijos — 261 Davenport Rd., Latvijos — 2 Parklane Circle, Lietuvos

— 1 Trillium Cres. Nors tie konsulatai egzistuoja tyliai ir beveik anonimiškai, Kremliai jie lemoms skiria prieš trejetą metų pradėtas leisti tabloidinio formato dienraštis "The Toronto Sun", ypač jo vyr. red. P. Worthingtonas ir politinis komentatorius Otavoje L. J. Zinkas. Abu jie yra aiškūs sovietinio komunizmo priešininkai, gerai pažįstantys jo tikrąjį veidą. P. Worthingtonas su komunizmu susipažino dar būdamas dabar jau užsidariusio dienraščio "The Toronto Telegram" korespondentu Maskvoje, o J. L. Zinkas yra čekas, II D. karo metais kovojęs už Čekoslovakijos išlaisvinimą Vakarų sąjungininkų pusėje, pokaryje grįžęs į savo gimtąjį kraštą ir iš jo vėl turėjęs pasitraukti dėl Maskvos imperialistinio siautėjimo.

Pasak P. Worthingtono, Vakarų pasaulio baltiečiai atstovauja principui, kuris, jų nuomone, yra ir turėtų būti nepažeidžiamas. Reikia daryti skirtumą tarp sutikimo su sovietine Pabaltijo okupacija ir jos oficialaus įteisinimo. Baltiečiai bijo, kad Trudeau, jau ir šiaip linkstantis į kairę, dabar gali pakeisti Australijos pavyzdžiu to naujai surasto realizmo vardu. Jie netgi nedrįsta kelti šio klausimo, kad Kanados vyriausybė nebūtų pakišta tokia mintis. Dėl šios priežasties Kanados Baltiečių Federacija ilgai svyravo, kol pagaliau nutarė pasistoti raštą naujam užsienio reikalų ministeriui A. MacEachenui, prasydama naujai išrinktą vyriausybę pareiškimo, kad ji laikysis ligišiolinės linijos ir nepripažins Baltijos valstybių įjungimo į Sovietų Sąjungą. Baltiečių Federacija, nemindama Australijos padaryto sprendimo, pastebi, kad nepripažinimo politiką Kanada turėtų diktuoti jos tvirta opozicija prieš betkokią kolonizaciją Afrikoje, P. Amerikoje ir kitur. Supažindinęs skaitytojus su šiais faktais, P. Worthingtonas konstatuoja: "Rašant šias eilutes, atsakymas dar nebuvo gautas."

Protestai Australijos pareiškimam

P. Worthingtonas taip pat yra supažinęs su Kanados Baltiečių Federacijos protesto telegramais Australijos augštamam komisarui Otavoje ir pačiam premjerui G. Whitlamui. Pirmajam primenama, kad baltiečiai australiečius visada laikė tikraisiais laisvės kovotojais, nepritarčiančiais kolonizmui. Todėl dabartinis Australijos žingsnis yra kvailybė, sukrėtusi ir nuiliudinusi baltiečius.

Gerokai atštresnėje telegramoje G. Whitlamui, protestuojančioje prieš peilio dūrį į kiekvieno baltiečio nugarą visame pasaulyje, rašoma: "Australija, pati kadaise buvusi vergų valstybe, dabar bejėgius Baltijos kraštus pardavė didžiausiam vergų varovui pasaulyje — Sovietų Sąjungai." Komentuodamas baltiečių prašymą atšaukti gėdingą sprendimą, P. Worthingtonas jį laiko tuščiomis pastangomis, net ir tuo atveju, jeigu G. Whitlam vyriausybė bus kada nors pašalinta iš valdžios, nes demokratija tęstinumo var-

du paveldi savo pirmakū diplomatinės klaidas. Jis taipgi pabrėžia dabartinių laikų polinkį principus paauginti savanaudiškumui, atsisakyti senų draugų, įsisteikiant totalitariniam socializmui. Konkretus pavyzdys — Taivano išdavimas Kinijai, pasiekęs tokį tašką, kad Kanados vyriausybė netgi nesutiko duoti vizų šios salos sportininkams, pakviestiems dalyvauti neseniai Montrealyje įvykusiose pasaulinėse dviratininkų varžybose.

Baltiečių tragedija

P. Worthingtono teigimu, didžiausia Baltijos valstybių tragedija yra vis labiau stiprinama jų rusifikacija, kurią liudija mažėjantis vietinėmis kalbomis išleidžiamų knygų skaičius, iš kitur į jas siunčiami gyventojai, Latvijoje jau sudarantys daugiau kaip 50%. Panaši būklė esanti ir Estijoje. Sovietų Sąjunga netgi moka specialias premijas tiems asmenims, kurie sutinka vykti į Baltijos respublikas ir dirbti jų sovchozuose bei kolchozuose, turėdama aiškų tikslą teisėtus vietinius gyventojus padaryti mažuma. Pastoriai vykdomas šventojų uždarinėjimas, kaikiuras paverčiant trąšų gamyklomis. Pastaruoju metu prasidėjo ir neišaiškinami šventojų gaisrai. Jų atstatyti valdžia neleidžia.

Latvijoje neseniai buvo suimti du jaunuoliai Pavils ir Olafs Bruveriai, mėginę praversti jaunimo viešosios nuomonės tyrimus. Iš jaunosios kartos jie rinko atsakymus į tris klausimus: 1. Ką norite matyti televizijos ir girdėti radijo programose? 2. Kokius skaitote laikraščius ir žurnalus? 3. Kur norėtumėte praleisti atostogas? P. Worthingtonas karčiai pastebi, kad dėl tokių trijų nekalčių klausimų P. O. Bruveriams sovietinė valdžia pritaikė kriminalinio kodekso 183 paragrafą, liečiantį krašto šmeižimą melo skleidimu.

Ilgoką straipsnį P. Worthingtonas užbaigia Kanados Baltiečių Federacijos viltimi susilaikyti paramos savo akcijai iš ukrainiečių bei kitų R. Europos tautybių, kurių tėvynės yra absorbavusios Sovietų Sąjungai. Jis cituoja Kanados Baltiečių Federacijos pirmininko pareigas einantį latvi G. Sukse, primenantį dienraščio skaitytojams, kad šis baltiečių reikalas nėra vien tik paprastas nacionalizmas, o universalus principas. Jį turėtų remti visi laisvieji, kuriems rūpi žmoniškumas bei teisingumas. Sovietai, suprasdami šį principą, kaip tik ir stengiasi daryti tokį didelį spaudimą, ku-

(Nukelta į 6 psl.)

Pasaulio įvykiai

POLITINĖ AUDRĄ JAV SUKELE PREZ. G. FORDO PASKELBTAS VISU galimų nusikaltimų dovanojimas buvusiam prez. R. Niksonui. Respublikininkai ir demokratai JAV kongrese jam daro du pagrindinius priekaištus: 1. dėl perankstyto amnestijos paskelbimo, kol eksprez. R. Niksonas nėra susilaukęs oficialaus apkaltinimo, 2. dėl dvigubo teisingumo principo, apsaugojančio R. Niksoną, bet leidžiančio teisti jo artimiausius bendradarbius. Iš tikrųjų prez. G. Fordo kritikams labiausiai rūpi netikėtai iškilusi galimybė, kad eksprez. R. Niksonas, nesulaukęs kalčių įrodymo, gali tapti savotišku kankiniu istorijos knygose kaip daug Amerikai gero padaręs prezidentas, kurio pašalinimą iš prezidentūros suorganizavo liberalioji spauda ir jo politiniai priešininkai. Eksprez. R. Niksonas, primindamas amnestiją, apgailestavo padarytas klaidas, bet neprisipažino jokio nusikaltimo. Literatūros agentui I. Lazarui jis jau yra patikėjęs savo atsiminimų pardavimą leidykloms, o tuose atsiminimuose žada atskleisti pilną Watergate istoriją, pagrindinių įvykių užkulius. Atrodo, prez. G. Fordas planavo paskelbti amnestiją ir visiem Watergate amerikietiškos tragikomedijos aktoriams, bet jį sustabdė senate 55:24 balsų santykiu priimta rezoliucija, pasisakanti prieš baismės dovanojimą tiems, kurie dar nėra nuteisti. Rugsėjo 30 d. prasidės šešių R. Niksono bendradarbių byla. Kalbinamųjų tarpe yra buvusieji Baltųjų Rūmų pareigūnai J. Ehrlichman, H. R. Haldeman ir buvęs teisingumo sekr. J. Mitchell. Prez. G. Fordas dabar žada laukti tokių bylų užbaigos ir kiekvieno nuteisto atvejį svarstyti atskirai. Amnestija R. Niksoną apsaugo nuo visų kaltinimų valstybės vardu, bet ji gali teisti Kalifornijos ir Floridos teismai už Watergate grandies įvykius tose valstijose. Bylas jam gali kelti ir privatus asmenys, nukentėję dėl jo oficialių veiksmų. Atrodo, jam bus neįmanoma išvengti liudinių vaidmens bendradarbių teismuose, kur jis gali būti priverstas kalbėti prieš save. Normaliais atvejais amerikiečius nuo savęs apkalbinimo saugo konstitucijos paragrafas, tačiau R. Niksonui juo nebus leista pasinaudoti, nes jam negrasia jokia baismė.

NESEKMINGAS SUKILIMAS

Portugalijos prez. gen. A. de Spínola, sutekęs nepriklausomybę Gvinėjos kolonijai Afrikoje, nesulaukęs baltųjų kolonistų pasipriešinimo, bet su jais susidūrė Mozambike, kur tokių kolonistų yra 250.000, negrų gyventojų — 8,5 milijono. Pasirašyta sutartis nepriklausomybę Mozambikui pažadėjo 1975 m. birželio 25 d. Provizorinė vyriausybė pereinamajam laikotarpiui sudarė negrų partizanų Mozambiko išlaisvinimo Frontas. Kolonijos sostinėje Laurencu Marques, kurios 140.000 gyventojų yra negrai ir 70.000 baltieji, pastarieji pradėjo sukilimą. Baltųjų gaujoms paykko užimti civilinių aerodromą ir radijo stotį, jos bangomis paskelbti baltųjų valdomo Mozambiko nepriklausomybę. Sukilėlius betgi greitai numalšino portugalų kariuomenės daliniai, kurių šioje kolonijoje yra apie 60.000. Sukilime žuvo apie 100 asmenų, sužeistų buvo apie 250. Pora tūkstančių sukilėlių, palikę visą savo turą, pabėgo baltųjų rasistų valdomo P. Afrikos respublikon. Kolonistas labiausiai gąsdina Mozambiko išlaisvinimo Fronto organizacijos aiškus polinkis į marksizmą.

SICLO PALEISTI KALINIUS

Čilės karinės vyriausybės vadovas gen. A. Pinochet, minėdamas marksistą prezidentą S. Allende pašalinusio sukilimo metines, pasisūlė paleisti visus politinius kalinius, jeigu laisvę tokiui pat politinių kalinių skaičiui suteiks Sovietų Sąjunga ir Kuba. Išimtis tebutų padaryta labiausiai Čilėje nusikaltusiems asmenims. Oficialiais duomenimis, Čilėje politinių kalinių yra apie 2.200, tačiau spėjama, kad jų gali būti apie 8.000. Didžiausią propagandinį triukšmą dėl jų likimo kelia Sovietų Sąjunga bei kiti komunistiniai kraštai, kuriuos gen. A. Pinochet laiko ne valstybėmis, o kalėjimais. Jis stato sąlygą, kad paleistiesiems būtų leista išvykti iš Čilės, Kubos ir Sovietų Sąjungos ir kad visą šią operaciją prižiūrėtų tarptautinis Raudonasis Kryžius Zenevoje.

SERGA PREMJEAS

Kinijos premjeras Cu En-lai, 76 metų amžiaus, dėl širdies negalavimų antrą kartą atsidūrė ligoninėje. Liepos mėn. jis priėmė amerikietį senatorių H. Jacksoną ligoninės palatoje. Išėjęs iš ligoninės, rugpjūčio 1 d. dalyvaavo kariuomenės šventės iškilinėse. Jo pasikartojusį susirgimą išryškino senatoriaus W. Fullbrighto vadovaujamos amerikiečių grupės vizitas. Kai amerikiečiai norėjo susitikti su Cu, jiems buvo pareikšta, kad jis yra ligoninėje ir nieko negali priimti. Pekinge kalbama, kad Cu dėl sveikatos jau šiemet pasitrauks iš premjero pareigų ir liks tik kompartijos politbiuro nariu. Premjero pareigas grėičiausiai perims dabartinis vicepremjeras Teng Hsiao-pin, 70 metų amžiaus. Kompartijos vadas Mao užsienio reikalų ministerijos JAV reikalų skyriaus vyriausią prižiūrėtoją paskyrė savo seserėčią Wang Hai jung, 36 metų amžiaus. Vyriausios šis skyriaus vadovė yra buvusi premjero Cu En-lai vertėja Tang Wen-seng, gimusi JAV.

PASALINO IMPERATORIUS

Grupė karininkų, perėmusi krašto valdymą prieš 7 mėnesius, apkaltino korupciją ir pašalino Etiopijos imperatorių E. Selassie, kuris yra jau 82 metų amžiaus. Jam buvo prikištas nesirūpinimas ekonominiiais Etiopijos reikalais, net \$10 milijonų kapitalo sutelkimas asmeninėse sąskaitose užsienio bankuose. H. Selassie savo likimo sprendimą laukia karo aviacijos stovykloje prie sostinės Adis Abebos. Trylikos karininkų komitetas pradėjo pagrindiniu krašto valdytojų paskelbė gen. ltn. A. Ando-

KANADOS ĮVYKIAI

Gerovės ministerio M. Lalonde pranešimu, pagrindinė mėnesinė senatvės pensija spalio mėnesį nuo \$112.95 bus padidinta iki \$117.02. Federacinė vyriausybė tada neturtingiems pensininkams su specialiu papildomu mokės po \$189.91. Tai yra jau ketvirtas šiemetinis pensijų padidėjimas, susietas su pragyvenimo pabrangimu. Ontario neturtīgiems pensininkams mėnesinės \$216.67 pajamos užtikrina provincinis priedas prie federacinės pensijos. Jis gali būti atitinkamai sumažintas, paliekant tą pačią garantuotą \$216.67 sumą. Sūio klausimu sprendimą turi padaryti Ontario premjeras W. Davis. Priedo sumažinimas Ontario pensininkams paliktų ligišiolinę \$216.67 pensiją, kuri yra gerokai didesnė už federacinę su naujuoju pakėlimu ir specialiu papildu neturtingiesiems.

Plaukimas per Ontario ežerą, šiemet išjudintas gimnazistės Cindy Nicholas, susilaukė net kelių nesėkmingų bandymų ir pagaliau baigėsi tragedija — septyniolikamečio torontiečio Neil MacNeil nuskendimu. C. Nicholas pasiekė naują rekordą, iš Youngstown į Torontą atplaukusi per 15 val. ir 18 min. Aštrios kritikos spaudoje buvo pažerta penkioliktuosius metus baigiančios Angelės Kondrak treneriui ir tėvams, kai ji beveik be sąmonės buvo ištraukta iš vandens Toronto pakrantėje. Todėl visiškai nenuostabu, kad į tragiką N. MacNeil mirčių ši kartą atkreipė dėmesį Ontario vyriausybė ir policija, konfiskavusi 12 pėdų ilgio aliuminio laivelį, kurio plaukiką LSDnojo jo paaugliai bičiuliai A. Rosnyovskis ir Ch. Cornwall. Oficialia tragedijos priežastimi laikomas laivelio motoro sugedimas. N. MacNeil ir jį lydėjęs plaukikas B. Rapson tada nutolo nuo laivelio ir pasiklydo. B. Rapsoną išgelbėjo pro šalį buvusi valtelė praplaukiantys amerikiečiai, o N. MacNeilo neįstengė surasti JAV pakrančių apsauga ir Ontario policija. Plaukikams buvo suorganizuotas paaugliams būdingas nerūpestingumu — pasitenkinant maža valtele, \$3 vertės kompanijos N. MacNeil, mokslių gimnazijos metęs jaunuolis, dirbo gelbėtoju vienama maudymosi baseine, Ontario ežeran išoko be jokių treniruotų, kurios yra būtinos maratoniniams plaukimui. Todėl nenuostabu, kad jis greit pavargė ir neteko jėgų po poros valandų plaukimo. N. MacNeil nuskendimas jau yra antroji plaukimo per šį ežerą tragedija. 1955 m. panašiose aplinkybėse nuskendo C. Snowltonas. Atrodo, plaukikus vilioja staigi garbės laikraščiu puslapiuose ir dovanos, ypač finansinės, kurias jiems duoda privatus asmenys (Nukelta į 6 psl.)

Padidins pensijas

Gerovės ministerio M. Lalonde pranešimu, pagrindinė mėnesinė senatvės pensija spalio mėnesį nuo \$112.95 bus padidinta iki \$117.02. Federacinė vyriausybė tada neturtingiems pensininkams su specialiu papildomu mokės po \$189.91. Tai yra jau ketvirtas šiemetinis pensijų padidėjimas, susietas su pragyvenimo pabrangimu. Ontario neturtīgiems pensininkams mėnesinės \$216.67 pajamos užtikrina provincinis priedas prie federacinės pensijos. Jis gali būti atitinkamai sumažintas, paliekant tą pačią garantuotą \$216.67 sumą. Sūio klausimu sprendimą turi padaryti Ontario premjeras W. Davis. Priedo sumažinimas Ontario pensininkams paliktų ligišiolinę \$216.67 pensiją, kuri yra gerokai didesnė už federacinę su naujuoju pakėlimu ir specialiu papildu neturtingiesiems.

Tėviškės Žiburiai — lietuvių savaitraštis

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoją: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis
Metinė prenumerata \$8.50, pusmetinė — \$5. Rėmėjo prenumerata \$15
Skelbimai ruošiamam numerui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuostatais. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$8.50 per year, \$5 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.
2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas 275-4672

RELIGINIAME GYVENIME

★ KUNIGYSTĖS SVENTIMŲ bei apaštališkos įpėdinystės studija, kuri atliko tarptautinę teologinę komisiją, vadovaujama kardinolo Šeper, jau baigta. Pasak Romos jėzuitų žurnalo "Civiltas Cattolica", ši studija turesianti daug itikimo ekumenizacijai sąjūdį. Šeši pagrindiniai dalykai, kuriuos komisija aptaria, yra šie: 1. Katalikų Bendrijos apaštališkumas ir bendroji kunigystė; 2. K. Bendrijos apaštališkumo tikras pagrindas; 3. apaštalai ir apaštališkoji įpėdinystė; 4. dvasinis apaštališkosios įpėdinystės aspektas; 5. apaštališkoji įpėdinystė ir jos perdavimas; 6. elementai, kuriais reikia remtis vertinant neekaltališkąjį dvasinį aptarnavimą. Dokumentai pabrėžia tradicinę Katalikų Bendrijos poziciją, kad apaštališkoji įpėdinystė perteikiama šventimais, kaip jie buvo teikiami nuo pat Bendrijos gyvavimo pradžios. Tuos šventimus teikia pagal Bendrijos tikėjimą tie asmenys, kurie turi jiems suteiktą galią, plačiau — tie pačių šventimų, perteiktų nuo apaštalių nenutraukto testinumu. Pasak "Civiltas Cattolica", pagal šį aptarnavimą K. Bendrija ir tegalėsianti vertinti kitų krikščioniškų Bendrijų Kunigystės šventimus. Ortodoksų Bendrijos atžvilgiu jokių problemų tuo reikalu nėra. Anglikonų Bendrija yra pasilaikiusi rankų uždėjimo tradicijai, nors to veiksmo reikšmės interpretavimas yra įvairavęs šimtmečių eigoje. Kitos krikščioniškosios Bendrijos, pagal teologines komisijos pareiškimą, irgi turi katalikų elementus, priklausančius Kristaus Bendrijos apaštališkumui. Dokumentai primena, kad krikščioniškų Bendrijų vienybė turi būti sprendžiama ne juridiniu ar administraciniu požiūriu, bet sakramentiniu.

★ TARPTAUTINĖS TEOLIGINĖ KOMISIJA, turinti 30 narių, baigė savo 5 metų kadenciją. Paulius VI 13 narių (jų tarpe kun. Walter Burghardt, SJ, ir kun. Barnabas Ahern, CP) paliko antrajam 5 metų terminui, o likusieji (jų tarpe kun. Bernard Lonergan, SJ, kun. Karl Rahner, SJ, ir kun. Henri de Luback, SJ) nepakviesti. Komisijon yra įtrauktas daugiausia jaunųjų teologų, o taip pat padidintas moralės teologijos specialistų skaičius ir sumažintas dogmatinės. Tai padaryta sąmoningai, nes skaitant komisijos darbus — moralės kriterijų svarstymas. Iki šiol komisija labai daug padėjo pasaulio vyskupams, Vatikano kūrėjai ir pačiam popiežiui Pauliui VI, sprendimą įvairius teologinius klausimus, kurie nėra žinomi bendrajai publikai, nes atliekami siaurame žinovų ratelyje.

★ PIRMASIS KATALIKŲ POKALBIS su tradicinėmis Afrikos religijomis įvyko Kampala mieste, Ugandoje. Dalyvavo atstovai iš Kenijos, Ganos, Malasi, Tanzanijos, Ugandos, Zambijos, Rodezijos ir P. Afrikos. Pokalbis surengė Vatikano sekretoriatas neekaltališkom religijom.

★ KETVIRTASIS PASAULIO KATALIKŲ VYSKUPŲ SINODAS prasišė Romoje rugsėjo 27 d. Jau dabar visiems dalyviams išsiuntinėjus apybraižos, kurių rėmuose vyks pasatarimai. Medžiaga suskirstyta į dvi dalis: 1. evangelizavimo patirties pasikeitimas vienu kraštu su kitais; 2. teologiniai klausimai, kylančiai iš pastoracinės patirties. Penki asmenys paskirti pateikti pirmosios dalies medžiagą: amerikietis arkiv. Joseph L. Bernardin — apie S. Ameriką, argentinietis vysk. Eduardo Pironio — apie P. Ameriką, prancūzas arkiv. Roger R. Etchegaray — apie

Europą, tanzanietis vysk. James D. Sang — apie Afriką ir pakistanietis kard. Joseph Cordeiro — apie Aziją. Lenkas kard. Karol Wojtyła rūpinasi antrąja dalimi — teologinių klausimų pateikimu. Teologinėm diskusijom sekretoriaus kun. Domenico Grasso, SJ, Romos Šv. Gregorijaus universiteto profesorius, kitų teologų padedamas.

★ JAV EPISKOPALŲ (ANGLIKONŲ) VYSKUPŲ PIRMININKAS vysk. John M. Allin pareiškė, kad keturi episkopai, kurie įšventino kunigimės 11 moterų, nepaisė savo Bendrijos įstatymų ir todėl tie šventimai suteikti neleistinai ir, greičiausiai, neteisėtai. Šventimus leistinai gali teikti vyskupas tik savo teritorijoje ir savo teritorijos kandidatus. Siuo atveju visi keturi vyskupai (trys jau atsisakė pareigų) šventimus teikė svetimoje vyskupijoje be vietos vyskupo leidimo ir prieštaravo bendram episkopų įstatymui, draudžiančiam kunigais šventinti moteris.

★ IDI AMIN, mahometonas Ugandos prezidentas, iškėlė arkivyskupui Emmanuel Nsubuga milijono šilingų čekį (apie \$143,000) kaip valdžios auką statomai tautinei Ugandos katalikų kankinių šventovei Namugongo vietovėje.

★ KATALIKŲ dabar yra apie 659 milijonai (pagal britų statistiko kun. James Forrestal apskaičiavimus). Tai maždaug 109 milijonais daugiau nei 1960 m. Kunigų proporcija mažėja: 1965 m. visame pasaulyje buvo 425,000 kunigų, o dabar 418,400.

★ VATIKANO RADIO KOMENTARUOSE buvo pareikšta, kad kai kurios valstybės privalo rūpintis gimimų skaičiaus sumažėjimu, bet tai turi būti atliekama gerbiant vedusių teisės bei moralinius ir religinius piliečių išitikimus.

★ "CIVILTAS CATTOLICA", jėzuitų žurnalas Romoje, išsėdėjo kun. Giovanni Rulli, SJ, straipsni, kuriame tvirtina, jog Čekoslovakijoje vėl pradėta slautėti stalinistinis katalikų persekiojimo teroras.

★ SOVIETAI NEPAARSTAI SUSTIPRINO religinį persekiojimą Čekoslovakijoje ir Lietuvoje. Tai praneša Austrijos žinių agentūra. Bandomas sužlugdyti katalikiškasis pagrindis ir prievarta įgyvendinama komunistinė apėigos, pakeičiančios Krikštą, Sutvirtinimo, Santuokos ir laidotuvių katalikiškas apeigas.

★ ANGLIJOS KONSTITUCIJOJE padarytas pakeitimas (su karalieneš pritarimu), kuris dabar leidžia lordų kancleriui tapti katalikui. Vienintelė vieta, kurios pagal konstituciją katalikas dar negali užimti — tai karališkasis sostas.

★ PASAULIO BENDRIJŲ TARYBA (nekatalikų) pranešė, kad tarp pirmųjų jėzuitų savo šalpos tikslų numatiusi suteikti \$59,250 paramą Amerikos indėnų sąjūdžiui, kuris buvo užėmęs Wounded Knee vietovę ir terorizavo žmones.

★ KATALIKŲ BENDRIJA SVEDIJOJE yra sparčiausiai auganti iš visų religijų. Tai rodo Stockholm Religines Sociologijos Instituto duomenys. Paskutiniaisiais metais katalikų skaičius Švedijoje paaugo net 7%.

KUN. J. STS.

VITALITY

Natūralaus maisto, vitaminų, kosmetikos ir įvairių dovanų
KRAUTUVĖ.
3288 Lakeshore Blvd. W.,
Toronto, Ont. • Tel. 259-8364
R. Statulevičius

MOHAWK**FURNITURE LTD.****PILNAS NAMŲ APSTATYMAS**

ELEKTROS REIKMENYS • TELEVIZIJOS APARATAI

SKALBIMO MAŠINOS • VAIKŲ BALDAI

ĮVAIRIOS KILIMAI • SALDYTUVAI

VALGOMŲ KAMBARIŲ APSTATYMAS IR KT.

SIUVAMOS MAŠINOS • RAŠOMOS MAŠINĖLĖS

Nemokamas į namus pristatymas.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. — Tel. 537-1442

Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. — Tel. O X 9-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

Lietuva kaltinama ukrainiečių byloje**STEPAS VARANKA**

pas plk. Omelina Senyka ir kitus 6 veikėjus, esą aiškiai rodė, kad ukrainiečiai teroristai turėjo slapтус ryšius su Lietuvos vyriausybe. Autorius pabrėžia, esą tie dokumentai parodė, jog ukrainiečius rėmė Lietuvos valdžia ir jos politikai. Lenkai jau anksčiau žinoję, kad Kaune yra spausdinamas ukrainiečių karinis laikraštis "Surma" ir kitokia antilenkiška literatūra. Senyka dokumentai, kurie buvo gauti iš čekų klastingu būdu, atskleidė OUN ryšius su Lietuva ir Čekoslovakija. Kaune veikęs skyrius, vadovaujamas sotniko — šimtininko Osypa Rewiuko, kuris ten veikė prisidėjęs lietuviška Jono Bartavičiaus pavarde. Spaudiniai iš Kauno buvo sūnčiami į Gdanską, Pragę ir tiesiai į Vilnių, o iš ten į Lvovą.

Lietuvos valdžia mokėdavusi UWO — Karinė Ukrainiečių Organizacijai 6.000-8.000 dolerių į metus pašalpos. Be to, ukrainiečiai, lenkų piliečiai, gaudavo lietuviškus pasus su netikrovu pavardėm. Su jais OUN-UWO galėdavo keliauti po visą Europą ir Ameriką. Reikalui esant, Lietuvos konsulatai išrūpindavo fiktyvias vizas ir tranzitinius dokumentus. Visa tai vykę su Lietuvos vyriausybės užsienio reikalų ministerio Zauriaus sutikimu ir žinia. Dokumentuose esąs rastas kompromituojantis plk. Eugenijaus Konovaleco, ukrainiečių vyriausio politinio veikėjo, laiškas rašytas Rewiukui, kuriame pranešama apie turėtą pasikalbėjimą 1932 m. spalio 6 d. Ženevoje su ministeriu Zauriumi, kuris esą buvo nuvykęs į Tautų Sąjungos posėdį. Konovalec tame laiške prašęs min. Zaurių pašalpos prailginimo ir kitų palengvinimų. Be to, prašė, kad jam būtų išduotas spaudos korespondento pažymėjimas prie jau turimo lietuviško paso, su kuriuo jis galėtų ilgiau būti Šveicarijoje. Baigiantis ilgam pasikalbėjimui,

turėjęs būti įvykdytas bombos sprogimui, sunaikinančių ir atentatininką, bet bomba nesprogusi. Tada buvęs panaudotas šaunamasis ginklas. Lvovo teisme Bandera ir kiti 23 veikėjai buvę kaltinami teroristiniais veiksmais, politiniais žudymais ir priešvalstybiniais veiksmais. Bandera buvo nubaustas 7 kartus kalėjimu iki gyvos galvos, kiti — ilgalaikėmis kalėjimo bausmėmis.

Ministerio žudikas Grzegorz Maciejka miręs visu pamirštas 1966 m. rugpjūčio 13 d. Lanus vietovėje prie Buenos Aires, Argentinoje. Į Argentiną išvykęs Lietuvos pasu, kur gyvenęs Petro Knysz pavarde. Plk. Eugenijus Konovalec 1938 m. gegužės 23 d. žuvoje Rotterdame nuo bombos, kuri jam buvo įteikta Sovietų Sąjungos agento Janenke Norbert Walucho.

Lenkai kaltina Lietuvą, kad ji padėdavusi ukrainiečiams jų kovoje dėl nepriklausomybės atgavimo. Lietuva gerai žino tą skausmą, ką reiškia neturėti savo nepriklausomybės. Lenkai taip pat buvo praradę save laisvę ir dėl jos kovojo įvairiais būdais. Tikiu, kad jie gerai supranta, ką reiškia jos neturėti. Deja, kitų, kurie jos neturi, neatjaucia.

Galima priminti, kad Lenkijos vyriausybė 1927-1930 m. globojo ir materialiai rėmė lietuvių, kurie veikė prieš savo tėvynę Lietuvą. Tokie buvo Jeronimas Plečkaitis, J. Paplauskas ir kiti.

Red. pastaba. Ši informacija yra paimta iš lenkiško šaltinio. Galimas dalykas, kad lenko autorius pateiktieji faktai nevisai tikslūs, ypač liečiantieji Lietuvos vaidmenį partizaninėje ukrainiečių kovoje, nukreiptoje prieš lenkų priespaudą. Būtų gera, kad tie asmenys, kurie atsimeina čia suminėti įvykius, atsiileptų bei patikslintų. Faktai turėtų būti atitiesti.

PLUMBING and HEATING

J. LISAUSKAS,
valdžios pripažintas plomberis, atlieka įvairius vamzdžių ir apšildymo darbus.
Darbas sąžiningas ir nebrangus.
148 Westminster Ave., Toronto
Metro Lic. PH. 136. Tel. 532-5191

P A D Ė K A**A. a. Kazimieras Jacevičius - Jasys**

mirė liepos 30 d. Palaidotas rugpjūčio 3 d. Toronto lietuvių Sv. Jono kapinėse.

Nuoširdžiai dėkojame Lietuvos Kankinių parapijos klebonui kun. Petriui Ažubaliui už mums suteiktą pagalbą laidotuvių tvarkyme, apeigas, Rožinį, atlaikytas gedulingas Mišias; sol. Vaclovui Verikiaiui už vargonavimą ir gražų giedojimą Mišių apeigose; atvykusiems iš Čikagos velionies pusserešams — Gražinai Serapinas, Aldonai O'Beunas bei jų šeimoms; mano tėveliams — Onai ir Mykolui Remeikiams, seseriai — Švogerui Danutei - Petriui Vaitiekūnams; buvusiam Kazimierio klasės draugui Sigitui - Angelei Ažuolams už globojimą mūsų liūdesio valandose; buvusiams bendradarbiams; visiems atsiuntusiems gėles, užprašiusiems Mišias, pareiškusiems užuojautą žodžiu, raštu, spaudoje; gausų atsilankymą Turner-Porter laidotuvių namuose; karsto nešėjams — Arvydui Užupui, Sigitui Ažuolui, Petriui Vaitiekūnui; dariusiems filmus ir nuotraukas laidotuvių namuose, bažnyčioje ir kapinėse — Antanui Kairiui, Vydui Kiškūnui ir visiems dalyvavusiems laidotuvėse.

Nuliūdę sūnūs — Arūnas ir Vytautas, žmona Liuda

P A D Ė K A

Nuoširdžiai dėkojame visiems, kurie, mūsų brangiam **Liudui Racevičiui** mirus, pareiškė užuojautą žodžiu, raštu ir spaudoje. Ačiū už gausias šv. Mišių aukas, gėles, lankymą ir palydėjimą į kapines. Ačiū sol. Vaclovui Verikiaiui už giedojimą bažnyčioje ir kapinėse. Ačiū p. Onai Indrelienei už jautrius atsisveikinimo žodžius. Ačiū draugams už nuoširdų rūpestį ir pagalbą. Ačiū Toronto Prisikėlimo parapijos klebonui kun. Augustinui Simanavičiui, OFM, kun. Antanui Prapakui, OFM, ir kun. Tadiui Degučui, OFM, už maldas, šv. Mišias, pamokslą ir gražias laidotuvių apeigas. Ačiū Delhi Šv. Kazimiero parapijos klebonui kun. dr. Jonui Gutauskui už dalyvavimą laidotuvėse, šv. Mišias ir malonius prisiminimų žodžius, pasakytus apie a. a. Liudą kapinėse.

Dėkingi — žmona, tėvai, seserys ir visi giminės

A + A**VERONIKAI JURIENEI**

mirus, reiškiamo gilią užuojautą
Vladui Gumauskui, žmonai ir visiems artimiesiems —

TRANE CO. LIETUVIAI**BENDRADARBIAI****Valerijai Gasiūnienei**

JAV mirus, jos vyrą **ADOLFA**, seserį **STASĘ** ir jos šeimą bei kitą seserį, brolius ir jų šeimas Lietuvoje nuoširdžiai užjaučame —

M. P. Barškečiai

Vaidilų šeima

MOTINAI Lietuvoje mirus,

PR. KISIELIENĖ, J. MISIŲ bei jų šeimas ir BR.

MISIŲ nuoširdžiai užjaučiamo —

P. J. Butkų, A. A. Pocių

A. Kudirkos ir Daniliūnų

šeimos

MOTINAI Lietuvoje mirus,

BRONIUI MISIUI ir kitiems artimiesiems gilią

užuojautą reiškia —

Londono Lėšų Telkimo Skyrius

Dalis "Aido" chorisčių su vadovais Hamburgo uoste. Kairėje — kun. V. Šarka, dešinėje — laivo kapitonas, jo kairėje — chorvedys sol. V. Verikaitis

HAMBURGO LIETUVIŲ SAVAITE

Šios savaitės rengėjai, vadovaujami kun. V. Šarkos, atsuntė "T. Žiburiams" plačią informaciją, liečiančią daugiausia hamiltoniško "Aido" koncertą. Dalį tos informacijos čia ir panaudojame. RED.

Hamburgo Lietuvių Savaitės atidarymas įvyko 1974. VIII. 22 d. 19 v. didžiojoje Katalikų Akademijos salėje, kuri buvo papuošta Lietuvos trispalve ir tautinėmis juostomis. Ant kabėtojų pulto buvo pakabinas kilime Aušros Vartų Marijos paveikslas. Jis labai gražiai atspindėjo garbingiausioje vietoje, kurios niekas nedrįso užimti. Ant podiumo susėdo specialiose kėdėse Hamiltono mergaičių choras "Aidas" su 49 gražiomis lietuvaitėmis. Hamburgo Lietuvių Savaitę pradėjo kun. V. Šarka sveikinimo kalba. Į šį sveikinimą atsiliepė gyvu žodžiu "Aido" dirigentas ir lietuvių liaudies daina visas mergaičių choras. Jis pademonstravo savo intensyvią darbą Kanadoje. Visiems susirinkusiems buvo labai malonu gerėtis to darbo rezultatams ir pasigėrėti dideliu dainininkų bei dirigento V. Verikaitio entuziazmu.

Pertraukos metu visi dalyviai nuėjo į kitas dvi sales, kur buvo paruošta lietuviška meno paveikslų, plakatų, laikraščių, įvairių leidinių knygų paroda. Vienoje salėje mokyt. Alf. Krivickas išdėstė eksponatus iš dabartinės Lietuvos, o kitoje salėje ant stalų mirgėte mirgėjo lietuviškų knygų, žurnalų, laikraščių bei įvairių leidinių, pasirodžiusių tremtyje — Europoje ir užjūriuose. Svetimieji negalėjo atsistebėti tuo faktu, kad lietuviai tremtyje pasilikę gaivalingai, kūrybingai ir sugebėjo išleisti labai daug ir gražių meniška-kai vertingų leidinių. Po šios apžvalgos sekė trečioji dienos dalis — filmai. Juos rodė mokyt. A. Krivickas ir Robertas Meyeris. Filmų kokybė nedidelė, bet visiems brangi, nes lietuvių gamta, kraštą bei tremtinių veidus.

Antroji diena — penktadienis, 1974. VIII. 23. 10 v.r. "Aidas" lankėsi Hamburgo miesto rotušėje. Čia pirmė mergaitės bei kitus lietuvių pagal nustatytą protokolą senato direktorius kultūros ir mokslo reikalams — p. Bonnet, lydimas p. Christenseno. Direktoriaus savo kalboje pasveikino "Aidą", atvykusį į garšųjį Hamburgą miestą, kur kasdien iš viso pasaulio atplaukia keli šimtai laivų, kur yra meno ir kultūros centras, kur genialus muzikas Brahmsas įsteigė chorą ir ilgus metus jam vadovavo, kur visada yra didžiausios galimybės kiekvienam pasireikšti, nes hamburgiečiai mėgsta gerą muziką bei jos atlikėjus. Direktoriaus kalbą išvertė kun. V. Šarka. Paskiau buvo pasikeista dovanomis. Padėkos žodį gražia, taisyklinga vokiečių kalba tarė E. Sakienė. Mūsų jaunimas ir palydovai buvo pavaisinti skania vaisių sunka ir cigarečių. V. Verikaitis dirigavo "Aidą" Hamburgą rotušės didžiojoje karalių ir diplomatų salėje. Choristės šeiminkų garbei padainavo 3 dainas: lietuviškai, vokiškai ir angliskai. Salė nepaprastai graži ir akustiniu atžvilgiu ideali. Po to prisistatė valdžios tarnautoja, kuri grynai anglų kalba aiškino didžiausias rotušės įžymybes — meno paminklus. Tuo būdu ši ponija supažindino viešias su visa Hamburgą praeitimi.

Popiet, 17 v., nuvyko mūsų jaunieji menininkai į Hamburgą televizijos studiją. Čia jie padainavo vieną vokišką ir lietuvišką dainą. Buvo susuktas filmas ir dar truputį vėliau dar sykį teko pasirodyti ir jau šį kartą originaliai teko pasirodyti televizijoje su vokiška daina "Freitagsmagazin" programoje. Žavios tautinių drabužių spalvos, gražūs jauni lietuvaitių veideliai ir geras dainavimas buvo gera reklama visai lietuvių tautai.

Po šio pasirodymo visi skubėjo į didžiąją koncertų salę Hamburgo universitete, kur jau gausiai rinkosi publika. Jos tarpe buvo daugiausia jaunimo iš mokyklų suolu. Netrukio ir senesnio amžiaus žmonių. Buvo valdžios atstovų. Jų tarpe ir senato direktorius socialiniais reikalais Winkelman, Kanados, Čilės, Belgijos ir Amerikos konsulatų atstovai. Matėsi įvairiaspalvių egzotiškų veidų, kurie atstovavo savo kraštams. Kiekvienas turėjo rankose programą ir ją atidžiai studijavo. Punktualiai pasigirdo skambu-

tis, atsivėrė scenoje durys ir grakščiai žengė 49 Kanados lietuvaitės, kiek vėliau pianistas Jonas Govėdas ir dirigentas V. Verikaitis. Publikai lietuvių, vokiečių ir kanadiečių liaudies dainas. Prie fortepijono "Steinway" užima vietą jaunas pianistas Jonas Govėdas, neseniai baigęs Toronto universiteto konservatoriją, ir laukia ženklo pradėti. Pasigirsta gražūs, švelnūs koncertinio fortepijono garsai ir prie jų prisijungia gražiosios mergaičių balsai... Visas vakaras tampa pasakų vakaru. Visi, tarytum užburti, klausosi kiekvienos dainos, kuri skamba harmoningai ir savo kalba maloniai paliečia klausytoją. Mergaitės tarsi labai jaučia ir dainuoja su didžiausiu užsidegimu. Puikiai sekasi ir solistui. Publika ploja ir tuo būdu rodo savo dėkingumą. Supranta tai dirigentas ir leidžia mergaitėms kelti dainų pakartoti. Čia pasirodo chorvedys kaip geras solistas. Jo balsas stiprus ir malonus. Balso tembras vidurinėje skalėje lengvas, žavus, tiesiog idealus! Jis puikiai jaučia, kad labai priklauso nuo šių jaunų mergaičių entuziazmo. Gražūs susidainavimas!

Hamburge "Aido" koncertas praėjo su dideliu pasisekimu. Tai patvirtino žymūs vietos chorvedžiai, geri muzikai. Visiems lietuviams džiaugsmas ir pasididžiavimas Hamiltono lietuvaitėmis, kurios buvo išrinktos iš 800 ten gyvenančių lietuviškų šeimų. Tai reprezentatyvus meno kolektyvas, sugebančias tinkamai populiarinti lietuvišką liaudies dainą svetimausių tarpe.

Po šio didžiojo pasisekusio koncerto choristės ir jų palydovai buvo pavaisinti vietos moterų rūpesčių.

Šeštadienis, 1974. VIII. 24 "Aidas" ir daugelis kitų lietuvių iki pietų laivų aplankė uosto įrengimus ir stebėjo laivų judėjimą. Nuo laivo matėsi graži Hamburgo miesto panorama. Visą popietę lietuviai praleido didžiuliam autobuse, kuris važinėjo po visą Hamburgą miestą. Čia meistriškai aiškino prityrusi vadovė lietuvaitė I. Zaleskaitė-Rostienė. Tokiu vadovavimu visi buvo sužavėti.

Vakare, 18.30 v., Sv. Ansgaro bažnyčioje Mišias laikė lietuviai kunai: Juozas Čekavičius iš Niujorko, švenčias 35 kunigystės metines, Petras Girčius iš Osnabrueco, atšvenčias 25 metų kunigystės jubilėjų, ir Vaelovas Šarka iš Hamburgo, dalyvaudant vyskupui Johannes von Rudloff, Osnabrueco vyskupo pagalbininkui Hamburge. Kun. P. Girčius skaitė Evangeliją lietuviškai, kun. J. Čekavičius — angliskai, o kun. V. Šarka — vokiškai. Pastarasis pasveikino bei pristatė "Aido" chorą vyskupui ir visiems Hamburgą tikintiems. Jis taip pat pasveikino vyskupa Hamburgo lietuvių vardu ir išreiškė ganytojų, švenčiančių savo kunigystės 50-sias metines ir vyskupystės 25-sias, geriausius linkėjimus.

"Aidas" gražiai giedojo lietuviškas Budriūno Mišias ir Lurdo giesmę "Mariją mylėti nūn trokšta širdis". Vietos vokiečiai giedojo tris giesmes. Mišių pabaigoje paprašė celebransas vyskupą Johannes von Rudloff palaiminti mūsų jaunimą, tautą, kunigus, visus tikinčiuosius bažnyčioje, namuose ir visame pasaulyje. Pamaldos buvo laikomos lotynų kalba. Visi jautėsi lygiomis teisėmis: broliai-sesės Kristuje. Po pamaldų visi lietuviai grįžo į Katalikų Akademijos patalpas, kur buvo šokiai ir atsiveikininimas su viešniomis-svečiais iš Kanados bei kitų vietovių. Tai buvo ir užbaigimas Hamburgo Lietuvių Savaitės.

Hamburgo Lietuvių Savaitę praėjo gražiai ir sklandžiai "Aido" choro dėka. Buvo numatyta didelė programa, bet laikui bėgant liko gerokai nusemailinta. Džiaugėsi ja visi tie, kurie tuo nors prisidėjo prie pasisekimo, o kurie nieko gero nepadarė, mėgino būti uolūs ir reikšmingi kritikai. Šį kartą buvo taip, o sekančią kartą bus dar geriau, nes dirbantieji dar labiau pasimokė iš padarytų klaidų.

Žemės ūkio Akademijai 50 metų

DR. BR. POVILAITIS

Lietuvos valstybės teritorija nėra palaiminta natūraliais gamtos turtais. Joje iki šiol nerasta nei anglies, nei geležies rūdos, nei kitų svarbių iškasenų, jei neskaityti trupučio durpių, gipso, kalkių ir plytoms gaminti tinkančio molio. Tai pastebėjo ir rusai ilgos krašto okupacijos prieš pirmąjį pasaulinį karą metu. Žemė tačiau gerai tiko ūkininkavimui ir ūkio produktų gamybai. Rusai, valdydami milžiniškus Ukrainos juodžemių plotus, kur labai pigia kaina ir paprastu būdu galėjo išauginti neribotus javų kiekius, nelabai kreipė dėmesį į tokias pakraštines sritis, kaip Lietuva. Vis dėlto pradžioje šio šimtmečio ir jiems parūpo pakelti pakraštines srityse žemės ūkio gamybą. Tai neabejotinai buvo svarbiausias motyvas įsteigti pirmąją augštesniąją žemės ūkio akademiją Lietuvos teritorijos centrinėje dalyje, Kėdanių apskrityje, Dotnuvos dvare, apie 4 km nuo Dotnuvos miestelio. Ši mokykla buvo atidaryta 1911 m. Pastatyta keletas pastatų, priškirtas dvaras su 460 ha geros žemės, bet šį mokyklą karo metu, 1915, buvo iškelta į Rusiją. Atstaus nepriklausomą Lietuvą, toje pačioje vietoje 1919 m. buvo įsteigta Dotnuvos Žemės ūkio Technikumas, irgi vidurinėsios mokyklos lygio, su žemės ir miškų ūkio skyriais, o vėliau pridėtas ir kultūrtechnikos skyrius. Ši mokykla 1927 m. išleido paskutinįją abiturientų laidą.

Įkūrus 1922 m. Kauno universitetą (nuo 1930 — Vytauto Didžiojo universitetas), gamtos matematikos fakultete buvo ir agronomijos skyrius, kuris davė pradžią ir užuomazgą Žemės ūkio Akademijai (ŽŪA) 1924 m. ŽŪA įsteigus, universiteto agronomijos skyrius buvo panaikintas. ŽŪA buvo įkurdinta Dotnuvos dvare kartu su Dotnuvos Žemės ūkio Technikumu, ligi šio pastaroji mokykla buvo uždaryta.

Kuria linkme?

Lietuvoje anais laikais, kaip ir daugelyje kitų kraštų, ilgai neprieita prie bendros nuomonės, kur būtų tiksliau turėti augstąją žemės ūkio mokyklą — universitetą kaip atskirą fakultetą ar savarankišką įstaigą. Šis svyravimas užtruko net keletą metų: 1922 m. įsteigta žemės ūkio mokslo skyrius gamtos matematikos fakultete Kauno universitete; 1924 — tas skyrius uždarytas ir įsteigta Žemės ūkio Akademija Dotnuvoje; 1926 — pirmieji du ŽŪA kursai perkelti vėl prie gamtos — matematikos fakulteto Kaune; 1927 m. tie du pirmieji kursai grąžinti atgal į ŽŪA Dotnuvoje. Po to didesnių principinių persitvarkymų ir nebuvo. Sovietams po antrojo pasaulinio karo užėmus Lietuvą, ŽŪA buvo perkelta į Kauną, o 1964 m. perkelta į naujai pastatytas patalpas Noreikiškių dvare, netoli Kauno.

Buvusioji ŽŪA vieta, kuri jau senokai buvo imta vadinti "Dotnuva-Akademija" paštu valdybos ir paštu reikalams, taip, regis, ir dabar tebevadinama. Čia dabar veikia Lietuvos Žemdirbystės Mokslinio Tyrimo Institutas. Šis institutas, pagal 1970 m. informaciją, be centrinės įstaigos Dotnuvos - Akademijos gyvenvietėje, turi dar du filialus (Vokės ir Vėžaičių) ir 9 bandymų stotis (Joniskėlio, Rumokų, Radviliškio, Perlojos, Dūkšto, Kaltinėnų, Vytėnų, Elmininkų ir Upytės). Visoje instituto sistemoje dirba apie 200 mokslinių darbuotojų. Iš jų vienas trečdalis centro įstaigoje. Instituto centre yra žemdirbystės, žemdirbystės chemizavimo, pievų ir ganyklų, du selekcijos ir sėklininkystės, laukininkystės organizavimo, mokslinės informacijos ir propagandos skyriai, biologijos ir apsaugos, mikrobiologijos ir agronomijos analizių laboratorijos.

Visos žemės ūkio mokslinio tyrimo įstaigos yra priskirtos prie Lietuvos TSR žemės ūkio ministerijos. Tad visas žemės ūkio reikalams pritaikytas tyrimas ir patirtis Lietuvos teritorijai koncentruojasi šiuose institutuose, nes ŽŪA yra pertvarkyta ir įtraukta į sovietinių augstųjų mokyklų šabloną. Ji yra Sovietų Sąjungos (SSSR) augstųjų mokslo ministerijos žinioje. Tuo būdu įvykdytas pilnai užbaigto žemės ūkio tyrimo ir mokymo padalinimas į dvi atskiras, viena nuo kitos nepriklausomas, įstaigas. Ši kryptis buvo pradėta dar nepriklausomoje Lietuvoje, kai 1927 m. buvo įkurta Lietuvos Žemės ūkio Tyrimo Įstaiga, kuri buvo nepriklausoma nuo ŽŪA, ir kai 1928 m. Dotnuvos Lauko Bandymų Stotis ir Dotnuvos Selekcijos Stotis buvo atskirtos nuo ŽŪA ir perduotos LZŲT įstaigai.

Nuomonės šiandien

Ne tik tai tada, bet dar ir šiandien yra didelio nuomonių skir-

tumo įvairiuose kraštuose, kaip žemės ūkio tyrimą (ar apimai mokslinį tyrimą) tiksliau organizuoti. Plačiai paplitusi nuomonė, kad tiksliausia būtų pritaikyti mokslinį tyrimą telkti specialiose institucijose, o universitetuose (pvz. žemės ūkio fakultetuose arba tolygiose žemės ūkio mokyklose, kaip ŽŪA) pagrindinį dėmesį kreipti į mokymą, ruošimą tyrimo institucijoms specialius ir daugiau laiko skirti teorinių problemų sprendimui. Pavyzdžiai tokio susitvarkymo yra Kanada, Sovietų Sąjunga (taigi ir Lietuva), regis, ir Australija, Naujoji Zelandija bei eilė kitų kraštų. Pastaruoju metu, ypač Kanadoje, pastebimas labai didelis universitetų polinkis perimti vadovaujančių vaidmenį mokslinių tyrimų srityje. Esą institucijos, skirtos vien tyrimo reikalams, ilgainiui tampa biurokratinėmis įstaigomis, nelankstiomis ir mažai produktingomis. JAV-se, bent žemės ūkio srityje, tokio atsiskyrimo nėra, nes čia visa, bent teorijoje, yra sujungta po vienu sparnu prie universitetų, kur dažnai žemės ūkio fakulteto dekanas yra kartu ir žemės ūkio stoties direktorius.

Į Lietuvos ŽŪA šandien yra įjungtos miškininkystės, hidro-melioracijos ir žemėtvarkos studijos, o šalia bendrinių agronominių studijų buvo įvestos dar specialios paskirties studijos, kaip žemės ūkio mechanizavimo ir žemės ūkio ekonomijos.

Pirmieji žingsniai

Apie ŽŪA nepriklausomoje Lietuvoje geras, kondensuotas straipsnis yra išspausdintas Lietuvių Enciklopedijos 35-me tome, 248-250 psl., parašytas a. a. Dr. Vito Manelio (1910-1965), kuris buvo ŽŪA praeitorius, sunkiais 1941-1944 m. Apie jį nekrologinis straipsnis išspausdintas "Aidu" žurnale 1966 m. 3 nr. 106-108 psl.

ŽŪA įsteigti 1924 m. gal labiausiai stengėsi tuometinis žemės ūkio ministeris prel. Myko-

las Krupavičius (1885-1972). Jam nebuvo lengva tai padaryti, nes būnant kunigu ir mokytoju reikėjo daugiau pastangų įveikti konservatyvizmą, ypač žemės ūkio žmonių tarpe. Tačiau jo pastangų dėka Lietuvos seimas priėmė ŽŪA statuto įstatymą, kuriame jai duotos plačios privilegijos ir universitetinis lygis. Krupavičiaus moderninį palikimą liudija ir tai, kad jis buvo vienas iš žemės reformos sumanytojų ir jos praktiškasis vykdytojas.

Daugumas pirmojo ŽŪA mokytojų personalo narių buvo augstuosius mokslus išėję rusijos universitetuose ir tik keli iš jų Vakarų valstybėse: Vokietijoje — Pranas Jucaitis, g. 1896, Jurgis Krikščiūnas 1894-1947, Jonas Paltarokas g. 1895, Balys Vitkus g. 1898; Sveicarijoje — Pranas Viktoras Raulinaitis, g. 1895; JAV — kan. Fabijonas Kemešis 1879-1954. Nežiūrint to, mokomasis personalas savo visuomenei stengėsi žiūrėti pirmoje eilėje į Vakarų pasaulio mokslinę pažangą ir susitvarkymą, pritaikant jį Lietuvos reikalavimams bei sąlygoms. Pionieriams mokytojų personalo nariams reikėjo daug pastangų ir pasišventimo, nes gal tik koks vienas jų buvo išsiųstas į užsienio universitetus bent kiek pasirošti profesūrai. Kiti turėjo "savo prakaitu" užsidirbti kasdieninę duoną. Žiūrint į visa tai laiko perspektyvoje, atrodo, kad žmonių parinkimas į mokomąjį personalą tada buvo padarytas pilnai patenkintam, nors parinktųjų lygis buvo nevienodas. Tiesa, neturėjimas galimybių pasirosti gal daugiau atsiliepė ir mokslinio tyrimo išvystymą ir organizavimą, negu ir mokymo sritį. Gal šį situaciją ir turėjo kiek itakos, kad ir netiesioginės, į pritaikomojo mokslinio tyrimo atskyrimą nuo ŽŪA ir pervėdimą į LZŲT 1927 m.

Reikia vėlgi atsiminti, kad visais laikais ne viena įstaiga negalėjo gauti tiek lėšų biudžeto keliu, kiek būtina reikėdavo. Kitų šaltinių nebuvo, tad reikėjo tenkintis lėšomis, gaunamomis iš bendro valstybinio katilo. Tai reikėd, kad ir mokslinio tyrimo programos galėjo tik pamažu tobulėti, nes pastatai, laboratorijų įrenginiai ir kt. galima buvo įgyti tik palaipsniui. Tiems reikalams, o taip pat ir bibliotekoms (knygoms, moksliniam žurnalams bei jų senesniųjų metų komplektams) reikėjo užsienio valiutos, kurios ūkininkų kraštuose tada labai trūko. (Bus daugiau)

Optical Studio

OKULISTAS R. SCHMID

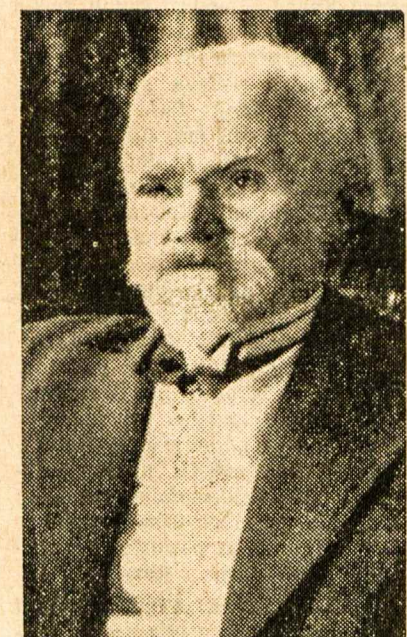
1596 Bloor Street West

Toronto 9, Ont. (prieš Lietuvų

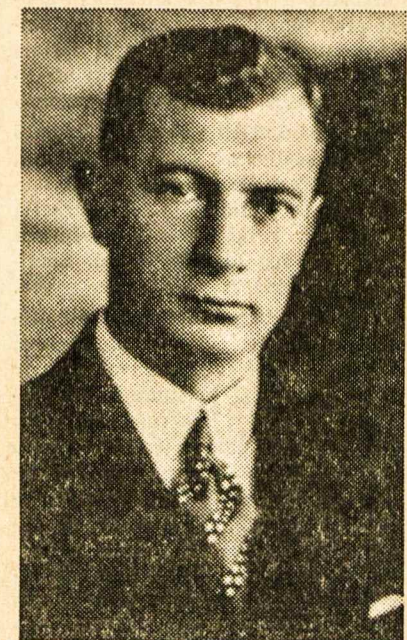
Namus) • Tel. 535-6252

Greitas patarnavimas, neaugstos kainos. Gaunami kontaktai lęšiai (contact lenses).

JŪSŲ PARAMA SPAUDAI yra parama lietuviškajai kultūrai ir Lietuvos laisvei

P. MATULIONIS, pirmasis Dotnuvos Žemės ūkio Akademijos rektorius, 1924. XI. — 1928. XII. 1

J. TONKŪNAS, antrasis DŽŪA rektorius, 1928. XII. 2 — 1934. VII. 28

V. VILKAITIS, trečiasis DŽŪA rektorius, 1934. VII. 28 — 1940. VI.

PROF. JUOZAS BRAZAITIS (dešinėje), vienas iš Lietuvių Fronto Bičilių sąjūdžio steigėjų ir vadų, su Leonardu Valiuku, LFB JAV-bių ir Kanados centro valdybos pirmininku, susitike frontininkų studijų savaitėje Dainavoje rugpjūčio 4-11 dienomis

SPALIO DEVINTOJI IR ATEITIS

Pasekus Lietuvos istoriją, sudaro ilgas jos pralaimėjimų ir kančių sąrašas su galutinio žlugimo — patekimo kitų vergijon. Tačiau pralaimėjimai daugiausia įvykdavo ne kovos lauke, bet apgaulėje.

Po pirmojo pasaulinio karo Lietuva, šimtmečius iškentėjusi svetimųjų junga, kėlės nepriklausomam gyvenimui. Negirdėtu didvyriškumu ji atlaikė šimteriopai gausnį ir geriau ginkluotą priešą. Tačiau priešai žinojo, kad lietuvis kovos lauke nenugalimas, bet lengvai apgaulamas. Taip įvyko 1920 m. spalio 7 d. Suvalkuose. Lenkai su lietuviams susitarė visus reikalus spręsti ne patrankomis, bet kultūringu žodžiu. Lietuviai patikėjo, pasirašė sutartį ir iš fronto atitraukė kariuomenę. Po dviejų dienų, t. y. spalio 9, lenkai lietuvių neginamas pozicijas puolė, užėmė sostinę Vilnių ir veržėsi į Lietuvos krašto gilumą. Tik lapkričio 19 d. ties Širvintomis ir lapkričio 21 d. ties Giedraičiais lietuviai lenkus sumušė, ir jie jau panikoję bėgo, bet čia vėl klasta — įsikiso Taurų Sąjungos klastinga kontrolės komisija ir pareikalavo sustabdyti kautynes. Lietuviai ir čia patikėjo, kad toji kontrolė reikalą sutvarkys teisės keliu. Deja, žadinys — kaip ant kelio radinys. Taip Lietuvos sostinė Vilnius su trečdaliu teritorijos liko lenkų okupuota, o to krašto lietuviai persekiojami ir įvairiais kankinimais naikinami. Lietuvoje per visą nepriklausomybės laikotarpį spalio 9 d. vėliavos iškildavo perštos juodais kaspiniais kaip gedulo ženklai.

Lenkai gi savo imperializmu didžiavosi ir džiaugėsi, bet jų džiaugsmas buvo neilgas. Eidami spalio 9-sios pėdomis, sukėlė antrą pasaulinį karą. Ką jie iš to laimėjo, aiškiai parodo dabartinė padėtis. Tiesa, dabar jie už lietuvių truputį laisvesni, bet, proto turėdami, galėtų pagaltoti, kad vistiek būtų geriau būti nepriklausomiems ir turėti kaimynę nepavojingą nepriklausomą Lietuvą, negu dabartinę padėtį. Deja, lenkų praeitis nepamokė, jie grobuoniškų tikslų prieš Lietuvą ne tik neatsisakė,

bet juos dar daugiau sustiprino.

Visi ir visos Europos tautos laukia išsivadavimo iš raudonojo košmaro. Laukia ir lenkai, bet jų laukimas kitoks. Visos tautos planuoja atsistatyt tik savose teritorijose ir su kaimynais draugiškai gyventi. Lenkai viešai reklamuoja: jei jiems pavyktų iš rusų išsivaduoti, eitų pavergti kitų tautų, ypač Ukrainos ir Lietuvos. Tai liudija jų kasdieninis šūkis: "Be Vilniaus ir Lvovo negali būti laisvos Lenkijos" arba "Pasaulyje nebus taikos, kol Vilnius ir Lvovas bus atskirti nuo Lenkijos!"

Reikėtų pasižiūrėti į jų veiklą Lenkijoje ir laisvuose Vakaruose. Visus jų istorijos klajotimus surašyt būtų perdidelė studija. Priminsime tik iš 1973 m. viena įvykėli Amerikoje. Kongresmanas Huber, neva paminėdamas Vasario 16, pareiškė, kad Lietuva iš rusų buvo išvadavęs Lenkijos maršalas J. Pilsudskis. Huber sakosi tas žinias gavęs iš enciklopedijos.

Kai lenkai taip darbuojasi, tai ir spalio 9-toji lietuviuose turi pilnai atgyti. Išeivijos lietuvių tarpe skleidžiama mintis nesileisti Vilniaus problemos, nes lenkai būsime mūsų draugai, yra lenkų klastos politika, kad lietuviai tylėtų, o jie laisvai galėtų uždėti kitam vergijos kilpą. Spalio 9-tosios proga reikia įieškoti tikrų ateities draugų ar bent esamų neatmest, kaip pavyzdžiui didelė lietuviams draugiška tauta Ukraina. Turime prisiminti, kad ir ateityje bus raudonoji armija ir želigovskiadės. Svarbu tad vaduojantis iš vieno nepatekti kitam.

Pa proga tenka priminti, kad Hamiltono, Ontario, 1974 m. spalio 5 d. bus metinis, didelis Tautos Fondo parengimas. Jame bus prisiminta ir spalio 9-toji. Tuo reikalu tars žodį P. Ancevičienė iš Otavos.

Visi remkite Tautos Fondą, vadovaudamiesi šūkiu: "Pasaulyje nebus taikos, kol nebus atstatyta laisva, nepriklausoma Lietuva jos etnografinėse ribose su sostine Vilniumi!"

VKLS-gos Kanados krašto valdyba

TERM DEPOSITS
INTEREST RATES
MORTGAGE LOANS
MONEY DRAFTS
SAFE DEPOSIT BOXES
SAVINGS ACCOUNT
SAVINGS CERTIFICATES
BUSINESS LOANS

Kartais sunku žinoti, kaip geriausiai panaudoti savo pinigus, nes juk yra daug visokių sąskaitų, sistemų, bei paslaugų. Atrodo, kad jose geriausiai gali susigaudyti tik bankinių reikalų ekspertas.

Čia jums pagalbota ateina Royal Bankas. Mes jau daugiau kaip 100 metų padedame žmonėms tvarkyti jų pinigus.

Taigi, galim suteikti kvalifikuotą pagalbą bei patarimą visais bankinio ir asmeninio pinigų tvarkymo reikalais.

Koks geriausias taupymo būdas? Kaip planuoti išlaidas? Kaip perversiti pinigus namie likusiems giminėms? Atsakymą gaukite ne tik į šiuos, bet ir visus kitus klausimus.

Užieikite jau šiandien! Tada sužinosite, kodėl Royal Bankas visoje Kanadoje yra vadinamas paslaugiu banku.

ROYAL BANK
the helpful bank

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

AVIATORIŲ VADAI

Vilniuje rugpjūčio 29 d. posėdžia-vo civilinės aviacijos vadai, susirinkę susipažinti su 1974 m. pirmųjų septynių mėnesių darbo rezultatais ir ateities planais. Pagrindinių pranešimų padarė G. Liachovas, Maskvos atstautas Lietuvos civilinės aviacijos valdybos viršininkas. Žodį taipgi tarė aviacijos darbuotojų profsąjungos centrinio komiteto pirm. V. Žuževas ir vilniškės kompartijos centrinio komiteto II sekt. V. Charazovas. Šios trys pavarės liudija, kad ta Lietuva priskiriama civilinė aviacija yra visiškai rusų kontrolėje. Spaudos puslapiuose paskelbtuose pranešimuose neminimas nei vienas lietuvis kalbėtojas. Jie, matyt, be pavarčių yra įrinkti į bendrą diskusijų dalyvių grupę. Pasidžiaugus krovinių ir pašto pervežimo plano viršijimui, naujomis keleivinių lėktuvų linijomis, buvo pabrėžtas nepakankamas dėmesys keleivių aptarnavimui lėktuvuose bei aerodromuose.

UŽMIRŠO SĄSIUVINIUS

Prieš naujųjų mokslo metų pradžią buvo daug rašyta apie pastatytas ir baigiamas statyti mokyklas, kurių dėka moksleiviai susilauks geresnių sąlygų. Pylos teko pastatų užbaigimą užduoliusm statybiniams. Rugpjūčio 27 d., kai iki mokslo metų pradžios jau nebuvo likusios nė pilnos savaitės, "Tiesos" bendradarbis Bernardas Sakys "Dienos aidų" skiltyje staiga prašėjo apie sąsiuvinį trūkumą: "Penktadienį (VIII. 23 — V. Kst) net keli vilniečiai paskambino ir redakcija: norėję vaikams nupirkti sąsiuvinį, bet niekur neradę, nors mokyklinių prekių mugėse išskaitinti plakatai: "Platus mokyklinių prekių pasirinkimas". Apsilankėme vienoje iš mugių. Iš tiesų, sąsiuvinių nėra. I prašymus, paklausimus buvo atsakinėjama: "Nežinome, kada bus". Paskambinome ir Kauno "Giedros" fabrika. "Nepagaminoame pakankamai tik piešimo sąsiuvinį. Kitų — turėtų užtekti. Matyt, bazės laiku nepristatė", — paaiškino tiekimo skyriuje. "Atrodo, planuotojai, besirūpindami naujų mokyklų statyba, užmiršo ir jom, ir senom mokyklom būtinus sąsiuvinius.

REKLAMINIS PRIEDAS

Okupuotos Lietuvos pagrindinė spauda lig šiol beveik visiškai ignoravo Vakarų pasaulyje taip įprastą reklamą laikraščių puslapiuose. Be radio ir televizijos programų, teatrų spektaklių ir kino teatrų seansų, retais atvejais buvo skelbiamos darbo pasiūlos, dažniausiai už Lietuvos ribų, beveik mikroskopiškos užuojautos artimųjų mirties atveju žymiesiems asmenims, jų trumpas padėkos, augstųjų bei specialiųjų vidurinių mokyklų pranešimai prieš naujuosius mokslo metus. Viena kita kurio nors gamtinio reklama kartais pasirodavo žurnaluose. Pirmą rimtesnį žingsnį reklamos kryptimi rugpjūčio 15 d. žengė Kaunui ir Vilniui skirtas "Vakarinis Naujienų" dienraštis. Rugpjūčio 16 d. laidoj "Tiesa" praneša: "Vakarinis naujienų" redakcija pradedo leisti laikraščio reklaminių priedų. Vakar išėjo pirmasis jo numeris. Leidinyje pateikiami prekybiniai ir turistiniai organizacijų, įstaigų, imonių, atskirų asmenų skelbimai, supažindinama su naujais

pramonės gaminiais. Skyrelyje "Nuo ketvirtadienio iki ketvirtadienio" pasakoja apie Vilniuje ir Kaune įvyksiančius koncertus, kino filmų premjeras. Reklaminiis priedais "Sąjunginės spaudos" kioskuose pasirodys kiekviena ketvirtadienio. Tų "Vakarinis Naujienų" su jų reklaminiu priedu neleidžiama prenumeruoti užsienio lietuviams.

KAUNO PILIS

Nemuno ir Neris santakoje iš buvusių griuvėsių yra atstatyta dalis Kauno pilies. Miesto vadovai, minėdamie sovietinio "išvadavimo" trisdešimtmetį, pilyje surengė parodą. Lankytojus ji turėjo supažindinti su Kaune veikusiais sovietų pogrindininkais, partizanais, pirmaisiais į miestą 1944 m. vasarą įsiveržusiais sovietų kariais, džiaugsmingomis "išvadavimo" scenomis. Beveik visiškai nesidomėjimą šia paroda konstatuoja "Tiesos" korespondentė Danguolė Rėpšienė rugpjūčio 21 d. laidoje: "Nors daug ekskursijų ir pavienių žmonių atvyksta prie Nemuno ir Neris santakos, nedaug kas pasuko atviraui pilies. Ji gražiai atrodė iš tolo, o apie įrengtą muziejų ne visi žino. Juk šalims nėra jokios rodyklės, jokio skelbimo, kviečiančio susipažinti su pilies muziejaus ekspozicijomis..." Matyt, tokia propaganda nerodo nesididžiuoja net ir jos rengėjai, jeigu nebuvo pasirūpinę atitinkama reklama. Kauniečiai, patys jau boikotuodami, nenori, kad ja domėtis ir ekskursantai. Nenuostabu, kad pilimi labiau mėgstama grožėtis iš tolo, nes tada ji primena lietuvių tautos laimėjimus kovose su kryžiuočiais, o jos vidus tepimintų sovietinė okupacija.

VILNIAUS VIRSULIŠKĖS

Miestų statybos projektavimo instituto architektai B. Kasperavičienė ir J. Zinkevičius jau paruošė detalų planą Virsuliškėms, naujam Vilniaus miesto rajonui, turėsiančiam 132 hektarų plotą ir daugiau kaip 25.000 gyventojų. Pagrindinius jau priimto ir patvirtinto plano bruožus "Komjaunimo Tiesos" 165 nr. atskleidžia B. Kasperavičienė: "Nors Virsuliškės bus užstatomos tokio pat tipo stambiaplokščių namais, kaip Lazdynai ir Karoliniskės, bet architektūrinis sprendimas naujas: rajonas bus visai napanasus į savo "kaimynus". Aštuonių tipų namų leis parškinti vietovės nelygumams. Ant kiekvienos kalvelės stovės daugiaaukščiai namai. Nuo jų puslankiais leis žemesni pastatai, kurie tarytum apgaus visą kalvelę. Taip išdėsčius ir sutankinus pastatus, bus dar labiau pabrėžtas reljefo originalumas, geresnės sąlygos bus vaikų žaidimo aikštelėms įrengti..." Virsuliškės sudarys keturi nedideli rajonai ir pagrindines gatves supančias centras su kultūriniais, prekybiniais, butiniais pastatais. Jų tarpe bus trys vidurinės mokyklos, šeši vaikų darželiai. Pėstiesiems numatoma įrengti centran vedančius specialius takus, požeminius perėjimus pagrindinėse sankryžose. Penki hektarai žemės teks aikštelėms — mažiųjų, paauglių ir sporto. Kiekviena Virsuliškė mikrorajone bus įrengti garažai, aikštės automobiliams statyti. Naujojo Virsuliškių rajono statybą tikimasi pradėti 1975 metais.

V. Kst.

Tarėsi krikščionys demokratai

Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjungos tarybos posėdis įvyko rugpjūčio 17 d. Čikagoje. Dalyvavo 21 tarybos narys ir viena eilė svečių. Buvo aptarta vidaus ir užsienio veikla. Sąjungos pirm. Vl. Soliūnas kvietė stiprinti veiklą, ypač rūpintis jaunimo telkimu į savo eiles. Europos LKD tarybos pirm. inž. A. Venskų padarė pranešimą apie kr. demokratų veiklą tarptautinėse unijose ir lietuvių kr. d. atstovavimą jose. LKDS atstovauja Vokietijoje — dr. P. Karvelis, Šveicarijoje — dr. J. Eretas, Italijoje — mons. V. Mincevičius, Prancūzijoje — inž. A. Venskų, Brazilijoje — prel. P. Ragažinskas, Venecuoje — J. Kukanauza, Australijoje — Z. Raudys. Kanadoje, Toronte, ir Australijoje veikia sąjungos skyriai. Urugvajuje buvęs LKDS atstovas žurnalistas K. Čibiras-Verax prieš savo mirtį spėjo pasiųsti tarybos sesijai atmintinus sveikinimus.

Užsienio skyriaus vedėjas A. Pautienis apibūdino sąjungos ryšius su kitomis tarptautinėmis ir šio krašto organizacijomis bei įtakingais asmenimis. Tarybos vardu buvo priimtas dr. K. Sidlauskio parašytas protesto laiškas Australijos min. pirmininkui dėl Lietuvos ir kitų Baltijos kraštų pripažinimo Sovietų Sąjungai.

VLIKo taryboje LKDS atstovauja Pr. Vainauskas, valdyboje — Pr. Razgaitis. Ryšiai su kitom politinėm grupėm yra geri. Tvirtai pasisakoma už vieningą VLIKo vedamą Lietuvos laisvinimo kovą. Centro komiteto vicepirmininkui Stasiui Lušui pavesta rūpintis sąjungos reikalais VLIKo.

Dr. K. Sidlauskas referavo LKDS įstojimo į ALTą klausimą.

ma. Buvo pasisakyta, kad LKDS pilnai talkina ALTai kaip lietuvių politinei veiklai JAV vadovaujančiam veiksmui.

Antrajame posėdyje buvo apžvelgti prel. M. Krupavičiaus paminklo statymo, monografijos leidimo, spaudos leidinių ir istorinės medžiagos telkimo klausimai. Paminklas numatomas pastatyti naujoje vietoje — kapinių bloko aikštėje, perkeltus tenai kapą. Paminklo pašventinimas numatomas sekančių metų Kapų dieną.

P. Maldeikis supažindino su parašyta prel. M. Krupavičiaus monografija. Knyga pasiektinai bus paruošta spalio pabaigoje. Monografijos išleidimo rūpintis LKDS centro komitetas. "Tėvynės Sargo" redaktorius dr. D. Jasaitis savo laišku painformavo apie žurnalo padėtį. Sekančio žurnalo numerio laukiami šį rudenį. Tarybos posėdžio dalyviai pasisakė už žurnalo pritaikymą šiai dienai, pateikiant aktualios medžiagos ir išleidžiant kelis kartus per metus.

A. Kasulaitis yra parašęs LKDS istoriją anglų kalba. Ispanų kalbon yra išversta A. Gražiuono parašyta LKDS istorija. Abi istorijos yra numatytos atspausdinti, kad angliskai ir ispaniskai kalbantys susipažintų su lietuvių krikščionių demokratų sąjūdžiu ir su Lietuva.

Trečiame posėdyje buvo svarstyti LKDS ir Lietuvių Fronto Bičiulių santykiai. Jų nesklaidumas yra padaręs žalos lietuviams katalikams — stipriai susilpnino katalikų įtaką lietuvių visuomenei. Buvo peržvelgti ankstesni bandymai susitarti. Taryba yra pasiūliusi c. komitetui būti atviram esmingsiems LFB pasiūlymams. Inf.

Tautos Fondo Hamiltono apylinkės atstovybė
spalio 5, šeštadienio, Jaunimo Centre rengia

VILNIAUS DIENA ir KONCERTA-ŠOKIUS

- Paskaitą skaitys P. Ancevičienė.
- Meninę programos dalį atliks Toronto "VARPO" choras.
- Šokiams gros D. Ferri orkestras.

Visi dalyvaukime Vilniaus Dienos šventėje! • Pradžia 7 v.v. • Rengėjai

London, Ontario

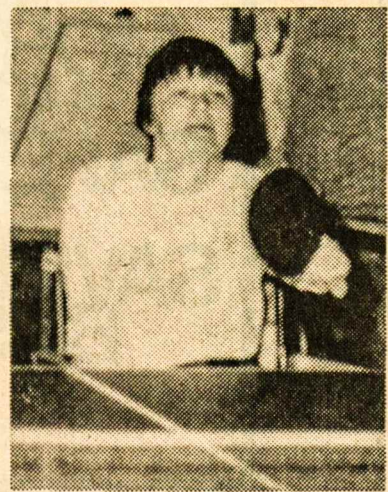
SPAUDOS BALIUS, rengiamas "Tėviškos Žiburių" 25 metų sukakties proga, įvyks šeštadienį, spalio 5 d. Juo bus stengiamasi ne tik paremti spaudą bei atsilankiusiems sudaryti gerą nuotaiką, bet taip pat bus sudaryta proga užsiskaiti tiek "T. Žiburius", tiek ir "N. Lietuvą" tiems, kurie dar jų neskaityti. Čia bus galima ir pratesti prenumeratas — šios toks patarnavimas baliu dalyviams. Pagrindinę programą atliks solistė I. Cernienė, mezo-sopranas. Taip pat tikimasi, kad pasirodys ir jaunosios menininkės, o linksmąją dalį pajavirins nesykį daugeliui girdėta D. Švilpaitė.

Baliui paruošti ir praveisti sudarytas šios sudėties komitetas: L. Zabulionienė, O. Švilpėnė, A. Pocnėnė, G. Petrauskienė, J. Valaitis, A. Kudirkia ir Daniliūnas. Sis komitetas stengsis, kad atsilankiusieji nesigailėtų atėję. Todėl numatoma visa eilė įvairių. Viena jų — skaidrių ir paveikslų vaizdais (lyg savotiškomis dekoracijomis) bus stengiamasi pavaizduoti spaudos išgyvenimus šimtmečių eigoje. Mokytoja G. Petrauskienė ir inž. J. Valaitis jau pradėjo tam paruošiamuosius darbus. Visi prašomi prisidėti prie spaudos paramos: lėšomis, darbu, laimikiais (fantais), maisto gaminiais, atsilankymu ir t. t. Loterijos reikalui kreiptis į A. Pocnėnė tel. 455-7108, o maisto gaminių — į L. Zabulionienę tel. 1-764-2079 arba O. Švilpėnė tel. 438-6337. Pagalvokime, kaip atrodytų išcivijos gyvenimas — kultūrinė, politinė, lietuviybės išlaikymo ir kita veikla, jei nebūtų lietuviškos spaudos. Ir mūsų asmeninis gyvenimas būtų nuobodėsnis, skurdėsnis. Tad remkime spaudą, kol dar nevelu, kol dar ją turime.

D. E.

Winnipeg, Manitoba

VERUTĖ DEMERECKAITĖ laimėjo aukso medalį. Šeštoji paralyžuotų, važinėjančių vežimėlyje sporto olimpiada įvyko rugpjūčio 14-19 d. Winnipeg. Joje aktyviai reikšėsi Verutė Demereckaitė, kuri vežimėlyje greičio lenktynėse laimėjo aukso medalį, nuvažiuodama 40 metrų per 52 sekundes, tuo pralenkdama Kanados rekordą viena sekunde. Tai, ji tapo Kanados čempione. Ji reikšėsi ir kitose sporto šakose. Stalo tenise: I B klasėje laimėjo sidabrinį medalį. Anksčiau ji yra gavusi aukso medalius už plaukima, šaudymą. Medalių turi ji visą rinkinį. Pirmą dalyvavo Europoje, Heidelbergo olimpiadoje, ir iš ten parsivežė 3 medalius. Silpname kūne — stipri dvasia, nepalaužiama energija. Ji reikšėsi ir Winnipeg miesto gyvenime — priklauso daugeliui komitetų ir organizacijų. Jos tikslas — šiaurinėje miesto dalyje įsteigti kultūringą "Community Center". Tam reikalui jau gavo didelius namus — buvusį Northern geležinkelio stotį ir didelį sklypą. Linkime sėkmės. Koresp.

VERUTĖ DEMERECKAITĖ, aktyviai dalyvaujanti sportinėje ir visuomeninėje veikloje

ČESNAKAS - SVEIKA TAU

Kaip puikus, natūralus prieskonis, česnakas šimtmečiais buvo vertojamas tūkstančiuose valgių. Europietėlio vartojo česnaką daugelį metų kaip maisto, turintį natūralaus maisto savybių. ADAMS GARLIC PEARLES turi savybę gryninti česnako alyvas. ADAMS GARLIC PEARLES buvo paruošiami per 35 metus ir patenkinami tūkstančius vartojo. Dar šliandien nupirkti ADAMS GARLIC PEARLES ir pamatyti, kaip jis puikus, natūralus produktas tau patiks. Kapsulės pavidele neturi nei kvapo nei skonio!

HAMILTON

"AUKURO" VEIKLA. 1975 m. vasario 22-23 d.d. "Aukuras" rengia savo darbo 25 m. sukaktį. Aušros Vartų salėje 2 v.p.p. bus parodos atidarymas ir jaunųjų artistų pasirodymas. Vakare Jaunimo Centre — A. Norimo 2 v. komedija "Klevų aleja" ir iškilminga vakarienė. Sekmadienį, 4 v.p.p., Scott Park gimnazijos auditorijoje premjera E. Butimo 4 v. dramos "Tėvų kaltė". Balandžio 19-20 d.d. "Aukuras" vyks į Bostoną ir Niujorką su vaidinimais. — Praėjusią vasarą Edvardas ir Elena Kudabos atšventė savo 25 m. vedybę su sukaktį. Jų bičiuliai ir aukuriečiai jiems suruošė pagerbimą. — Sezone atidarymo vakarienos metu buvo pasveikintos aukurietės — Margarita Repšytė ir Rūta Volunų gytė suutuokvųjų proga. Pasveikinti ilgamečiai aukuriečiai — Danutė ir Algis Enskaičiai, laukiantieji prieauglio — naujo "Aukuro" nario. — Raimundas Kalvaitis, talentingas aukurietis, išvyko studijuoti į Queen's universitetą. Visiems linkime geriausių sėkmes! "Aukuro" valdyba

DLK ALGRIDO SAULIŲ KUOPOS moterys šaulės, talkinamos kitų kuopų šaulių, rugpjūčio 18 d. surengė Kanados moterų šaulių gegužės lietuviškai spaudai paremti. Sis parengimas praėjo sėkmingai, ir rengėjos reikiška padėką svečiams už atsilankymą: Saulių Sąjungos moterų šaulių vadovė Onai Mikulskienei, garbės šaulei prof. dr. Emilijai Putvytei, centro valdybos nariams: Alfonsui Mikulskui, Marijai Jokubaitienei, Stasiui Jokubaičiui, Klevelando karin. Juozapavičiaus kuopos šaulės Onai Čiuprinskienei, Stasei Miglinienei ir Elnei Skauskienėi. Dėkojame prof. dr. Emilijai Putvytei už turiningą ideologinę paskaitą, Montrealio, Toronto, St. Catharines ir Hamiltono šaulėms bei šauliams už visokeriopą paramą: aukomis, fantais loterijai, maistu, darbu. Taipgi dėkojame visiems dalyviams. Visų sutartinio darbu gegužinė pavyko ir davė pelno, kuris pasistatė lietuviškiems laikraščiams. Rengėjos

MOKSLIEIVIAI ATEITININKAI savo 1974-1975 m. veiklą pradės susirinkimu pas pirm. Rūtą Šiladienę, 33 Merle Ct., rugsėjo 22, sekmadienį, 2 v. p. p. Visi kuopos nariai prašomi dalyvauti. Taip pat kviečiami studentai ateitininkai ir gimnazistinio amžiaus jaunimas, norintys tapti nariais ir prisijungti prie moksleivių ateitininkų veiklos. Dalia Pajarskaitė

DLK ALGRIDO SAULIŲ KUOPOS prizinis šaudymas įvyks sekmadienį, rugsėjo 22 d., medžiojotų ir žūklaujų klubo šaudykloje. Registracija — nuo 9 v. r. iki 3 v. p. p. Kviečiami dalyvauti visi kuopos nariai. Smulkesnė informacija — vietoje. Ad.

SPALIO MENUO yra istorinis mūsų valstybei ir tautai: spalio mėnesį lenkai pasirašė sutartį Suvalkose ir po dviejų dienų ją sulaužė, uždamai mūsų sostinę; 1939 m. spalio mėn. Lietuvos kariuomenė įžyglavo į savo sostinę. Dėlto spalio pradžia paprastai skiriama Vilniui — rengiami iškilmingi minėjimai — koncertai. Atrodo, kad šiemet vienintelis minėjimas Kanadoj bus spalio 5 d. Hamiltono Jaunimo Centre, kur Tautos Fondo Hamiltono apylinkės atstovybė numato atžymėti Vilniaus Dieną su oficialia, menine ir linksmąja programos dalimi. I minėjimą atvyks

Elektros rangovas

Atom Electric Co.
Atlieku visus elektros įrengimo darbus • 328 DUPONT ST. • Tel. 923-7194 • Namų 766-8372
Toronto, Ontario
Savininkas A. CEPONIS

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas "TALKA"

830 Main Street East, telefonas 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais — ketvirtadieniais nuo 10 iki 5 val., penktadieniais nuo 10 iki 7 val., šeštadieniais nuo 9 iki 12 v. Liepos-rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais uždarai.

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Kapitalas — virš \$5.000.000

Mėsos ir purkūs dešros gaminiai

Sknėstai

klekvienu skoniu

284 KING STREET E.,
HAMILTON — 528-8468
740 UPPER JAMES ST.,
HAMILTON — 389-4113

• GUELPH LINE prie PROSPECT,
• BURLINGTON — 639-0510
• LLOYD D. JACKSON SQUARE,
• HAMILTON — 525-9641

LIETUVIAI PASAULYJE

J. A. Valstybės

SEAMEN'S EDUCATION FEDERATION organizacija, kovojusi už Simo Kudirkos išlaisvinimą, amerikiečių spaudai išsiuntinėjo pirmąjį telefoninį pasikalbėjimą, kurį su Griškabūdį grįžusiu S. Kudirka ir jo motina Marija turėjo Gražina Pagele iš Locust, JAV. Pirmiausia S. Kudirka padėjo už jo motinai, jam pačiam ir jo šeimai suteiktą didelę pagalbą ir sakėsi nekantriai laukias išvykimo į JAV dienos. S. Kudirkos teigimu, jo sveikata esanti gera, nes esąs užsigrūdinęs ir galis daug pakelti. Sunegalavo tik akys ir dantys, bet tai bus lengvai galima atitaistyti. Kalinio dalios kryžių S. Kudirka buvo pasurošęs pakelti dar šešerius metus ir per tą laiką planavo išmokti angliskai, tačiau tesukubo tik pramokti. Jo žodyne dabar yra apie 500 anglų kalbos žodžių. Didžioji pokalbio dalis lietė S. Kudirkos bei jo šeimos išvykimą, kuriuo rūpinamasi iš JAV. Čia bene didžiausia parama yra pažadėjęs kongresmanas Hanrahan, kuris anksčiau specialiu laišku buvo kreipęsis į Sovietų Sąjungos ambasadorių Vašingtone A. Dobrynina. Jūrininkų organizacija prie pasikalbėjimo teksto pridėjo pastabą, kad šis telefoninis pokalbis buvo sekamas KGB cenzorių, nes jame girdėti jų aparato įjungimas. Be to, S. Kudirka vieną kartą buvo nutrauktas.

VELIONIES VACLOVO SIDZIKAUŠKO prisiminimą ir pagerbimą rugsėjo 22 d. Niujorke, Kultūros Židinio salėje, rengia Lietuvos Laisvės Komitetas. Pagrindiniai kalbėtojai — LL Komiteto narys dr. Bronius Nemickas ir dr. Domas Krivickas iš Vašingtono. Dalyviams bus paskaityta ištraukų iš velionies V. Sidzikausko paliktų prisiminimų, parodyta daug skaidrių, vaizduojančių jo šakotą diplomatinę bei politinę veiklą.

KUN. DR. J. VAINORA, MIC, atvykęs iš Romos, vieši JAV. Jis jau dalyvavo Kunigų Vienybės suvažiavime, lankėsi pas lietuvių pranciškos nuos Brooklyne, N.Y., buvo — užsėkęs į Putnamą ir Čikagą. Romoje kun. dr. J. Vainora, MIC, eina marijonų vienuolių generalinio postulato riauus pareigas.

ČIKAGOS LIETUVIAMS sudaroma dar viena proga mokyti lietuvių kalbos. Central YMCA Community College, 211 West Wacker Dr., lietuvių kalbos pamokas dėstys Marija Prunskytė. Jos yra numatytos pradedantieji, kurie nori pramokti lietuviškai kalbėti. Visas šis šnekamosios kalbos kursas, truks aštuonias savaites, o pamokos bus kiekviena trečiadienį 5.50—7.20 v. Informacijai teirautis ir registruotis tel. 222-8300.

LIETUVOS VYČIŲ SEIMAS Detroito išrinko ir paskelbė naują centro valdybą: pirm. L. Paukštis iš Čikagos, I vicepirm. M. Skabeikis iš Niujorko, II vicepirm. A. Miner iš Mass. valstijos, III vicepirm. I. Švelnis iš Mass. valstijos, protokolų sekr. G. Vaškelytė iš Detroito, finansų sekr. A. Sinkawitz, kultūrinio reikalų vadovas P. Skabeikis iš Niujorko, izd. I. Sankutė iš Čikagos, izdo globėjai — A. Bunikis iš Detroito ir A. Radzevič iš Amsterdamo, ritualo tvarkytoja B. Janus iš Detroito, Lietuvos reikalų vadovas dr. D. Mažeika iš Niujorko, teisinis patarėjas A. Young iš Bostono. Stipendijų komitetą sudarė A. Miner, kun. V. Karaveckas ir J. Narušis. Ryšiais su Lietuvių Katalikų Šalpos Fondu rūpinasi B. Barauskienė.

Argentina

ROSARIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ, vadovaujama pirm. J. Papečio, pagerbė šiemet kunigystės keturiasdešimtmetį švenčiantį kun. Antaną Svedą, MIC. Sukaktuviniams yra gimęs 1909 m. JAV, teologija ir filosofija studijavęs Montrealyje, tobulinęs Romoje, Angeličium universitete. Išventintas kunium 1934 m., grįžo į JAV. Čia II D. karo metais įstojo savanoriu kariuomenėn ir buvo katalikų kapelionu Ramiojo vandenyno salose, pasiekdamas pulkininko laipsnį. Argentinon atvykęs 1960 m., pradžioje dirbo Aušros Vartų parapijoje Avellanedoje, vėliau — Šv. Kazimiero parapijoje Rosario mieste.

ALEKSANDRUI L. RUTKAUSKUI, 11 metų amžiaus smuikininkui, net tris tuštapius paskyrė daug skaitytojų turintis žurnalas "Gente". A. L. Rutkauskas yra jauniausias valstybinio radio jaunųjų orkestro narys, kuriam muzikos mokytojai pranašauja gražią ateitį. Jo didžiausia svajonė — įsigyti nuosavą smuiką, nes dabar orkestre groja skolinu instrumentu. Straipsnis iliustruotas penkiomis mažojo muzikanto nuotraukomis. Aleksandras auga muzikaloje šeimoje: jo tėvas La Platos miesto argentiniečių teatre groja fleita, motina — trimitu.

SU MASKVOS CIRKU Buenos Aires du mėnesius gastroliauo du lietuvių ekvilibristai — Zigmas Cerniauskas ir jo žmona Vita Gineikaitė — Cerniauskienė. Karininko žavėjo jų darniai atlikti amerikiečių ekvilibristiniai numeriai. Abiejų šių cirko žvaigždžių tėvai taip pat yra buvę cirko artistai. Zigmo tėvas Pranas žuvo 1937 m., atlikdamas cirko programą Kaune.

Australija

BENDRA MASINE BALTIEČIŲ DEMONSTRACIJA Australijos sostinėje Kanbroje bus rugsėjo 19, ketvirtadienį, 1 v. p. p. Minčių tokiais visos Australijos lietuvių, latvių ir estų demonstracijai pasiūlė ALB Melburno apylinkės valdyba ir gavo pilną Australijos Baltiečių Tarybos pritarimą. Tikimasi, kad prie Australijos federacinio parlamento rūmų susitikus didelis skaičius lietuvių iš Kanberos, Melburno, Sydnejaus, Wolgongo, Port Kemblis, Albury-Wodongo, Geelongo, Morningtono ir Latrobe Valley. Visi demonstracijos dalyviai raginami atsivežti plakatus, smerkiančius darbių premjero G. Whitlamo gėdingą Pabaltijo pripažinimą Sovietų Sąjungai, Lietuvos ir Australijos vėliavas. Kanbron bus vykstama užsakytais autobusais ir privačiais automobiliais. Dėl demonstracijos teks atsisakyti poros darbo dienų ir jas paaukoti Lietuvos laisvės reikalui.

BALTIEČIŲ PROTESTAIS Tasmanijos saloje rūpinasi Hobarte sudarytas koordinacinis komitetas: pirm. dr. K. Krup, estas, vicepirm. V. Feldmanis, latvis, sekr. A. Taškūnas, propagandos vadovas R. Tarvydas, izd. A. Kantvilas, organizacinių reikalų vadovas A. Celmins, latvis. Komitetas jau įsteigė specialų fondą Pabaltijai gelbėti, kuriam pirmasis \$50 paaukojo Petras Šiaučius.

PREMJERO G. WHITLAMO pataikavimą Maskvą pasmerkė visa eilė etninę grupių laikraščių, jų tarpe trys savaitraščiai: lenkų "Wiedomosci Polskie" Sydnejuje, rusų "Edinienie" Melburne ir vokiečių "Die Woche" Sydnejuje. Lenkams primenama, kad jie šiuo klausimu dėl Lietuvos, Latvijos ir Estijos likimo negali būti abejingi, nes ir Lenkija gali "tautos valia" susilaukti panašaus įjungimo Sovietų Sąjungon. Lenkijos savaitraštis siūlo atsisakyti politinio pasyvumo ir sudaryti bendrą Rytų ir Vidurio Europos tautų solidarų frontą. Rusų savaitraštis Australijos premjerui G. Whitlamui primena skaudų Rusijos socialistų likimą Sovietų Sąjungoje, Kerenskio pagėbimą persirengus moteriškais drabužiais. Vokiečių savaitraštis apgailestauja, kad vienintelie baltiečiai atstovą, nepriklausomybės laikais paskirtą Latvijos konsula, dabar pakėlis Sovietų Sąjungos ambasadorius Kanbroje. Jieškodamas staigaus Pabaltijo išvadavimo prielastis, savaitraštis spėja, kad šis žingsnis greičiausiai buvo padarytas ryšium su premjero G. Whitlamo kelione į Maskvą, kuri įvyks šių metų pabaigoje. Jo tikslas — paruošti palankų politinį klimatą G. Whitlamo apsilankymui Maskvoje.

Britanija

LONDONE POSEDZIAVO DB Lietuvos Sąjungos centro valdyba — Z. Juras, R. Šova, P. Mašalaitis, A. Pranskūnas, S. Nenortas, S. Kasparskas, J. Alkis ir A. Vilčinskis. Posėdyje buvo pritarta DBLS tarybos planuojamam suvažiavimui spalio 26-27 d.d. Lietuvių Sodijoje, nutarta valdybos izdo lėšomis tarybos atstovam parūpinti maistą ir nakvynę. Valdyba taipgi įsipareigojo remti vietinės Leeds radio stoties ruošiamą programą apie lietuvių, kuriai medžiaga telkia DBLS tarybos sekr. V. Dargis. Australijos premjerui G. Whitlamui buvo suredaguota ir išsiųsta protesto telegrama. DBLS valdyba ragina visus šios organizacijos skyrius telegramomis ir laiškais pasmerkti gėdingą Australijos darbių žingsnį, Pabaltijai pripažinusi Sovietų Sąjungai. DBLS valdyba, pasklidus gandams, kad Britanijos švietimo įstaigos panaikina lietuvių kalbos egzaminus baigiantiems vidurines mokyklas, kreipėsi į Londono universitetą mokyklų egzaminų skyriaus tarybą, iš gauto atsakymo paaiškėjo, kad egzaminai buvo panaikinti nuo 1972 m. pradžios dėl labai mažo žalos laikinųjų jų skaičiaus. Jeigu būtų parodytas didesnis dėmesys lietuvių kalbai, taryba vėl sutiktų egzaminus įvesti. Stojantys į universitetą už išlaikytos lietuvių kalbos egzaminus gaudavo pilną užskaitą, kaip ir už kurią kitą svetimą kalbą.

Vokietija

VASARIO 16 GIMNAZIJA, pagerbdama kun. Alfonsą Bernatonių amžiaus šešiasdešimtmečio proga, savo ketvirtą klasę pavadino jo vardu. Jis yra vienas giminiausių pagrindinių rėmėjų, suradęs apieštą Rennhof pastatą, prisiekęs jį įsigyti Vokietijos Lietuvių Bendruomenė ir čia perkelti Vasario 16 gimnaziją. Sukaktuviniams net tris kartus lankėsi JAV ir Kanadoje, rinkdamas aukas gimnazijai. Jis taipgi yra veiklus visuomenininkas, jau 19 metų renkamas į VLB tarybos narius. Kun. A. Bernatoniš nuo 1950-65 m. paskirtas Vatikano, vadovavo Vokietijos lietuvių šlovadiui, kol pagaliau tas pareigas perėmė Europos lietuvių vysk. A. Deksnys ir jo įsteigtas centras Bad Weirshofene. Pagerbtus sukaktuviniukū Vasario 16 gimnazija surengė prieš mokslo metų pabaigą, kai Romuvoje lankėsi dr. J. Stuko vadovaujama Lietuvos vyčių ekskursija ir humoristinių programą atlikęjas akt. V. Žukauskas.

Liudas Dovydenas po ilgesnės pertraukos vėl grįžo į grožinės literatūros kūrybą: 1973 m. Lietuviškos Knygos Klubas išleido jo savaip perkurtų liaudies pasakų rinkinį "Karaliai ir bulvės", o 1974 m. "Nida" išleido trumpų pasakojimų rinkinį "Pašturpo mano velnias". Pasakojimai pavadinti novelėmis, bet ne visai turi novelės formą. Ilgiausias pasakojimas, davęs ir knygai vardą, "Pašturpo mano velnias" yra trumpa apysaka, susidedanti iš kelių epizodų, atskleidžianti kelis įdomius charakterius.

Apysakos centre yra skriaudžiamas bažnytkaimio vargonininko Leonardo Kidušio istorija. Tai menininko, neturėjusio sąlygų savo talentą pilnai išskleisti, tragiškas likimas. Patekęs pas despotą kleboną, muzikas skursta materialiai ir dvasiškai, vis dar turėdamas vilties pakilti ir meno augtumas, išvykti į Vilnių ar Varšuvą, kur galėtų ištiesi menininko sparnus, bet tos laimingos dienos nesulaukia. Atleistas iš vargonininko vietos, visai palūžta, net neprisi- verčia prisėsti prie fortepijono, kol pagaliau baigia gyvenimą panardinęs galvą į seklių upelį tarp akmenų. Gal palūžęs menininkas pats nusižudė, o gal tik nelaimingas atsitikimas — auto-

menimis. Greta Leonardo atskleidžia valinga ir savarankiška jo žmona Apolonia, šykštuolis egoistas klebonas Pavalčius, simpatiškas altarista Volungė, pasakotojas Jeronimas. Leonardo ir Apolonijos tikėjimas velnio gerumu ir jo globa gal ir nevisai tikėtini, bet tie dalykai, kaip ir klebono despotizmas, yra taip organiškai įjungti į apysakaitės įvykius, kad jie verčia neabejoti psichologiniu tikrumu, menine tiesa. Dėl to ši apysakaitė yra pats stipriausias knygos kūrinys. Ir tai yra vienintelis pasakojimas, kurio veiksmas išsisaili vyksta Lietuvoje senaisiais laikais (atrodo, prieš I-ąjį pasaulinį karą).

Kiti knygos pasakojimai yra žymiai trumpesni (jų dar yra 6). Jie nukelia skaitytoją į JAV lietuvių išeiviją, daugiausia į Pensilvanijos anglikasių gyvenimo gelmes ir pilką kasdienybę. "Zmogus ir žiurkės" atskleidžia šurpų įvykių dujų sprogo uždriautose kasyklose. Įvykis atskleidžiamas veikėjų atsiminimo forma, palaikant veikėjų tamprų ryši ir su paliktąja tėvyne. "Virvės" parodo sunkius kelius, kuriais senieji lietuviai emigrantai vyko "į laimės šalį". Didžioji šio pasakojimo įvykių dalis dar atsiskina Lietuvoje. Skirtingi elementai autoriaus dar nevisai suldyti į meninę vienumą. Dar daugiau tikrovės ir pasakos elementų nesuldydymo jautama pasakojime "Paprčio žiedo naktis". Įdomių senosios lietuvių išeivių charakterių atskleidžia pasakojimas "Toks tai ir gyvenimas žmogaus". Tragišką vyro žuvimą kasyklose išgyvenusi jauna našlė Veronika, trumpai veiksmo tepasirodęs jos ryžtingas vyras Rapolionis, apskurdis Trakimas, vėliau viręs valkatė — visi šie žmonės atskleidžia ryškiais spalvomis, taikliais teptuko brūkšniais, leidžiant jiems reikiamu momentu pasirodyti veiksmo scenoje. Sukto charakterio žmonių atskleidžia pasakojime "Lygal" (tik kompoziciniu atžvilgiu pasakojimas kiek pakrikęs). Beletistinė forma atskleidžia anekdotinis įvykis pasakojime "Meno viršūnė", kai dėl užmiršto klausos aparato išsira beužmezganti senyvių žmonių meilė.

L. Dovydenas pasakoja neskubėdamas, sustodamas ties jį patraukusiomis detalėmis, ties vaizduojamų žmonių minties ar jausmo nuokrypimais. Dėlto kartais pasigendame fabulos vientisumo ir dinamikos, bet už tai galime grožėtis stiliaus turtingumu, originalumu, retų posakių ir vaizdų spalvingumu. Visoje ankstesnėje L. Dovydeno kūryboje buvo jautiamas įgimtas vaizduotojo talentas, sugebėjimas gražiai ir spalvingai kalbėti. Tų savybių autorius gausiai pažėrė ir šioje naujojoje knygoje. Tik gal kažkurie jautresni skaitytojai nebus patenkinti autoriaus palinkimu į šiuurksnius natūralistinius teptuko brūkšnius. Bet toks jau yra Liudas Dovydenas — atskleidžias subtiliausias lyrinis nusiteikimas ir vulgarių tikrovės šiuurksčius. Literatūros mėgėjų naujoji knyga maloniai nuteikia, ir norisi palinkėti, kad ji nebūtų paskutinė, kad autorius ir toliau kalbėtų sodriu lietuvišku žodžiu, prabiltų tokiais pat gyvais ir tikrais žmonėmis, iš tikrovės išsvejojantis temomis.

Liudas Dovydenas, PASIURPO MANO VELNIAS. Novelės. Viršelį piešė B. Jakievičius. Išleido "Nida" (1 Ladbroke Gardens, London W11 2PU), 238 psl., kainą \$3.50 ("Nidos" nariams \$2.50).

Windsoro lietuvių kvartetas "Aušra" sėkmingai koncertavo P. Amerikijoje. Nuotraukoje — Argentinos lietuvių Organizacijų ir Spaudos Tarybos nariai su kvarteto nariais po koncerto Buenos Aires mieste rugpjūčio 18 d.

Kontroversinis vadovėlis mokykloms

A. RINKŪNAS

Jau antrą kartą JAV LB švietimo tarybos aprobuotas vadovėlis patenka ant kontroversinių uolų. Pirmas atvejis buvo mažas — dėl vieno eilėraščio, bet antruoju atveju S. Jonynienės penktam skyriui skirti "Tėvų nameliai brangūs" užėjo ant didesnės uolos. Priekaištų gavo ne tik autorė ir JAV LB švietimo taryba. Klausimas iškilo net JAV Lietuvių Fondo metiniame susirinkime, kur kažkurie nariai padarė priekaištų Fondo valdybai, davusiai pinigų minimam vadovėliui išleisti. Tiek pirmuoju, tiek antruoju atveju priekaištai buvo politinio pobūdžio. Kiek kam tai gali atrodyti keista, bet iš tikrųjų visko nepaprasto tame reikale nėra. Visame pasaulyje mokyklinius vadovėlius kontroliuoja valdžia, teisingiau sakant, valdanti partija. Vadovėliai atspindi valdančios partijos liniją, o tos partijos, kurios ir valdžia nepateko, vadovėlius kritikuoja, jei gali. Taip įvyko ir pas mus, nes ir mes turime ir valdžią ir partiją... Pakalbėsim apie politiką vėliau, tuo tarpu pradėkime nuo pliusų bei minusų pedagoginiu atžvilgiu.

Turinys

Vadovėlio turinį tenka skirstyti į dvi dalis, nors pati autorė tokio aiškesnio skirstymo nedaro. Vienai grupei priklauso anglosaksų mokyklose, būtent, prie daro (indukcinio) metodo. Dėlto ji visur straipsnelių pabaigoje sudarė klausimus, skirtus mokiniams. Nežiūrint tų pastangų, vadovėlis, deja, liko senovishkas — dedukcinis, paremtas mokytojo pasakojimu. Pavyzdžiui tam yra daug. Paimkime tik du, skirtingus savo pobūdžiu.

Tėvynės pažinimo straipsnelis "Sodas" (69-72 psl.) pradeda nuo sunkesniųjų žodžių žodynėlio, o knygos pabaigoje yra 12 puslapių žodynėlis, vaikų enciklopedijos pobūdžio, su angliškais pakaitalais. Visa tai yra pliusai, sudarą pagrindinį vadovėlio svorį.

Kiek blogiau su eilėrašciais, Tiesa, proginiu eilėrašciai (kaip "Piktas rudenėlis" Z. Gavelio, "I mokyklą" S. Džiugo, "Rudens turtai" D. Lipičiūtės) yra lygiai geri, kaip ir straipsneliai, bet patriotiniai — didaktiniai eilėrašciai, kurių vadovėlyje gana gausu, parašyti persunkia kalba ir šio amžiaus vaikui nebesuprantamomis sąvokomis. Dėlto jie nepasiekia tikslo, kuriam skirti.

Kalbant apie skaitymo medžiagą, verta pagirti autorę už kalėdinio straipsnelio sudarinimą. Tokios medžiagos reikėjo daugiau, ypač ten, kur sudarinimas prašytas, pvz. kalbant apie Užgavėnių papročius. Tėvynės pažinimo medžiaga, pačios autorės parinkta ar jai primesta, yra didžioji problema, sudariusi pagrindą ginčams. Iki šiol visi pradžios mokyklai skirti tėvynės pažinimo vadovėliai paprastai sustodavo ties raudonosios okupacijos pradžia 1940-41 m. Nepriklausomos Lietuvos laikotarpio vadovėliai, skirti kaimui ir miesteliui, daug kalbėdavo apie šiaudinio stogo pir-

kias, primitivius žemės ūkio įrankius, piemenėlius. Anuo metu, šimtmečio pradžioje, tai buvo tikrovė. Ji betgi palengva keitėsi jau ir nepriklausomoje Lietuvoje. Šiaudinius stogus keitė mediniai ar skardiniai, ir ūkiaus, ypač Suvalkiwoje, atėjo moderniausias mašinos. Dabar, jau artėdami prie šio šimtmečio paskutiniojo ketvirčio, kaip ilgai dar kalbėsime apie šiaudinių stogų, medinių spraglių ir vyzto piemenėlių Lietuvą kaip tikrovę? Kada pradėsime skirti istorijai einantį folklorą nuo tikrovės? S. Jonynienė bandė pati viena tą jai persunkia problemą spręsti ir suklupo. Persunkti ta problema ir vienai kuriai partijai. Perkelti lietuvių centrą iš "bakūšės samanotos" į miestą, atskirti folklorą nuo tikrovės yra gyvybinis klausimas lietuvių ugdymui ateityje. Šis klausimas pirmiausia turėtų būti išstudijuotas specialistų profesionali komisijos ir galutinai nutartas visų lietuvių pasauliniu mastu.

Metodologija

Iš visko matyti, kad S. Jonynienė, rašydama naują vadovėlį, norėjo su savo metodologija kiek toliau aiškesnio skirstymo nedaro. Vienai grupei priklauso anglosaksų mokyklose, būtent, prie daro (indukcinio) metodo. Dėlto ji visur straipsnelių pabaigoje sudarė klausimus, skirtus mokiniams. Nežiūrint tų pastangų, vadovėlis, deja, liko senovishkas — dedukcinis, paremtas mokytojo pasakojimu. Pavyzdžiui tam yra daug. Paimkime tik du, skirtingus savo pobūdžiu.

Tėvynės pažinimo straipsnelis "Sodas" (69-72 psl.) pradeda nuo sunkesniųjų žodžių žodynėlio, o knygos pabaigoje yra 12 puslapių žodynėlis, vaikų enciklopedijos pobūdžio, su angliškais pakaitalais. Visa tai yra pliusai, sudarą pagrindinį vadovėlio svorį.

Kiek blogiau su eilėrašciais, Tiesa, proginiu eilėrašciai (kaip "Piktas rudenėlis" Z. Gavelio, "I mokyklą" S. Džiugo, "Rudens turtai" D. Lipičiūtės) yra lygiai geri, kaip ir straipsneliai, bet patriotiniai — didaktiniai eilėrašciai, kurių vadovėlyje gana gausu, parašyti persunkia kalba ir šio amžiaus vaikui nebesuprantamomis sąvokomis. Dėlto jie nepasiekia tikslo, kuriam skirti.

Kalbant apie skaitymo medžiagą, verta pagirti autorę už kalėdinio straipsnelio sudarinimą. Tokios medžiagos reikėjo daugiau, ypač ten, kur sudarinimas prašytas, pvz. kalbant apie Užgavėnių papročius. Tėvynės pažinimo medžiaga, pačios autorės parinkta ar jai primesta, yra didžioji problema, sudariusi pagrindą ginčams. Iki šiol visi pradžios mokyklai skirti tėvynės pažinimo vadovėliai paprastai sustodavo ties raudonosios okupacijos pradžia 1940-41 m. Nepriklausomos Lietuvos laikotarpio vadovėliai, skirti kaimui ir miesteliui, daug kalbėdavo apie šiaudinio stogo pir-

Atsiųsta paminėti

Anatolijus Kairys, KARŪNA. Istorinė trilogija — poema. 9 veiksmiai, 27 paveikslai, prologas ir epilogas. Mindaugo epocha 1237-1268. Ilustravo Dalia Rėklytė-Alekšienė. Tiražas — 1.000 egz. 318 psl. Kietais viršeliais. Kaina \$6.50. Išleido "Dialogas" 1974 m. Chicagoje, spaudos darbus atliko Vi-Vi spaustuvi, 4346 So. Western Ave., Chicago, Ill. 60609, USA.

Medicina nr. 1(46), 1974 m. Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos žurnalas. Vyr. redaktorius — Kazys Pemkus. Administratorė — L. Dargienė, 10326 Kipling St., Westchester, Ill. 60153, USA.

Politika

Jau minėjau, kad politinės kontroversijos šaknis šiuo atve-

ju yra gili, ne nuo autorės priklausanti, bet ir savo ribose autorė daug kur prašovė pro šalį arba neparadė, ką galima buvo padaryti. Imkime, pavyzdžiui, straipsnelį "Rugiapjūtė" (51-54 psl.). Straipsnelyje, kuris pagal autorės metodą būtų skaitomas pirmiausia, sakoma: "Labai sunku būdavo vyrams saulėje visą dieną rugius kirsti. O dar sunkiau būdavo moterims karštyje pasilenkus rugius risti (51)... Kolūkiuose dabar rugius piauna traktoriais ir kombainais" (53). Išeina, kad tik "Stalino saulė atnešė traktorius į Lietuvos ūkiaus."

Arba str. "Laidotuvės" (97-100 psl.). Pirmoji iliustracija nieko bendro su laidotuvėmis neturi: tai Dievo Kūno arba kuri nors atlaidi procesija bažnyčioje šventoriuje nepr. Lietuvoje. Sekančios dvi iliustracijos yra iš okupuotos Lietuvos: laidotuvės be kryžiaus ir kunigo, raiteliai su kažkokiais neaiškios spalvos perpečiais. Argi nebuvo galima gauti kad ir iš dabartinės Lietuvos laidotuvių iliustracijos su kryžium ir kunigu? O gal ir čia norėta tarp eilučių pasakyti, kiek daug sunkvežimii dabar yra Lietuvoje?

Arba str. "Turgus" (134): "Bendrai seniau Lietuvoje krautuvių būdavo nedaug ir ūkio produktų jose nelaidydavo" (134). Argi autorė niekad nėra Lietuvoje pirkusi krautuvių maisto gaminių? Tokių supainiojimų, praleidimų, nedaugumų, minčių tarp eilučių galima būtų pririnkti daug.

O kur reikia, ten autorės nėra. Argi kalbant apie Vėlinės negalima buvo paminėti garsiuoju Kauno kapinių su jose paskartotina vykusiomis patriotinio jaunimo demonstracijomis? Argi kalbant apie Baisių Birželį, vietoje sauso teorizavimo, negalima būtų rasti širdį veriančių iliustracijų iš Rainių miško lietuvių, iš prekių traukinių, vėžančių užkaltus tautiečius į tremtį, ir pan.?

Iliustracijos — tai puikiausioji vadovėlio dalis. Už jų sukūrimą pelnytą padėką priklauso dail. A. Korsakaitei — Sutkuvienėi, o už jų menišką atspausdinimą — Tėvų salezičių spaustuvei Romoje.

Sofija Jonynienė, TĖVŲ NAMELIAI BRANGŪS. Liuksusinis, spalvotas JAV LB švietimo tarybos leidinys. Kietais viršeliais, 1973 m., 276 psl. Kaina nepažymėta.

KRISTINA NARUSEVIČIŪTĖ, šiemet baigusi Toronto universitetą ketverių metų biologijos kursą bakalauru laipsniu — B. Sc. Dirba Toronto universiteto laboratorijoje ir vakarais studijuoja toliau. Yra baigusi tautištinę mokyklą ir lankiusi muzikos mokyklą piano klase. Dalyvavo skautų veikloje. Dabar reikiiasi lietuvių studentų klube.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

KANADOS LIETUVIAIČIŲ KVARTETAS "AUŠRA" Argentinos sostinėje Buenos Aires viešojo rugpjūčio 13-20 d. d. Kvarteto narės — R. Čerškutė, A. Tautkevičiūtė, N. Giedriūnaitė, D. Kozulytė, akordeonistė K. Puidaitė ir vadovė V. Tautkevičienė turėjo progą susipažinti su lietuvių kolonija, Buenos Aires miestu bei apylinkėmis. Argentinos Lietuvių Organizacijų ir Spaudos Tarybos surengtas Windsoro lietuvių koncertas įvyko rugpjūčio 18 d. Susivienijimo Lietuvių Argentinoje salėje. Didžiąją programos dalį sudarė dabartinių jaunuosius lietuvių kartos kompozitorių kūrinių iš Vilniaus, kvarteto akordeonistės K. Puidaitės atlikta ištrauka iš Fr. von Suppe operetės "Lengvoji kavalierija". Koncertant su dainom taiggi įsijungė ir vietinė vyrų trijulė "Aitvarai", kurią sudaro tenoras A. Rastauskas, baritonas J. Simanauškas ir bosas A. Slančiauskas. Koncerto užbaigai buvo pasirinkta daina "Subatos vakarėli", kurią atliko "Aušra" ir "Aitvarai". Buenos Aires lietuviams "Aušros" koncertas buvo maloni ir ilgai laukta šventė. Visus žavėjo jauni lietuvių veidai, jų gražūs dainavimas, skirtinga apranga visoms trims koncerto dalims. Padėkos žodį žydėjusi iš tolimos Kanados ir jas atsiuntusiai PLB valdybą tarė ALOS Tarybos pirm. A. Mičiūdas ir SLA pirm. R. Stalioraitis, o Buenos Aires lietuviams už nuosirdų priėmimą ir gausų dalyvavimą koncerte padėkojo kvarteto vadovė V. Tautkevičienė. Dvisavaitinis "Laikas" koncerto aprašymą užbaigia jautria padėka: "Mielos dainuojančios sesutės! Jūs apdovanojote mus nepaprastai augštos kokybės lietuviškų dainų vakaru. Jūsų dainos mus nukėlė į mūsų tėvų kraštą Lietuvą, ir mes, jums dainuojant, girdėjome Tėvynės balsą. Ačiū jums!"

EUROPOS LIETUVIŲ XXI STUDIJŲ SAVAITĖI Šveicarijoje, Moršacho kurorte, netruko ir meninių renginių. Bene didžiausio šveicarų dėmesio susilaukė Liucernos senoj rotušėj mieste savivaldybės sekr. dr. R. Kaufmanno atidaryta dailės paroda, kurioje su 95 tapybos, akvarelės, emalio ir mažosios skulptūros darbais dalyvavo aštuoni dailininkai: tapytojai — Juzė Katiliūtė ir Gabrielius Stanulis iš Zenevos, Pranas Gailius ir Vytautas Kasilius iš Paryžiaus, Tadas Burba iš Miuncheno, Lietuvos vokiečiai Ewaldas Roberts iš Hamm miesto V. Vokietijoje, Eugenijus Budrys iš Švedijos Gotlando ir skulptorius Adomas Raudys iš Paryžiaus. Jų kūrinių daugiau ar mažiau buvo būdinga abstraktinė kryptis, iš kurios išsiskyrė ir parodą dominavo V. Kasiliuo paveikslas, atskleidžiantis Paryžiaus Sacre Coeur kvartą. Palankias padros recenzijas paskelbė "Luzerner neuste Nachrichten" bei kiti dienraščiai, o Šveicarijos televizija parodos atidarymui skyrė kelias minutes, paminėdama ir pačią studijų savaitę. Į jos rėmus taip pat buvo įjungta tradicinė "Tėvynės valandėlė" Moršache ir koncertas Brunneno varšvietėje, kur programa nemokamai galėjo stebėti ir šveicarai. "Tėvynės valandėlė" vadovavo rašytojas R. Spalis, sutelkęs jaunimo atstovus, daugiausia moksleivius bei studentus, dainom, deklamacijom, lietuvių rašytojų kūrinių skaitymuis. Iš Lietuvos kilęs ev. kun. Alfredas Frazkeit, lietuvių poetų kūrinių vertėjas į vokiečių kalbą, vokiečiai skaitė du eilėrašius J. Aisčio "Peizažą" ir K. Bradino "Vakaro maloną". Lietuvių kompozitorių dainų padainavo sol. Laima Smalenskaitė-Stepaitienė, sopranas iš Čikagos, savo pasirodymą užbaigusi G. Puccini operos "Madame Butterfly" arija. Koncerto Brunnene vadovė buvo J. Stasiulienė, iš Čiuricho atsivežusi tautinių šokių grupę, kurią sudaro jos suorganizuotas šveicarų jaunimas. Tuos mūsų tautinius šokius dešimtimi lietuviškų dainų papildė sol. Otto Linsi, baritonas, dainavęs lietuvių kalba. Dr. Jonė Pečiulytė savo lėšomis padengė salės nuomos išlaidas, kad šveicarams nereikėtų pirkti bilietų. Savaitė užbaigta joje dalyvavusio vysk. A. Deksnio atnašautomis Mišiomis ir baigiminiu posėdžiu, kuriame priimtas sveikinimas lietuviams pasauli ir tėvynė.

PENSILVANIJOS LIETUVIŲ 60-tąją Dieną Lakewood Parke rugpjūčio 18 surengė visų vietinių lietuviškų parapijų kunigai. Įvadinį žodį tūkstančiams dalyvių tarė kun. A. Bartkus, invokaciją sukalbėjo kun. T. Macunas, tautybės svarbą žmogaus gyvenime nušvietė iš Čikagos atvykęs Lietuvių Katolikų Tarybos pirm. kun. K. Pugevičius. Koncertinę programą atliko svečiai iš Klevelando — Rytų Babicko vadovaujamas vyrų oktetas su savo sol. I. Grigaliūnaitė. Jų dainos buvo sutiktos ovacijomis. Prel. J. Karalius buvo taip sužavėtas, kad oktetui pasiūlė ateityje surengti koncertą Pensilvanijos lietuvių sostinėje Shenandoah, kur yra jo vadovaujama Sv. Jurgio parapija. Fotografijos menininkas kun. A. Kezys, SJ, papasakojo apie Pensilvanijos lietuviams skirtą knygą, kurią jis spaudai ruošia su žurnalistu Vl. Būtenu-Ramoni. Jai bus panaudota vasaros atostogų metu šiose apylinkėse kun. A. Kezys, SJ, V. Būteno ir E. Bradūnaitės surinkta medžiaga, padarytos nuotraukos.

OKUPUOTOJ LIETUVOJ

GAUSIŲ KLAUSYTOJŲ SUSILAUKIA sekmadieniais rengiami Kauno muzėjaus bokšto varpų muzikos koncertai. Paprindiniu šių koncertų iniciatorium buvo kompoz. Viktoras Kuprevičius, o dabar jį dažnai pavaduoja sūnus Giedrius, jaunosios kartos kompozitorius. Koncertų metu G. Kuprevičius atlieka lietuvių liaudies dainų ir šokių melodijas, klasikų ir savus kūrinius, improvizuoja klausytojų pateiktomis temomis. Vieno sekmadienio programa buvo skirta M. K. Ciurlionio kūrybai. Išstija pusvalandį skambėjo M. K. Ciurlionio fortepijoninių preludų, fugų ir pjesių aranžuotės varpams, paruoštos paties G. Kuprevičiaus.

JAV UNIVERSITETUOSE 10 mėnesių studijas gilins: Vilniaus universiteto biochemijos katedros docentas Benediktas Juodka — Šiaurės Vakarų universitete Evanstone, Ill., Vilniaus inžinerinio statybos instituto statybinių darbų organizavimo katedros docentas Antanas Lukoševičius Iowa universitete, Kauno politechnikos instituto elektrotechnikos katedros vyr. dėstytojas Rimas J. Šurna — Arizonos universitete Tucsono. B. Juodka yra chemijos mokslų kandidatas, A. Lukoševičius ir R. J. Šurna — technikos mokslų kandidatai.

LIETUVOS TELEVIZIJOS IR RADIJO kaimiška kapela, vadovaujama kompoz. J. Gaizausko, vasaros koncertams buvo paruošusi specialią programą "Sok, Jurgeli". Be pačios kapelos, joje dalyvavo šokėjų grupė, Vilniaus operos sol. Kostas Šilgalis ir lengvosios muzikos sol. Stasė Laurinaitytė. Kapela su naująja programa lankėsi Druskininkuose, Palangoje, Juodkrantėje, Nidoje, Šventoji, Klaipėdoje ir Kretingoje.

JUOZAS DOMARKAS, Vilniaus filharmonijos simfoninio orkestro vyr. dirigentas, gastroliauo Meksikoje. Su Guadalajaros miesto simfoniniu orkestru dviejuose koncertuose Degolado teatre jis atliko P. Čaikovskio "Ketvirtąją simfoniją", A. Rekasiaus "Antąją simfoniją" ir J. Brahmo "Tragišką uvertiūrą". Lietuvių dirigentą labai šiltai įvertino vietinė spauda, jo batuta ypač didžiulę dienraštis "El Occidental". Vilniui grįžusio J. Domarko laukė staigmena — Lietuvos "liaudies artistas" garbės vardas, suteiktas vilniškės augštesiosios tarybos prezidento. Tokio paties įvertinimo sulaukė ir kitas muzikas — Saulius Seideckis, Vilniaus filharmonijos kamerinio orkestro vyr. dirigentas ir meno vadovas.

KOMPOZ. V. JUOZAPAIČIO vadovaujamas Lietuvos televizijos ir radijo ansamblis "Armonika", kuriam priklauso ir vyrų oktetas su vadovu P. Vaičekonu, grįžo iš gastrolių R. Vokietijoje. Šioje išvykoje ansambliai talkino Vilniaus operos solistai G. Apanavičiūtė, R. Vešiotė, baletu solistai R. Krugiškytė, V. Chlebinskas, koncertmeisteris pianistė G. Znaidziulskaitė, pranešėja G. Bigelytė ir dramos aktorius J. Cepaitis. Koncertai buvo pradėti ir užbaigti R. Berlyne, didžiąją jų dalį skiriant Erfurto apygardos miestams. Baletu solistai R. Krugiškytė ir V. Chlebinskas, avėdami klumpes, šoko "Palangos Juze".

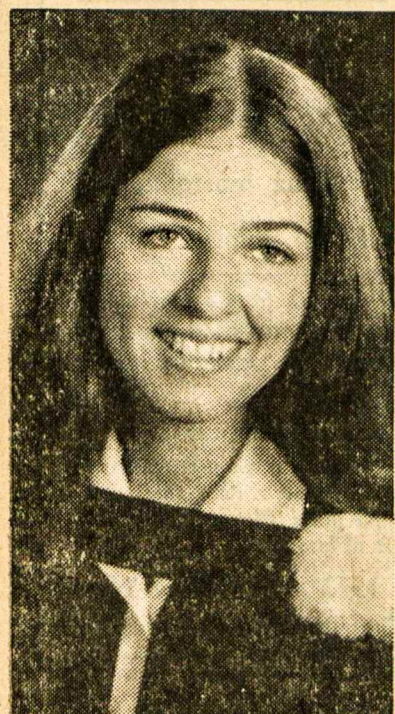
PETRO VAICIŪNO memorialinis muziejus atidarytas Piliakalnių kaimo, Jonavos rajone. Prie namo prikalta lenta lankytojams skelbia: "Čia gimė ir užaugo žinomas lietuvių dramaturgas ir poetas Petras Vaičiūnas". Rašytojo atminimo įamžinimu pasirūpinę rajono kraštotyrininkai, Panotėrių vidurinės mokyklos moksleiviai ir laikraščiai "Jonavos Balsas" darbuotojai, Jiems talkino Kauno literatūros muziejus, parūpinęs medžiagos, kuri atskleidžia P. Vaičiūno gyvenimo bei kūrybos kelią. Muzėjaus atidarymo proga surengtoje literatūrinėje popietėje dalyvavo šio kaimo gyventojai, Panotėrių vidurinės mokyklos moksleiviai ir pedagogai, svečiai iš Kauno, Panevėžio ir Vilniaus. Atsiminimais apie susitikimus su P. Vaičiūnu dalijosi rašytojai J. Graičiūnas ir V. Dradžauskas. "Jonavos Balsas" surengto moksleivių poezijos konkurso laimėtojų premijas įteikė velionies našlė Tefa Vaičiūnienė, dramos teatro veteranė, ir laikraščio red. P. Masilionis.

RUMUNIJOS JASU Miesto dramos teatras, įsteigtas 1816 m. ir pavadintas rumunų romantiko poeto Vasilės Aleksandrio vardu, gastroliauo Sovietų Sąjungoje ir Lietuvoje. Vilniaus respublikiniuose profesiniuose rūmuose V. Aleksandrio teatras suvaidino V. Sekspyro "Ziemnos pasaką" ir rumunų dramaturgo I. Janio pjesę "Kartą vakare".

PALANGOS GINTARO MUZEJŲ daugiau kaip 100 gintaro dirbinių parodą surengė dail. Feliksas Daukantas. Jis yra pirmasis profesionalus dailininkas, susidomėjęs gintaro apdorojimo technika bei jos esminiais principais, pabrėžiantis natūralių gintaro grožį, vengiantis kūrinių niveliuojančio šlifavimo.

JANINOS DEGUTYTES naują eilėraščių rinkinį "Prieblaudų sodai" 10.000 egz. tiražu išleido "Vaga" Vilniuje. Šio 100 psl. leidinio dailininkas — V. Valius.

V. Kst.

GABIJA JUOZAPAVIČIŪTĖ, šiais metais baigusi Toronto universitetą sociologijos magistrės laipsniu (Master of Social Work). Specializavosi socialinės orientacijos, planavimo ir administracijos srityje. Šiuo metu dirba planavimo ir administracijos srityje Ontario valdžios pataisos institucijų ministerijos vaikų skyriuje. Prieš pradėdama dirbti, su savo sesute Dainora lankėsi Pietų Amerikoje. Aplankė lietuvių Maracaibo ir Caracas Venecueloje, Sao Paulo ir Rio de Janeiro Brazilijoje, Buenos Aires Argentinoje. Ten teko padirbėti, padedant ruošti trečiam pasaulio lietuvių jaunimo kongresui, kuris įvyks 1975 m. Brazilijoje. Gabija, visuomet aktyvi organizaciniame darbe, ypač ateitininkų organizacijoj ir spaudoje, šiais metais sutiko talkinti "Tėviškės Žiburiams" — redaguoti "Jaunimo Žiburių" skyrių.

rius klausimą atsakyti palieka skaitytojų.

Apysakaitė yra šilta, spalvinga, nes autorius nelaimingą muziką vaizduoja su meile ir nuosirdumu. Šilumos duoda ir pasakotojo dalyvavimas įvykiuose (tai gal pats autorius, kadaise buvęs vargonininko mokynys). Leonardo charakteris atskleistas įvairiose situacijose, santykiuose su muzika ir su įvairiais as-

YONGE MEMORIALS LTD.

2019 YONGE ST., Toronto 7 (tarp Davisville ir Eglinton)

Tel. 487-2147, vakarais 445-8955

Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai
ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ

PROGRESS

REAL ESTATE LTD.

1072 Bloor St. W. Tel. 534-9286

Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę

visada Jums sąžiningai patarnaus

S. JOKUBAITIS

Tel. 534-9286 — namų: 537-2869

LIETUVIO SAVININKO VAISTINE

MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.

VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS, IR KT.

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS

KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 • Tel. 532-3400

AKTYVAI — virš 6,8 milijonų dolerių

Kasos valandos:	Moka už:
Pirmadieniais .... 10 - 3	term. indėlius 2 metų 9%
Antradieniais .... 10 - 3	term. indėlius 1 metų 8½%
Trečiadieniais uždaryta	taupomuosius-savings s-tas 8¼%
Ketvirtadieniais 10 - 7	depozitų-čekių s-tas 6%
Penktadieniais 10 - 8	
Šeštadieniais .... 9 - 12	asmenines iki \$10.000 .....9%
Sekmdieniais 9.30 - 1	nekiln. turto iki \$70.000 .....9%

Skyrius Anapilyje veikia sekmdieniais nuo 10 v.r. iki 1 v.p.p.

Nemokama visų narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2.000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atvejais — iki \$10.000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. • Mūsų tikslas — ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS lietuviams.

F. SENKUS REAL ESTATE

1997 Dundas St. W. • Tel. 533-4414

Saugesniai žiemos sezono važiavimui patikrinkite savo automobilius pas

AUTORITE SALES and SERVICE
Telefonas 531-1305 1536 DUNDAS ST. W.

ir Bloor Autorite Garage, 296 Brock Ave. (tarp Dundas ir College)

Atliekame visus autovežiminių mechaninius pataisymus — priekinių ratų išlyginimą (wheel alignment), ratų išbalansavimą ir kt. Parduodame MICHELIN, B. F. GOODRICH, RADIAL ir kt. padangas. Sąžiningas ir greitas patarnavimas. Savininkas FRANK PETIT

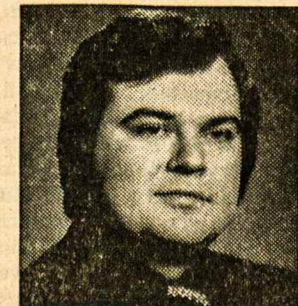

NUO LŪSNOS IKI DANGORAIŽIO! VERSLO BEI PRAMONĖS PASTATŲ ELEKTROS ĮRENGIMAI, PRIEŽIŲA IR KITI DARBAI

ELEKTROS RANGOVAS

Tel. 489-5425 Petras Prakas
Namų: 920-2501 Visi darbai atliekami GERIAUSIAI

AR TURITE SUNKUMŲ SUPRASTI KĄ REIŠKIA GYVYBĖS DRAUDA?

Klauskite mane apie:

- pajamų mokesčių atskaitas
- pensijų planus
- taupomuosius ląkstus
  - invalidumo pajamas
  - nuosavybių draudą
  - šeimos apsaugą
- studentų draudus
- fondus mokslui eiti

Juozas Eimis Ramas

Canadian Premier Life
2 Carlton St., suite 714

Raštinė: 363-7881
Namai: 766-5857

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave.
telefonas 536-5936

Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai

Norintiem pirkti ar parduoti nekilnojamą nuosavybę su malonumu sąžiningai patarnaus Mrs. H. BAILEY (BALČIONIENĖ)
United Trust Co., 2320 Bloor St. W.
tel. 762-8255 Namų: 535-0513

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas
(1862 Mattawa Ave., Mississauga, tel. 279-4371)

persikėlė į naujas patalpas. Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatvę tiesiog į garažą.
• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaninius pataisymus. • Savininkai: A. Paškevičius ir J. Tamošiūnas

SPORTAS

INDIVIDUALINĖS GOLFO PIRMENYBĖS

Individualinėse SALFASS golfo pirmenybėse dalyvavo per 100 golfinkų, kurie buvo suskirstyti į įvairias klases pagal žaidėjų išlyginamuosius smūgius ir amžių, nors buvo golfinkų, kurie geresnėmis pasekmėmis pralenkė augštesnių klasių žaidėjus. Visose klasėse laimėtojai buvo išvesti iš dviejų dienų pasekmių. Štai geriausių pasekmių eilė (priekyje pažymėta kuriai klasei žaidėjas priklausė): I M. Petrošius 146, C. I. S. Podšadeckis, T. 148, I. A. Siminkevičius 151, T. I. R. Panaras, C. 153, I. Keženiū, D. 155, I. Galisaukas, T. (JR) A. Stauskas, po 156, A. Dags, C. II R. Strimaitis, T. I. V. Kisieliū, K. po 160, I. E. Astrauskas, T. II V. Ubeika, T. po 162, II Aug. Simanavičius, T. (JR) V. Sergautis po 167, II S. Petrulis, D. ir II J. Talaudis, C. po 168, (JN) E. Nakas, C. 169, II R. Šimkus, T. ir (SR) V. Balsys, T. po 170.

Augščiausioje A klasėje laimėtoju tapo Čikagos M. Petrošius. Puiki antros dienos pasekmė 71 išsprendė ginčą tarp jo ir praėjusių metų laimėtojo torontiško S. Podšadeckio. Antrąją dieną taip pat puikiai žaidė jaunasis A. Siminkevičius, 72, kuris laimėjo III v. ir daugiau patyrimo turintį Čikagos R. Panarį paliko IV v. Kitos geesnės šios klasės pasekmės: Keženiū 155, Galisaukas 156, Dags 160. B klasėje gerai žaidė R. Strimaitis 160, laimėjęs I v. Toliau sekė V. Ubeika 162, Aug. Simanavičius 167, Petrulis ir Talandis po 168, R. Šimkus 170, Kredys, C. ir Vėlaviciū, D. po 172.

C klasėje, skaičiuojant taškus, pasitaikė keletas netikslumų. I v. laimėjo R. Dementavičius 173. II v. laimėtojai paaiškėjo tik po kelių pataisymų. Mat, S. Rukša žaidė jaunųjų ketveriukėje, tad jis ir buvo įtrauktas į jų sąrašą. Vėliau paaiškėjo, kad žaidimas gal ir atitiko tą klase, tačiau ūgis ne. Po kelių patikslinimų II-III vietą dalijosi A. Smolickis, T. ir S. Rukša, T. po 175. Renėgai už pasitaikiusius klaidas atsiprašo. Toliaus vietas laimėjo: H. Stepatitis, T. ir E. Kuchalskis, T. po 177, S. Kazlauskas, T. ir M. Slapšys, T. po 183. D klasėje I v. laimėjo T. Tumulionis, T. 192, antra — V. Stukys, T. 201, trečia — Grumulaitis, C. 209. V. Vaitkevičius, T. ir V. Petrulis, D. buvo arti III v. sužaidę po 210.

Senjorų klasėje (55 m. ir daugiau) torontiška V. Balsys (B), S. Kėkštas ir Alz. Kuolas ryžosi atimti perinamąją taurę iš Klevelando J. Račylos. Po šio laimėjimo J.

Račyla šią taurę būtų pasiėmęs višiškon nuosavybėn. Kova buvo atkakli, tačiau S. Kėkštas (175) ir Alz. Kuolas (177) neišlaikė įtampos ir po pirmos dienos jau gerokai atsiliko. Likusią V. Balsio ir J. Račylos kovą buvo išspręsta tik ant paskutinės žalosios. V. Balsys vienu tašku įveikė Klevelando J. Račylą (170-171).

Gaila, kad jaunųjų klasė šiais metais buvo negausi. Tačiau pasekmėmis netenka skystis. I v. laimėjo A. Stauskas 156 ir II V. Sergautis 167. Jaunasis Stauskas antrą dieną pirmą pusę sužaidė lygiomis — 35. Tai pakartojo tik A klasės laimėtojas Čikagos Petrošius. Jaunučių klasė buvo gausesnė. Čia I v. laimėjo Čikagos E. Nakas 169, II Paulius Stauskas, T. 182. Toliau sekė A. Petrulis, D. 189 ir Gudelis, T. 245.

Džiugu, kad golfinkų skaičius kasmet gausėja. Šiais metais jau sudarė dvi ketveriukės. Susilaukta žaidėjų iš Ročesterio, Čikagos ir Toronto. Laimėtojos išsirikiavo sekančiai: G. Širmenienė, R. 199, E. Kėkštienė, T. 202, N. Dėdinienė, R. 202, E. Kuchalskienė, kuri paprastai sužaidžia geriau, šį kartą užbaigė IV v. su 225. Pažymėtina N. Dėdinienės antros dienos pasekmė 48-47=95. Arčiausiai prie vėlavėlės moterų klasėje vienu smūgiu sviedinuką priimtė E. Kėkštienė ir Grumulaitienė, C.

Aplamai, vienos dienos geriausias pasekmės pasiekė: M. Petrošius 71, A. Siminkevičius 72, S. Podšadeckis 74, Kisieliū, K. 74, Keženiū, D. 75, Galisaukas, T. ir Dags po 77, A. Stauskas 78. A. S.

ANTANAS SIMINKEVIČIUS

BALTIEČIŲ GOLFO MEISTERIS

Rugsėjo 8 d. Gormley golfo aikštynė įvyko tradicinis metinis baltiečių golfo turnyras. A. Siminkevičius aikštyną įveikė 77 smūgiais, laimėjo I v. ir tapo 1974 m. baltiečių golfo meisteriu. Blogiau sekėsi lietuviams komandinėse varžybose. I v. laimėjo estai — 501, II — latviai 507, III — lietuviai 511. Lietuvių komandoje truko kelių pajėgesnių žaidėjų. Komandai taškus iškovojo: A. Siminkevičius 77, E. Astrauskas 84, V. Ubeika 85, V. Siminkevičius 86, V. Balsys (B) 89 ir V. Astrauskas 90. Turnyre dalyvavo ir daugiau lietuvių golfinkų, tačiau komandinėse varžybose užskaitytos tik 6 geriausios pasekmės. A. S.

TORONTO

Priešvestuviniai pobūviai. Rugsėjo 8 d. Prisikėlimo Parodų salėje surengtas mergvakaris Danutei Tarallaiti, kuri ruošiasi ištėkėti už Rimanto Pranaičio.

Rugsėjo 9 d. Prisikėlimo salėje buvo surengtas mergvakaris Laimai Gustaitytei, besiruošiančiai ištėkėti už Ramūno Underio rugsėjo 28 d. Ji, kaip ir jos tėvai, yra veikli visuomenininkė, ypač daug dirbusi ateitininkuose. R. Underys taip pat yra ateitininkų veikėjas. — Rugsėjo 15 d. LN salėje buvo surengtas mergvakaris Danutei Ramanauskaitėi, ištėkanciai už Ted Chornomaz. Jos tėvai gyvai reiškiasi lietuviškoje veikloje, ypač kaip choristai. Jų dukra Danutė uoliai dalyvauja ateitininkų veikloje ir Lietuvos Kankinių parapijos chore. Abu pastarieji mergvakariai buvo labai gausūs dalyvėmis.

Kanados radijas CBC FM bangomis rugsėjo 14, šeštadienį, 7.03 v.v., "Gilmour Albums" programoje transliavo lietuvių operos žvaigždžių — Virgilijaus Noreikos ir Vaclovo Daunoro įdainuotų plokštelių ištraukas. Rugsėjo 15, sekmadienį, 11.03 v.v., ta pati programa buvo pakartota AM bangomis. Taigi, ją girdėjo visa Kanada. Programos vedėjas C. Gilmour savo komentaruose pabrėžė, kad abu solistai yra lietuvių operos žvaigždės, studijavę Italijoje ir pasiekę tarptautinį lygį. Pasak jo, jiedu Niujorko Metropolitan operai būtu didelis laimėjimas, jei pavyktų pasikviesti. Abiem solistam radijo programoje buvo skirta apie 20 min. V. Noreika dainavo operų ištraukas rusiškai ir itališkai, V. Daunoras — tik itališkai. "T2" 37 nr.

MEDUS -

reikalingas sveikatai

Natūralus, nepasterizuotas Induse ar koriuose. Iš bityno: 30 Dewson St., Toronto 4, Ont.

Eagles Nest
Telefonas 534-0563

"BALTIC" APARTAMENTAI

(CONDOMINIUMS)

506 - 71st Ave., St. Petersburg Beach, Florida 33706, USA. Tel. 813-360-8766

PARDUODAMI vieno ar dviejų miegamųjų apartamentai — labai gražūs, modernūs, prabangūs, netoli vandens, krautuvų ir susisiekimo. Mažas kompleksas, nedidelės išlaikymo išlaidos. Tik suaugusiems (be kambarinių gyvulių). Tarpininkai (brokeriai) pageidaujami. \$24,500 ar daugiau.

Ateitininkų žinios

Toronto ateitininkų veiklos klausimai buvo diskutuoti posėdyje, kuris įvyko rugsėjo 10 d. Dalyvavo 12 asmenų, kurie yra ypatingai susidomėję ateitininkiško jaunimo veikla. Buvo paliesta daug aktualių klausimų ir atvirai pasisakyta, kur mes šiuo metu, kaip sąjūdis, stovime. Per paskutinius kelerius metus jaunimo veiklą koordinavo V. Kolyčius. Šio posėdžio metu jis koordinatoriaus pareigas perdavė Eugenijui Girdauskui. Smagu, kad jaunesnės kartos atstovai perima vis atsakingesnes pareigas. Eugenijus yra buvęs MAS pirminku, po to dvejus metus studijavo Vankuveryje ir šiuo metu vėl grįžo į Torontą.

Sekmadienį, rugsėjo 22, visi ateitininkai organizuoti dalyvauja 10 v. Misioje Prisikėlimo šventovėje. Prasyime Dievo palaimos šių naujų mokslo metų veiklai, kuri prasideda su šio sekmadienio.

Rezervuokime lapkričio 9 d. tradiciniam Havajų vakarui Prisikėlimo par. salėje.

Skautų veikla

• Romuva, Inc.-skautų stovyklavietė aukoj \$100: Detroito lietuvių skautų "Gabijs" tuntas; \$70: R. J. Geležūnas; \$50: dr. F. Mickevičius, G. Šernas; \$30: B. Saplys, V. A. Radzius, A. Trinkūnas; \$25: dr. R. J. Yčas, J. Morkūnas; \$20: G. I. Smolickis, V. Ruzgys, A. Tarvydas; \$15: M. S. Putrimas; \$10: V. Gaputis, L. Kalinauskas, V. Šlenys, A. D. Keršiai, S. Vidmantas, M. Karosas, I. Mackevičienė, V. S. Paulionis, S. Miknaitis, J. Sinkevičius, T. Stanulis, P. Jonikas, H. Sukauskas; \$5: A. Bumbulis, V. Ballūnas, A. Tumaitis, I. Zubienė, A. Brašūnah, N. Griniene; \$3: Pakarna; \$2: L. Rudis. Ačiū visiems.

• "Šatrijos" ir "Rambyno" tuntų vadovų-vių bendras posėdis šaukiamas skautų būkle rugsėjo 21 d., 11 v. r. Visi kviečiami dalyvauti. Z. S.

Studentų žinios

Antas studentų klubo susirinkimas įvyko spalio 2, trečiadienį. Tema: TULSK savarankiškumas ar SA LSS bendradarbiavimas? Bus diskutuojamas S. Amerikos Lietuvių Studentų Sąjungos — SALS klausimas ir taip pat Australijos vyriausybės nutarimas. Taip pat vyks rinkimai į naują valdybos poziciją — nario be apibrėžtų pareigų. Bus svarstoma klubo konstitucija. Studentai, kurie nori peržiūrėti konstituciją, galės tai padaryti prieš susirinkimą. Susirinkimas įvyks St. Michael's College patalpose. Valanda bus pranešta vėliau. Lauksime visų studentų! V-ba

KANADOS ĮVYKIAI

(Atkelta iš 1-mo psl.)

bei Toronto įmonės. Ontario vyriausybė šį kartą žada įvesti griežtą plaukimų per Ontario ežerą kontrolę, o šiai minčiai pritaria ir JAV pakrančių apsauga Youngstowne.

Kipro saloje nuo kulkos į galvą žuvo jau antras kanadietis karys J. Berger. Pirmuoju buvo J. Perron. Abu jie yra kvebekiečiai, priklausė parašutininkų daliniui Edmontone. Nuo karo veiksmų pradžios Kipre buvo sužeista 17 kanadiečių karių. Dėl graikų ir turkų kvioliojimo Jungtinių Tautų kariuomenės daliniai Kipro saloj jau yra netekę 37 karių. Kanados krašto apsaugos ministerija savo žuvusių karių šeimom žada reikalauti kompensacijos iš Jungtinių Tautų. Dar skaudesnė tragedija kanadiečių ištiko Artimųjų Rytų karo paliaubų priežiūros komisijoj, kai Sirijos priešlėktuvinė raketa numušė ryšio reikalams naudojama Kanados lėktuvą. Žuvo jo įgula ir keli joo skridę kanadiečiai. Sirija kaltę suvertė Izraeliui, kurio lėktuvai tuo metu buvo pažeidę Sirijos oro erdvę. Raketos buvo šaudomos iš Izraelio lėktuvus, ir viena jų pataikė į Kanados lėktuvą.

Dr. A. Sacharovas, laisvės kovotojas Maskvoje, pranešė, korespondentams savo samanyną kreiptis į Kanados premjerą P. E. Trudeau ir prašyti jį išaiškinti ukrainiečio istoriko Valentino Morozo likimą. V. Morozas liepos 1 d. buvo pradėjęs bado streiką, reikalaujamas perkėlimo iš kalėjimo į darbo stovyklą. Maskvoj dabar pasklido gandai, kad jis jau yra miręs. Kreipimasis į premjerą P. E. Trudeau vargu ar bepadės, nes jis visiškai ignoravo Toronto ukrainiečių bado streiką prie Sovietų Sąjungos ambasados Otavoje, nors jie taip pat reikalavo laisvės V. Morozui.

DIENTRAŠTIS...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

riam nusilenkė tik viena Australija. Nutylėjimas N. Zelandijos liudija, kad G. Sukšės pareikšimas buvo padarytas dar prieš liudnos žinios atėjimą iš Wellingtono.

Sekandios dienos savo dienraščio laidoje, rugsėjo 11 d., vyr. red. P. Worthingtonas, vedamuoju puldamas Indiją už Himalajų Sikkimo protektoriatą prisijungimą, vėl prisiminė Baltijos valstybes, nes juk Estijai, Latvijai ir Lietuvai tokį patį nusikaltimą yra padariusi Sovietų Sąjunga. V. Kst.

6 psl. • Tėviškės Žiburiai • 1974. IX. — 19 — Nr. 38 (1285)

REAL ESTATE

Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate narys

Telefonai: 536-2738 • 536-2664 • 1611 BLOOR ST. West

MANSFIELD, ONTARIO, ūkis — 4½ akrų žemės su trobesiais, du tvartai, prie gero asfaltuoto kelio, graži aplinka su šaltinio upeliu; savininkai išvažiuoja į Albertą; papiginta kaina; dėl smulkesnių informacijų skambinkite St. Dargiui.

RONCESVALLES GATVĖ, duplexas — 9 kambariai, 3 vonios; prašo \$69.000.—. Duplexas — 12 kambarių; prašoma kaina \$79.000.—.

BLOOR — ALHAMBRA, atskiras 11 kambarių mūrinis namas, 5 virtuvės, 4 prausyklos, viskas naujai atremontuota, dvigubas garažas, glius sklypas, netoli Lietuvių Namų, namas be skolų. Įmokėti apie \$20.000.

BLOOR — DUNDAS, visai nauji 6 kambarių kvadratinio plano, mūriniai namai, garažai su privačiu įvažiavimu, ramioje gatvėje, netoli Bloor požeminio bei krautuvų. Bus baigti maždaug už 3 mėnesių.

Turime gerą pasirinkimą namų High Parko rajone ir visame vakarų rajone.

SKUBIAI REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI

AL. GARBENIS Pr. KERBERIS
Namų tel. HU 9-1543 Namų tel. LE 5-1584
St. Dargis namų tel. 248-9196

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA

IMA

6% už depozitus	9% už asm. paskolas
8¼% už taupymo s-tas	8½% už mortgičius
9% už 1 m. term. dep.	

Kapitalas — aštuoni milijonai dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$5.000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet ne daugiau \$2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$5.000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. po pietų, išskyrus sekmdienius. Pirmadienį ir penktadienį nuo 10 v. r. iki 8 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Telefonas 532-8723 • Toronto, Ontario, M6P 1A6

ED. KONDRATAS, siuvėjas

Individualūs užsakymai, pasiūtos eilutės, sportiniai švarkai ir kelnės (slacks) iš šių medžiagų: vilnonių, ožkinės vilnos (mohair), megztinės (double knit), sintetinės medžiagos (Fortrel, Terylene)

1113 Dundas St. W., Toronto 3, Ontario Tel. 533-5454 Lietuviams daroma NUOLAIDA

A. J. MORKIS Realtor • Sąžiningas patarnavimas. • Parūpiname mortgičius.

perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę betkuriame rajone. 102 Riverwood Parkway Telefonas
Toronto, Ontario M8Y 4E9 233-5996

YOUNG a. BIGGIN LTD. REALTOR

• 10 pardavimų įstaigų Toronto rojonuose •

Jei planuojate pirkti ar parduoti nekilnojamą nuosavybę, mielai jums patarnaus

VYT. V. GIRDAUSKAS

Patarnaujame nuosavybių pirkimo bei pardavimo reikaluose ir MISSISSAUGA apylinkėse

1576 Bloor St. West • Telefonai: Įstaigos: 537-3431 Toronto 165, Ontario • Namų: 279-5988

DUFFERIN RADIO AND TV

SALES AND SERVICE

Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai. Parduodamos

lėmos ir baterijos. • Pritrys specialistas su ilga praktika.

1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbals

DANISH CUSTOM FURNITURE

BALDŲ PROJEKTUOTOJAI IR GAMINTOJAI IS BURMOS MEDŽIO (TEAK FURNISHINGS)

Baldai tiesiog iš įmonės A. JENSEN & SON LIMITED

25 Le Page Court, Downsview, Ontario. — Keele ir Finch

Tel. 636-9811. Atidaryta nuo 9 val. ryto — 6 val. vakaro,

ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v. r. iki 9 v. v.

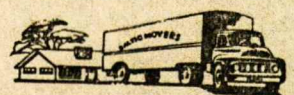
LITHO-ART SPAUSTUVĖ

visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas, mechaniniai darbai ir automatinės transmisijos

971 College St., Toronto 4, Ont.

Telefonas: 533-4363

LIETUVIAI SAVININKAI

BALTIC MOVERS
VISŲ RŪŠIŲ PERVEŽIMAS
BALDŲ IR KT.

Cikagos lietuvių horizonte

Vladas Ramojus

DEMONSTRACIJOS MIESTE

Rugsėjo 7, šeštadienį, ALTOs iniciatyva surengtos protesto demonstracijos miesto centre prieš niekšiską Australijos vyriausybės žygį, pripažinusį Pabaltijo valstybių okupaciją. Pagal didžiųjų Čikagos dienraščių pranešimą, demonstracijose dalyvavo apie 500 "vidurinėsios kartos" žmonių. Kadangi demonstracijos dalyviavo JAV Kongreso atstovas R. Hanrahan ir čia vėl iškėlė Simą Kudirką, televizijai ir spaudai tai buvo aktualu žinia. Vienas didžiųjų televizijos kanalų CBS 6 v. žiniose net kelias minutes paskyrė lietuvių demonstracijai parodyti spalvotame ekrane. Uždavins buvo pavestas žinomai reporteriui Suzie Anderson. Pirmiausia ekrane pamatė Pabaltijo valstybių žemėlapi su ryškiosiomis Lietuvos, Latvijos ir Estijos sienomis. Po to reporterė žiūrovus perkėlė į Civic Plaza, kur vyko demonstracijos. Ypač gražiai spalvotame ekrane atrodė Lietuvos trispalvė ir tie gausūs plakatai su įvairiais užrašais, išreiškiančiais protestą Australijos vyriausybei. Buvo perduoti kankurie kongr. R. Hanrahan pareiškimai ir taip pat parodyta dešimties pažįstamų lietuvių veidų, daugiausia vyresniosios ir vidurinėsios kartos. Paprastai tokiose demonstracijose mėgsta dalyvauti ir mūsų jaunimas. Tai ypač išryškėjo demonstracijose prieš ketverių metų tuos pačios vietos, kai sovietams buvo išduotas Simas Kudirka. Rugsėjo 7 d. demonstracija rado gal patį efektingiausią atgarsį amerikiečių televizijoje, nors ji ir nepasizymėjo labai dideliu demonstrantų skaičiumi.

JAUNIMO CHORAS

Rugsėjo 4 d. pirmąjį šio sezono repetitacijai susirinko Jaunimo Centro jaunimo choras, vadovaujamas muz. F. Strolia. Nors "Draugo" dienraštyje tebuvo paskelbta kukli žinutė apie repetitaciją, bet ji į sugužėjo net 81 jaunuolis, jų tarpe ir 14 naujų. Pirmosios repetitacijos proga prabiladamas į jaunuolius, muz. F. Strolia pastebėjo, kad miesto gatvės matosi ir daug "šiuikščių", kurių nedidoma jokia veikla. Tuo tarpu į chorą ir kitų meninių vietų repetitacijos renkasi kultūringas jaunimas, ir todėl muz. F. Strolia, matydamas tokį būrį jaunimo, didžiavosi, kad lietuvių išelvia išaugino tiek idealaus jaunimo. Pirmasis jaunimo choro pasirodymas bus rugsėjo 27 d. kun. G. Kijauskio išleistuvių vakare.

TRYS IDOMIOS KNYGOS

Vasaros metu skaitytojus pasiekė trys stambūs ir tikrai idomių publikistinio, istorinio bei dokumentinio pobūdžio veikalai. Tai "Nidos" leidyklos Britanijoje išleista Br. Railos "Paguodas" veikalo pirmoji dalis, 428 psl.; Lietuvių R. K. Religinės Šalpos Rėmėjų išleista "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika", 336 psl., ir ką tik dr. V. Sruogienės pastangomis Čikagoje išleistas ir gal geriausiai iš visų lietuviškų leidinių meniškai apipavidalintas veikalas "Balsys Sruoga mūsų atsiminimose". Šiame stambiame, apie 600 psl. su fotografijomis turinčiame veikalke, apie Balio Sruogos asmenį ir jo kūrybą rašo netoli šimto asmenų. Čia nekartojama ta medžiaga, kuri yra paskelbta įvairiuose veikaluose apie B. Sruogą, išleistuose okup. Lietuvoje. Šiame

veikale rašo laisvėje gyvenantieji buvę B. Sruogos šeimos nariai, studentai, kaimynai, menininkai, bičiuliai ir pn. Tik vienu kitu žodžiu aptariant visus tuos tris veikalus, tenka pabrėžti, kad kiekvienas jų tikrai idomus, nes iškelia daugelį žmonių, daugelį faktų. Jau vien Br. Railos stilius prie kaikiurių eilučių skaitytojus prirakina ilgesniui laikui. Atsiminimuose apie Balį Sruogą idomių akimirkų iškelia mirusio dramaturgo bei poeto žmona, dukra ir visa eilė kitų asmenų. "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika" nuogais faktais kalba apie dabar Lietuvoje gyvenančių brolių ir seserų tautinę ir religinę gyvybę sunkioje persekiojimų epochoje. Apie komunizmo nuodmūsų tautai daug užuominų randame Br. Railos "Paguodoje", o B. Sruoga už tautinės kultūrinės gyvybės išlaikymą nacių okupacijos metais buvo ištremtas į Stutthofio koncentracijos stovyklą, kuri smarkiai sutrumpino jo amžių ir iki karsto lentos atskyrė nuo šeimos.

MILIJONAS NEBETOLI

Lietuvių Fondas jau turi pagrindinio kapitalo apie \$950.000. Iki pirmojo tiklo — milijono dolerių trūksta tik \$50.000. Tikimasi, kad iki metų pabaigos milijonas bus užbaigtas. Šiuo metu JAV siaučia infliacija ir kartu sunkus ekonominis laikotarpis, todėl šiais metais LF pagrindinis kapitalas neatneša tiek pelno, kiek galės atnešti infliacija praėjus. LF vadovybė labai skaitosi su padėtimi. Norėdama sutaupti daugiau pinigų įvairiems skirstymams, smarkiai apkarpė administracines išlaidas. Iki šiol mokesčių kuklios algės raštinės tarnautojams perpus sumažintos, apkarpytos išlaidos ir kitose pozicijose. Iki šiol LF administracijai tebuvo skiriami 2%. Amerikiečiai tai stebina, kaip milijoninis fondas gali būti administruojamas su tokiais kukliomis išlaidomis. Tarp šviesiųjų reikišinių paminėtinas a.a. prof. Antano Vasio našlės Marijos Vasienės žygis, atlikas vyro prisiminimų. Vietoje paminklo kapinėse, ji paukojo \$1.000 Lietuvių Fondui, \$1.000 Kultūros Zidinui Niujorke ir \$1.000 JAV LB krašto valdybai jaunimo li-tuanistinio auklėjimo reikalams.

TRUMPAI

"T2" iš naujosios vietos skaitytojus Čikagoje pradėjo pasiekti daug reguliariau. Antradieniais išleista numerį gauname penktadieniais. — Sol. Ona Birutė Aleksaitė, šiuo metu gyvenanti Bostone, atlikę programą "Margučio" koncerte spalio 13 d. Jaunimo Centre. Ji yra kilusi iš lietuviško Suvalkų trikampio ir baigusi Varšuvos muzikos konservatoriją. — Alfredas Kulyš, anksčiau gyvenęs Toronte, jau kuris laikas dirba Lojolos universiteto teisės bibliotekoje Čikagoje. Šiais metais jis įrinktas Čikagos Teisės Bibliotekininkų S-gos pirmininku. Alfredas Kulyš yra Čikagos Lietuvių Operos narys ir vienerius metus buvo valdybos pirmininku.

PARDUODAME LIETUVISKUS sūris, estiška duona. Didelis mėsos gaminių pasirinkimas. SUPERIOR SAUSAGE Co. 1004 Dundas St. West, Toronto. Tel. 531-8422

EKSKURSIJA i EUROPA ir LIETUVA

lapkričio 7 – 15 dienomis

- VILNIUJE – 6 dienos
- Maskvoje – 1 diena

Smulkesnių žinių teiraukitės pas

V. Bačėna TEL. 533-3531 nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

ŽEMAITIS BRITŲ ARMIJOS

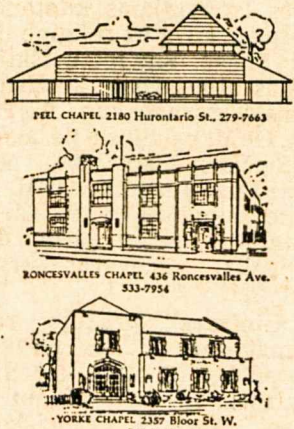
Kanados šimtmečio proga išleistoje knygoje "Lithuanians in Canada" yra paduotas sąrašas lietuvių, tarnavusių Kanadoje 1813/15 metais britų armijoje, kuris sudarytas dr. C. Jurgėlos, remiantis "War Office" dokumentais. Tame sąraše prasišiki "Balsiz Pavat Gossnick". Bebandant išsifruoti pavardę "Balsiz", vardą "Pavat" ir gimtavietę "Gossnick", staiga švystelėjo mintis: jei "Balsiz" būtų kartais Balsys nūdienėje rašyboje, tai turėtume reikala su žemaičiu, nes Balsiai, kur jie bebūtų, kilo su kirčiu ant praeštait tarios "a", "y" ištaria kaip "i". Karinio dalinio eilinių sąrašą sudarant, anas žemaitis, paklaustas pavardės, vardo, gimtavietės, kilmės krašto ir amžiaus, — greičiausiai pradėjo sakyti: "Balsys — pavardė, Kostas mano krikšto..." Žemaitiškai tai išsprūdo štai kaip: "Balsiz — pavard, Kostmon-krikšt..."

Sąrašą sudarantis svetimtautis kapralas, nors galbūt ir daugiakalbis, neįprastos kalbos garsų užkluptas, sumišo. Liepė jis, ko gero, žemaičiui pakartoti, kol pagaliau "muzikine klauza" užčiuopė pirmuosius tris kaip paskirus žodžius, praskambėjusius žemaitiškų garsų junginius. Gal kapralas išgirdo dar kokį ketvirtą, penktą ar net šeštą žemaitiškų garsų junginį, kurie nusakė tikrąjį gimtavietės vardą, kilmės kraštą bei amžių, bet juos jis ignoravo pajutęs,

Newfoundlando provinciją ilgus metus valdė liberalų vadas J. Smallwoodas, kol pagaliau buvo priverstas pasitraukti iš politikos. Konservatorių partijos premjeras F. Moores, laimėjęs parlamento rinkimus, atskleidė nemažai sunkių ir teisingų atsakomybės patraukė J. Smallwoodo bičiulį J. Doyle. Al Vardis, kitas jo bičiulis, nuo teismo išsigelbėjo pagėbimu Floridon. Todėl netenka stebėtis, kad sarkastiškų vedamųjų spaudos puslapiuose susilaukė J. Smallwoodo paskelbtas noras grįžti politikon. Jis žada būti kandidatų į liberalų partijos vadus spalio 25-26 d.d. įvyksiančiame suvažiavime. Spėjama, kad jam nepavyks nuversti dabartinio liberalų vado E. Robertso. J. Smallwoodas jau yra 74 metų amžiaus. Jo didžiausias nuopelnas — Newfoundlando įjungimas Kanados federacijon. Laikraščiai jam pataria užbaigti atsiminimų rašymą.

KAM ROPI LIETUVISKIEJI Reikalai išeivijoj, tam rūpi ir LIETUVA — jos laisvė, gerovė ir ateitis

Turner & Porter laidotuvių namai 436 Roncesvalles Ave, Toronto 3, Ont. Tel. 533-7954

Turner & Porter

St. Catharines, Ont.

"NEMUNO" ŽINIOS. Vasaros atostogoms pasibaigus ir "Nemunas" pradeda savo veiklos metus su pirmą repeticiją sekmadienį, rugsėjo 22 d., Tėvų Pranciškonų patalpose, 75 Rolls Ave. Kviečiami jaunuoliai ir vaikai, norintieji išlaikyti lietuvių šokių tradicijas ir jas puoselėti ne tik savo širdyse, bet ir kitataučių tarpe.

Su mokslo metų pradžia "Nemunas" netenka metus laiko mokiusios vyr. grupę (kartu su Vytautu Masiulioniu) Vaidilutės Šetkaitės, kuri tęsia studijas Toronto universitete. Tu ja atsiveikinti ir padėkoti rugpjūčio 29 susirinko "Nemuno" vyresnieji p. p. Žemaičių sodelyje. Prisiminimų grupės seniūnai įteikė papuošalų dėžutę su vadovės linkėjimais įsijungti į "Gintara" ir lietuvišką veiklą ateityje. Šiais metais universiteto studijas pradeda ir kita nemunietė — Jūratė Zubrickaitė. "Nemunas" ta proga abiem prisegė po porą gražių rožių. Jūratė pasiliks mūsų tarpe, nes studijos vietiniame Brock universitete. "Nemuno" vadovė

Pajieškojimas

Jieškomas Stasys Budraitis, gyvenęs Kaune. Jieško artimieji iš Lietuvos. Zinantieji arba jis pats prašomas atsiliepti ar pranešti: 25 Albany Ave., Toronto, Ont., M5R 3C2, tel. 535-5126.

Užsakykite dabar per INTERTRADE EXPRESS CORP.

GERIAUSIĄ DOVANĄ LIETUVA (dabar geriau nei buvo anksčiau)

SPECIALIUS RUBLIŲ PAZYMĖJIMUS INTERTRADE EXPRESS CORP. jums pirmiau patarė ir jūs giminės su tuo sutiko. Su specialiais rublių pažymėjimais jūs giminės galės nusipirkti ką tik nori už dalį reguliarios kainos. Tai lyg kad nueitum į krautuvę su \$100 ir gautum \$200 ar \$300 vertės prekių ar net daugiau.

Intertrade Express Corp. milia gali atsiųsti įrodymus visai nemokamai.

Specialūs rublių pažymėjimai gali būti iškeičiami į pinigus, t. y. į reguliarius rublius augščiausia verte.

PILNAI GARANTUOTA GREICIAUSIAS PRISTATYMAS

Mokoma per 3 savaites. Mokama už specialų rublį \$2.60 SI KAINA APIMA VISKĄ. JOKIŲ KITŲ MOKEJIMŲ PRASYKITE MŪSŲ NEMOKAMU IŠSIŲSTUOTI KATALOGŲ

Užsakykite dabar tik per INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd. St., Fifth floor New York, N.Y. 10010, U.S.A. Telefonas 982-1530

Labai svarbu! Automobiliai Garantuotas skubiausias pristatymas. Prašome rinktis iš šių naujų modelių

"ZIGULIS" VAZ 2101 \$3494.00

Naujausias pagerintas Eksportinis modelis "ZIGULIS" VAZ 2103 \$4007.00

Station Wagon "ZIGULIS" VAZ 2102 \$3853.00

Eksportinis modelis "MOSKVICIUS" 412IE \$3544.00

"MOSKVICIUS" 408 IE \$3259.00

Station Wagon "MOSKVICIUS" 426IE \$3698.00

Station Wagon "MOSKVICIUS" 427IE \$3968.00

"ZAPOROŽEC" ZAZ 968 \$2234.00

"ZAPOROŽEC" ZAZ 968 E naujas \$2389.00 Visos kainos JAV doleriais

Prašykite mūsų specialiu biuleteniu su automobilių ir apartamentų iliustracijomis VARTOTI DRABUŽIAI

Svarbu žinoti lankytojams iš Sovietų Sąjungos. PRASYKITE MŪSŲ SPECIALIŲ BIULETENIŲ

Mes turime 25 metų patirtimą ir daug tūkstančių patenkintų klientų.

Simon's TELEVISION

2385 Dundas St. W., Toronto 9, Ont. Telefonas 532-8772. Netoli Lietuvių Namų prie Bloor-Dundas požeminio. • Prieš perkdamas kitur, pasiteiraukite apie mūsų kainas. • Garantuotas sutapimas. TAIŠOM — PARDUODAM — NUOMUOJAM Savininkas — V. SIMINKEVICIUS

V. Bačėnas All Seasons Travel, B.D.

2224 Dundas Street W., Toronto, Ontario M6R 1X3

Visais keliais reikalais betkur pasaulyje skambinti tel. 533-3531

nuo 11 v. r. iki 7 v. v.

SKAITYTOJAI PASISAKO

BENDRABUTINIS LIETUVIŲ PASTATAS

Spaudoje ir privačiai pradėjome diskutuoti savo ateities planus. Buvo pasiūlymas pasižūrėti į įsikūrimo galimybes Britų Kolumbijoje. Nesenai į tai buvo atsakyta, kad ne lengva seną medį persodinti, kad "kūnas džiaugsis, bet širdis verks".

Ar reikia iš viso šį reikalą svarstyti? Ar reikia naujų kelių įsikūrimo? Kai auginame šeimą, įsigijome didesnius namus. Tada reikėjo daug vietos. Tačiau daugumos vaikai užaugo, ir tėvai pasilieka vieni. Didelis namas jau nėra reikalingas nei pageldautinas, nes reikalauja daug priežiūros ir darbo. Užtat gyvenimo aplinkybės keičiantis, pakeičiame gyvenvietes. Jau daug tėvų persikėlė į bendrabutinius pastatus (condominium) ir svetimus apartamentus, išsibardystami po visą miestą.

Mano nuomone, jau nelaikas kraustytis į kitus kraštus ar kitus miestus. Ilgą gyvenimo dalį praleidome Toronte. Čia turime savo kultūrinius, religinius ir tautinius centrus. Čia mūsų vaikai kuriasi ar įsikūrė. Siūlau ne tolti vieni nuo kitų, bet artėti vieni prie kitų. Siūlau pasistatyti 80-100 ar daugiau butų savo bendrabutinį pastatą. Tai suteiktų 200 ar daugiau asmenų. Tokį pastatą reikėtų išplanuoti, kad būtų gražus, patogus pagal moderniausius šių dienų planus, pagal pastatų technologijos žodį. Turime kapitalą, žinias, patirtimą ir be jokios abejonės galime pasistatyti tai, ko norime! Turėsime pasivaikščiojimo takus ir gražius gėlynus. Turėsime nedidelį golfo lauką, susirinkimų salę, muzikos ar ramaus poilsio kambarius, mankštos vietoves, pirtį, žiemą ir vasarą maudymosi baseiną. Jei pagedaujama, turėsime restoraną pobūdiu virtuvę ir valgyklą. Kiekvienas pasirinksime tokį butą, kokį norime: vieno ar dviejų miegamųjų kambarių, mažesnių ar didesnių kambarių. Pačios vietovės išsirinkimas yra labai svarbus dalykas. Reikia turėti patogų susisiekimą su savais centrais, parapijomis, arti didesnio parko ar golfo lauko. Siūlau Mississauga ar Etobicoke, kur dar įmanoma įsigyti žemės sklypą projektui įgyvendinti.

Nuosavybė tvarkytų visų išrinktas komitetas (management). Praktiškus darbus atliks pasamdyti žmonės. Kaip minėta, kiekvienas turėsime nuosavą butą su visišku privatumu. Kiemai, šalės bus visų nuosavybė. Jei kol kas kuris asmuo nenorėtų tuoj keltis, butą gali laikinai už-

leisti savo besikuriantiems vaikams. Vienas butas kainuotų \$40.000 — \$60.000. Vidurkis, sakysim, \$50.000. Kadangi visas bus statoma sau, ne pardavimui, visas išplanavimas bus pagal daugumos norą. Įmokėjimai turėtų būti nemažesni kaip \$20.000 — \$25.000. Mūsų bankeliai kiekvienam duotų individualius mortgičius ir paskolas. Į sutartį įrašytumė, kad aplinkybės pasikeitus ir esant priverstam butą parduoti, pirmą galimybę atpirkti turės projekto komitetas už bešališkai nustatytą kainą. Tokiu būdu paskiros nuosavybės pasilikus kuo ilgiausiai savose rankose.

Noriu ypatingai pabrėžti, kad tai ne senelių namai ar prieglauda. Šis projektas yra daugelio šeimų atsakymas į šių dienų gyvenimo reikavimus. Kai aplinkybės vėl pasikeis, tada vėl žiūrėsime, ką daryti.

Jau teko kalbėti su diduku skalčiumi žmonių. Daugiau kaip 15 butų, galima sakyti, yra jau užrašyti, ir pilnas sutikimas eiti pirmyn jau gautas. Kas pritariate, prašau parašykite savo pagėdavimus P. Barauskui, 3828 Bloor St. West, Islington, Ont. P.R.

ŠYPSENOS

Aritmetika

Mama moko mažą dukterį:

— Jei tau duosiu du saldinius, o paskui dar vieną, tai kiek turėsi?

— Tris.

— O jei iš tų trijų saldinių vieną paimsiu, kiek tau liks?

— Aš tau savo saldainio neduosiu.

Meno parodoj

Žiūrovas, apžvelgęs pasiutusią naujovišką meno parodą ir pastebėjęs ant durų užrašą "Išėjimas", taria:

— Tai vienintelis išmintingas dalykas, kurį čia matau...

Pavardės

— Atleiskit, ar šiame name gyvena Paukštelis?

— Taip, trečiame augšte. Tik jis save vadina Žvirbliu.

Gydytojo kabinete

Gydytojas: Koks buvo didžiausias jūsų svoris visame gyvenime?

Pacientas: Šimtas aštuoniasdešimt penki svarai.

Gydytojas: O mažiausias?

Pacientas: Aštuoni svarai ir septynios uncijos.

Parinko Pr. Alš.

CANADIAN ART MEMORIALS LTD.

176 LAKESHORE ROAD WEST (k a m p a s Mississauga Road N.) Port Credit, Ont. Tel. 278-2757

LOUIS TEMPORALE — oficialus skulptorius — Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų.

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume ne skubėdami atlikti visą meniską darbą pagal pagėdavimus.

Darbovietės telefonas Namų telefonas 278-2757 278-4529

FRANK BARAUSKAS Limited REALTOR

3828 Bloor Street West, Islington, Ontario 231-6226

- Didelis namų pasirinkimas Islington, Mississaugoje ir užmiesčiuose
- Finansuojame įmokėjimus, sudarome naujus mortgičius
- Perkame ir parduodame mortgičius
- 10 asmenų pasirošę jums patarnauti

INSURANCE

W. G. Drescher Insurance ir Frank Barauskas Insurance Agency Ltd. Visų rūšių drauda • VALTERIS DREŠERIS • Įstaigos tel. 233-3334 ir 231-2661 • Namų tel. 233-4446 • 3828 Bloor St. W. (Prie Kipling ir Six Point Plaza) •

OKULISTAS

L. LUNSKY, R.O. M. LUNSKY, O.D., M.S.C. 470 COLLEGE ST. TORONTO Tel. 921-3924

Darbo valandos 9.30 v.r.—6 v.v. Dėl priėmimo skambinti telefonu

OKULISTAS

S. BROGOWSKY, O.D. 412 RONCESVALLES AVE. (prie Howard Park Ave.) Kabineto tel. 531-4251 Darbo valandos nuo 10 val. ryto iki 6.30 val. vak. Šeštadieniais nuo 10 v. ryto iki 4 v. p.p. Vėlesniu ar kitu laiku tik susitarus telefonu. TREČIADIENIAIS uždaryta.

INSURANCE

Namų — Gyvybės — Automobilių — Komerčiniai 249-2067 WALTER DAUGINIS 249-2883 35 Landron Cres., Weston, Ontario

Lietuviška maisto gaminių krautuvė

PARKSIDE MEAT MARKET 335 Roncesvalles Ave., Tel. 535-1258 TORONTO, ONTARIO

- — UŽSAKYMAI PRIIMAMI TELEFONU —
- — NEMOKAMAS PRISTATYMAS —

ĮVAIRŲS SIUNTINIAI IR DOVANOS

į Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą, Sov. Sąjungą paprastu ir oro paštu.

Dovanos be maito: Motociklai, skalb. mašinos, televizijos priimtuvai, baldai ir t.t. Taip pat persiunčiame piniginius pažymėjimus (certificates), už kuriuos gavėjai gali pirkti prekių specialiose krautuvėse. Norint pasiųsti automobilį, prašome pirma pasiteirauti, nes automobilių skaičius yra ribotas.

Siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 1934 svarų grvyo svorio. Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių. Sąžiningai ir greitai patarnaujame.

DARBO VALANDOS: TREČIADIENIAIS — UŽDARYTA. Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 v. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v. vakaro.

LIETUVIŲ ISTAIGA Baltic Exporting Co. TORONTO 3, ONTARIO Telefonas LE 1-3098 Savininkai A. ir S. KALOZA

— Parapijos persikėlimo sukakties šventė — šį savaitgalį; šeštadienį, 6 v.v., koncertas, vakarienė, po būvis. Iškilnėse dalyvauja Toronto vyskupas tautinėms parapijoms Thomas B. Fulton. Kviečiami visi Anapilio bičiuliai iš Toronto ir placių apylinkių iškilnėse dalyvauti. Pakvietimų bus galima gauti prie įėjimo šeštadienį. Prašoma į iškilnes atsivesti vaikus (jiems įėjimas nemokamas). Sekmadienį 11 v. bus koncelebracinės padėkos pamaldos.

— Parapijos persikėlimui iš Toronto senamiesčio į Mississauga-Anapilį atžymėti yra išleistas prof. A. Macejono veikalas "Krikščionis pasaulyje". Knyga, autoriaus dedikuota Anapilui, paginta kiana bus galima įsigyti iškilnių proga.

— Šeštadienio iškilnėms pasiruoti parapijos talkininkai renkasi šeštadienį, 10 v.

— Parapijos iškilnėms jau bus baigta asfaltuoti autoakstis ir keliai — arti trijų akry plotas. Asfaltavimas kainuos \$33.000.

— Dėkojame J. Arštikiui ir dr. M. J. Ulečkams už padengimą sąskaitos šaldomojo kambario virtuvėje — \$1670. Anapilio statybai aukuro: V. M. Butrimai \$200; po \$100: B. A. Petkevičiai ir M. M.; \$50: L. T. Lorenci; \$30: B. Giedraitienė iš Manitobos. Visiems geradariams nuosirdi padėka.

— Sv. Jono lietuvių kapinėse palaidota: a.a. Veronika Jurienė, Juozas Stokšus iš Floridos ir a.a. Jonas Tonkūnas. Velionių šeimoms ir artimiesiems nuosirdi užuojauta.

— Šį sekmadienį, ryšium su parapijos švente Anapilyje, Springhurst pamaldų nebus.

— Artimoje ateityje įvyks parapijos tarybos posėdis naujosios šventovės planams svarstyti.

— Ateinančią savaitę pradėdama šeimų lankymas.

— Pamaldos: šį šeštadienį, rugsėjo 21 d., 7.30 už a.a. Praną Kupčiūną; 4 v. p.p. jungtinių pamaldos; sekmadienį: 10 v. už P. Baikauskiénės šeimos mirusius, 11 v. už a.a. Joną Petkūną.

— Susituokė: Vincent Saccoccia ir Virginija Zenkevičiūtė.

— "T. Žiburių" bendradarbis a. a. kun. Pr. Geičiūnas mirė rugsėjo 15 d. Putname po ilgos ir kankinančios ligos.

— Mirusieji. Rugsėjo 14 d. Sv. Jono liet. kapinėse Anapilyje palaidota: a.a. Veronika Jurienė, torontiškes P. Gumauskienės motina. Velionė buvo 90 m. amžiaus. Laidotuvėse dalyvavo visos trys dukros ir daug šeimos bičiulių. — A.a. Jonas Stokšus, pastaruoju metu gyvenęs Floridoje. Velionės laidotuvėmis rūpinosi Hamiltone gyveną gimines — p.p. Grajauskai ir Mikšiai. — A.a. Jonas Tonkūnas, 59 m., mirė rugsėjo 14 d. Toronte. Kilęs nuo Linkuvos. Palaidotas iš Priskėlimo šventovės Sv. Jono lietuvių kapinėse Mississaugoje rugsėjo 16 d. Laidotuvėmis rūpinosi velionės bičiulis Pranas Kaziukonis iš Woodstocko.

— PARDUODAMOS gerame stovyje kanklės, 4 mėnesių senumo. Telefonas 274-6373 Torontė.

BESIRUOŠIA ARBA ISEJĘ PENSIJON apsigyvenkite gražiajame Londone netoli Šiluvos parapijos šventovės. Gražus, plytinis, vieno aukšto, modernus dviejų miegamųjų namas. Salonas su židiniu. Atskiras valgomoji. Gražus, didelis medžialis apaugęs sklypas. Pilna kaina — žemiau \$40.000. Informacijų teiraukites: V. Ordas Real Estate — Realtor, 1582 Allen Ave., London, Ont.

PER 15% UŽDARBIO \$9,600 perka \$11,000 antrą mortgicijų, \$7,500 perka \$8,200 antrą mortgicijų. Skambinti 231-6226 arba 233-3323 FRANK BARAUSKAS LIMITED, REALTOR

VIENTELE KANADOS VALDZIOS REGISTRUOTA NATŪRALAUS GYDYMO SVEIKATOS KLINIKA. Įvairūs natūralūs gydymo būdai — masažai, gydomieji judesiai, elektronika, įvairūs spinduliai, garai. B. NAUJALIS, R.M. N.P. R.N.A. Natūralaus gydymo specialistas. 460 Roncesvales Ave., Toronto 154, Ont. Tel. LE 3-8008.

JIESKAU GYVENIMO DRAUGES 35-45 metų amžiaus. Turiu gerą prekybą ir nekilnojama nuosavybę. Laikę nurodyti savo adresą, telefoną ir pridėti nuotrauką. Siųsti "T2" administracijai, pažymint "perduoti Klevui", šiuo adresu: 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada.

ATLIEKU VISUS NAMŲ DAŽYMO DARBUS — išorėje ir viduje. Lietuviams pigesnė kaina. Skambinti po 5 v.p.p. tel. 535-2581 (klausti Joe).

JONAS BANYLIS atlieka visus statybos remontus, naujus pristatymus, prausyklų keramikos, sienų ir grindų darbus. Skambinti po 5 v.p.p. telefonu 535-4329.

FOTOGRAFAS įvairioms progoms. Skambinti po 7 v.v. B. Tarydai tel. 534-5615.

— Rugsėjo 14 d. iš mūsų šventovės palaidota Veronika Jurienė. Jos dukrai ir žentui Vladui ir Halinai Gumauskams bei giminėms reikiame nuosirdžia užuojauta. Rugsėjo 16 d. palaidotas Jonas Tonkūnas; jo artimiesiems mūsų užuojauta.

— Santuokai rengiasi: Ramūnas Underys ir Laima Gustaitytė; Rimantas Pranaitis ir Danutė M. Tarailaitė; Jurgis Jurėnas ir Ursula V. Wanner.

— Parapijos choro repeticija — ketvirtadieniais, 7.30 v.v.

— Ateinantį sekmadienį, 11.15 v. Mišiose jau giedos parapijos choras, vadovaujamas Eugenijaus Krikščionio.

— Ateinantį sekmadienį, 10 v. Mišiose organizuotai dalyvaus ateitininkiskasis jaunimas. Prašomi visi uniformuoti rinktis į parapijos salę 9.30 v.v. Po Mišių renkamsi į Parodų salę. Bus trumpa programa. 2 v.p.p. bus susirinkimas jaunūčiams LV namuose; 4 v.p.p. — moksleivių susirinkimas ateitininkų kambaryje.

— Sekmadieniais jau veikia spaudos kioskas, vadovaujamas P. Misevičiaus, ir biblioteka. Jau gaminami ir šilti valgiai.

— Prašytos paskelbti Mišios: šeštadienį, 8.30 v. — už Feliksą Varną, užpr. P. Butėno; 9 v. — už Mykolą Matušaitį; sekmadienį, 9 v. — už Juozą Martinaitį, užpr. S. Martinaitienės; 10 v. — už Stasį Vaitiekūną, užpr. B. Vaitiekūnienės; 11.15 v. — už Juozą Vainą, užpr. L. V. Balaišių; 7 v.v. — už Karoliną Priščeponkienę, užpr. E. A. Abromaitį.

— Lietuvių evangelikų liuteronų Išganytojo parapijos žinios

— Šį penktadienį, 5 v.p.p. — 9 v. v. įvyks p-lės Elzės Jankutės pagerbimas 80 metų sukakties proga. Priėmimas įvyks jos namuose, 22 Hewitt Ave. Visi nuosirdžiai kviečiami. Rengėjos — Išganytojo parapijos moterų draugija.

— Pamaldos: sekmadienį, rugsėjo 22, įvyks 9.30 v.v.; rugsėjo 29 — 1 v.p.p., nes kun. Žilinskas turi du kartus sakyti pamokslą Toronto liuteronų bažnyčioje; spalio 6 d. pamaldos bus 1 v.p.p., nes rytą klebonas sakys pamokslus naujos liuteronų bažnyčios atidaryme Mississaugoje.

— Sekmadienio mokykla visiems skyrimas, išskyrus konfirmandus — kas sekmadienį.

— Pasitarus su konfirmandų tėvais, II metų konfirmandų pamokos prasidės spalio 11, penktadienį, 6.30 v.v. Todėl sekmadienio mokyklos pamokos I ir II metų konfirmandams prasidės spalio 6, sekmadienį, 1 v.p.p.

— Rugsėjo 14 d., 5 v.p.p., įvyko Daivos-Liucijos Mikšytės jungtuvės su John L. MacDougall perplidytoji išganytojo parapijos šventovėje. Vestuvių puota buvo surušta Lietuvių Namuose. Te Visagalis teikia Jums savo palaimą vedybinio gyvenimo kelyje.

— Lietuvių Namų žinios

— LN didžiosios salės scenos tvarkymas tebevykdomas.

— Bingo lankytojų savaitinis viktorinis pakilo per 800 asmenų ir pasiekė beveik priešstreikinį lygį.

— LN administracija kviečia susirinkti ty organizacijų atstovus, kurios suinteresuotos LN patalpomis. Susirinkimo tikslas — suderinti sąliu naudojimo laiką, kad vieniti kitiems netrukdytų darbo. Susirinkimas įvyks rugsėjo 22, sekmadienį, 3 v.p.p., LN III a.

— Daugelis teiraujasi, kada pradės veikti LN baras. Teko patirti, kad LN pareiškimas atitinkamos įstaigos bus svarstomas šią savaitę.

— LN sekmadienio popietės numatomos plėsti: padidinti patiekalų skaičių ir labai pagerinti stalų tarnavimą. Popietės lankosi daug svečių iš Kanados, JAV ir kitur. Norima padaryti, kad torontiečiams, atsivėdusiems svečius, būtų patogų ir jauku.

— LN paskolos laktai jau išspaduoti, tačiau liko nepaskelbta, kad praėjusią savaitę paskolos laktų nuipirko Kazys ir Marija Juzumai už \$1000. Taip pat netiksliai buvo paskelbta, kad Zabalionis Jonas imo kėko nario įnašą \$50. Turėjo būti \$100. Valdyba

Vietoj gėlių a.a. Irenos Gurevičienės atminimui R. V. E. Sondas "T. Žiburiams" paaukojo \$25; a.a. Kazimiero Vilibikaitio atminimui — p.p. Deravičii šeima iš Hamiltono — \$20.

Sv. Kotrynos šventovėje, Mississaugoje, rugsėjo 14 d. susituokė Vincentas Saccoccia ir Virginija Zenkevičiūtė. Vestuviniame priėmime Anapilio salėje dalyvavo 300 svečių. Jaunosios namišikiai yra aktyviai įsijungę lietuvių veiklon: motina Janina yra ilgametė "Varpo" choro narė, jaunesnės sesutės — "Gintaro" šokėjos.

Kanados L. K. Kunigų Vienybės suvažiavimas įvyko rugsėjo 10 d. Hamiltone. Įrinkta valdyba: pirm. prel. dr. J. Tadarauškas, sekr. kun. Aug. Simanavičius, OFM, ižd. kun. J. Liauba, OFM. Pateisnūs aprašymas — sekančiame "T2" nr.

— "T. Žiburių" bendradarbis a. a. kun. Pr. Geičiūnas mirė rugsėjo 15 d. Putname po ilgos ir kankinančios ligos.

— Mirusieji. Rugsėjo 14 d. Sv. Jono liet. kapinėse Anapilyje palaidota: a.a. Veronika Jurienė, torontiškes P. Gumauskienės motina. Velionė buvo 90 m. amžiaus. Laidotuvėse dalyvavo visos trys dukros ir daug šeimos bičiulių. — A.a. Jonas Stokšus, pastaruoju metu gyvenęs Floridoje. Velionės laidotuvėmis rūpinosi Hamiltone gyveną gimines — p.p. Grajauskai ir Mikšiai. — A.a. Jonas Tonkūnas, 59 m., mirė rugsėjo 14 d. Toronte. Kilęs nuo Linkuvos. Palaidotas iš Priskėlimo šventovės Sv. Jono lietuvių kapinėse Mississaugoje rugsėjo 16 d. Laidotuvėmis rūpinosi velionės bičiulis Pranas Kaziukonis iš Woodstocko.

— PARDUODAMOS gerame stovyje kanklės, 4 mėnesių senumo. Telefonas 274-6373 Torontė.

BESIRUOŠIA ARBA ISEJĘ PENSIJON apsigyvenkite gražiajame Londone netoli Šiluvos parapijos šventovės. Gražus, plytinis, vieno aukšto, modernus dviejų miegamųjų namas. Salonas su židiniu. Atskiras valgomoji. Gražus, didelis medžialis apaugęs sklypas. Pilna kaina — žemiau \$40.000. Informacijų teiraukites: V. Ordas Real Estate — Realtor, 1582 Allen Ave., London, Ont.

PER 15% UŽDARBIO \$9,600 perka \$11,000 antrą mortgicijų, \$7,500 perka \$8,200 antrą mortgicijų. Skambinti 231-6226 arba 233-3323 FRANK BARAUSKAS LIMITED, REALTOR

VIENTELE KANADOS VALDZIOS REGISTRUOTA NATŪRALAUS GYDYMO SVEIKATOS KLINIKA. Įvairūs natūralūs gydymo būdai — masažai, gydomieji judesiai, elektronika, įvairūs spinduliai, garai. B. NAUJALIS, R.M. N.P. R.N.A. Natūralaus gydymo specialistas. 460 Roncesvales Ave., Toronto 154, Ont. Tel. LE 3-8008.

JIESKAU GYVENIMO DRAUGES 35-45 metų amžiaus. Turiu gerą prekybą ir nekilnojama nuosavybę. Laikę nurodyti savo adresą, telefoną ir pridėti nuotrauką. Siųsti "T2" administracijai, pažymint "perduoti Klevui", šiuo adresu: 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada.

ATLIEKU VISUS NAMŲ DAŽYMO DARBUS — išorėje ir viduje. Lietuviams pigesnė kaina. Skambinti po 5 v.p.p. tel. 535-2581 (klausti Joe).

JONAS BANYLIS atlieka visus statybos remontus, naujus pristatymus, prausyklų keramikos, sienų ir grindų darbus. Skambinti po 5 v.p.p. telefonu 535-4329.

FOTOGRAFAS įvairioms progoms. Skambinti po 7 v.v. B. Tarydai tel. 534-5615.

šeštadienį, rugsėjo 21 d., 6 v.v., Anapilio salėje įvyksta

AKADEMIJA-KONCERTAS

• **PROGRAMOJE:** trumpa oficialioji dalis, muz. V. Verikaitio vadovaujamas — Hamiltono mergaičių choro "AIDAS" koncertas, vakarienė, šokiai, grojant estų orkestrui.

Anapilio parapijos taryba visus tautiečius iš arti ir tolimesnių vietovių maloniai kviečia atsilankyti.

VASAROS SPORTO ŽAIDYNIU šokiai

rugsėjo 21, šeštadienį,

7.30 v. v., didžiojoje LIETUVIŲ NAMŲ salėje

Bilietai jaunimui ir studentams — \$2.00, suaugusiems — \$3.00

• Gros "BARONAI"

KANADOS SPORTO APYGARDA

Zemės ūkio Akademijos 50 metų sukakties minėjimą rengia Kanadoje gyvenantys agronomai rugsėjo 29, sekmadienį. Toronto Priskėlimo šventovėje 11 v. r. bus Mišios už Sibiro tremtyje mirusius — rektorių prof. V. Vilkaitį, doc. S. Vilkaitienę-Orvydaitę, rektorių prof. J. Tonkūną, prof. kan. F. Kemšį ir kitus mirusius tremtyje, pavergtose Tėvynėje ir laisvajame pasaulyje — profesorius, studentus, tarnautojus. Minėjimas įvyks mažojo Toronto L. Namų salėje 3 v. p.

Spaudos balių "T. Žiburių" 25-erių metų sukakties proga rengia Londone, Ont., specialus komitetas spalio 5, šeštadienį. Bus pramoginė ir kultūrinė dalis, kurioje pasirodys vietinės meno pajėgos. Dalyvauti kviečiami ir torontiečiai bei kitų apylinkių lietuviai.

Vilniečiai maloniai kviečia visus lietuvius atsilankyti į spalio 5 d. Tautos Fondo Hamiltono atstovybės parengimą. Ta proga, su TF valdybos sutikimu, Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos St. Catharines skyrius, kuris šiais metais eina Kanados Krašto Rytų Lietuvos Rezistencinio Sąjūdžio valdybos pareigas, rengia Vilniaus minėjimą, kuris primins, kad spalio prieblandoje 1920 m. netekome savo brangios sostinės Vilniaus.

Tarptautinė invalidų dailininkų, piešiančių koją arba burną, sąjunga specialiu laišku pranešė "T2" redakcijai, kad jos narių suvažiavimas įvyks Torontė. Ta proga bus surengta paroda spalio 22 d., 5 v. p. (vieto bus nurodyta vėliau). Sąjungai pirmininkauja prof. dr. Erich Arnulf Stegmann. Jos centras yra Liechtensteine, 9490 Vaduz, Kasperigasse 112.

L. Namų Moterų Būrelio susirinkimas — rugsėjo 22, sekmadienį, 3 v. p. p., LN III a. Būrelio valdyba kviečia dalyvauti visas nares ir ponias, norinčias įsijungti būrelio veiklon.

Hamiltono teatras "Aukuras" spalio 13, sekmadienį, 4 v. p. p., L. Namuose vaidins rašytojo A. Kairio dramą "Žmogus ir tiltas". Bilietus jau galima įsigyti Priskėlimo par. kioske. L. Namuose ir "Amber Draperies" pardotuvėje 2235 Bloor St. W. Kaina — \$4, \$3, studentams ir pensininkams — \$2. Spektaklį globoja Lietuvių Namų moterų būrelis.

"T. Žiburių" 25-erių metų sukakties šventė Torontė bus spalio 27, sekmadienį, 5 v. p. p., Anapilio salėje. Meninei programai pakviesti: sol. D. Stankaitytė ir rašytojas A. Baronas iš Čikagos. Netrukus bus pradėti platinti kvietimai.

"T. Žiburiams" persikėlimo proga paukojo \$20: Birutė Giedraitienė, Saulius Fidleris; \$15: Hamiltono DLK Algirdo kuopos sąulės moterys; \$10: Jonas Vaidotas, A. P. Ščepavičiai, Kazimieras ir Ona Girmiai, Jonas ir Ona Treškos; \$5: A. Staulevičienė. Nuosirdus aciū visiems.

Taupykit "Paramoj"! Ryšium su nuolatiniu palūkanų kilimu "Paramos" Kredito Kooperatyvas įvedė naują trumpalaikę taupymo sąskaitą — 90 dienų iš 94% dol. Mažiausias indėlis — \$500.00. Vedėjas (Sk.)

Eglė Asevičiūtė garsėja kaip modelistė. S. m. rugsėjo 14 d. "The Toronto Star" dienraščio priede "The Canadian Magazine" yra net kelios jos nuotraukos, rodančios naujas drabužių madas.

A + A

IRENAI GUREVIČIENEI

mirus, jos vyrui, sūnui bei kitiems giminėms gilią užuojautą reiškia —

Toronto ateitininkai sendraugiai

MIELAI MAMYTEI

A + A

VERONIKAI JURIENEI

mirus, jos dukras — HALINĄ GUMAUSKIENĘ, STEFĄ DARGUŽIENĘ, EMILIJĄ PRANEVIČIENĘ ir jų šeimas skausmo valandoje nuosirdžiai užjaučiu —

J. Dranginis

A + A

VERONIKAI JURIENEI

mirus, jos dukrai HALINAI ir žentui VLADUI GUMAUSKUI bei giminėms reiškia nuosirdžiai užuojautą —

K. Dulevičius

Jaunimui primename, kad

KLB švietimo komisija 1973 m. pabaigoje yra paskelbusi jaunimui 16-24 m. amžiaus straipsnių į betkokius lietuviškus laikraščius bei žurnalus rašymo konkursą, tam tikslui skirdama tris premijas: \$75, \$50, \$25. Premijas laimi daugiausia straipsnių parašiusieji. I konkursą įeina straipsniai, atspausdinti lietuviškojo spaudoje 1973 m. lapkričio 30 d. ir 1974 m. gruodžio 31 d. laikotarpyje. Straipsniai turi būti netrumpesni kaip 200 žodžių. Norintieji konkurse dalyvauti turi pasiųsti straipsnių iškarpas, nurodydami laikraščio pavadinimą, datą ir nr. arba atsiųsdami patį laikraštį KLB švietimo komisijai iki 1975 m. sausio 30 d. Iškarpos ir straipsniai, autoriams pageidaujant, bus grąžinami.

KLB švietimo komisija

Springhurst — vakarinės Wasagos vasarnamių sąjungs susirinkimas įvyko lietuvių salėje rugpjūčio 24 d. Dalyvavo apie 400 narių ir savivaldybės pareigūnai. Buvo svarstomas Ontario vyriausybės projektas įvesti vandentiekį ir kanalizaciją per 5 metus. Kainuotų apie 40 mil. dol. Pusę tos sumos turėtų sumokėti savininkai. Jų mokesčiai pakiltų apie \$100 į metus. Dauguma pasisakė prieš tą projektą, nes vyriausybė užsimojusi vietovę padaryti savaitgalio vasarietę. Nuolatiniai gyventojai skatinami išsikelti. Savaitgaliais ten esą apsilank per sezoną iki 150.000 asmenų. Jie tad ir turėtų sumokėti išlaidas. Burmistras C. Robertson pranešė, kad vietovės planavimo skyrius paruošė naują planą, pagal kurį namai prie ežero 400 pėdų ruože būtų palikti, o autoakstė įrengta prie lietuvių salės. Laukiama iš vyriausybės oficialaus atsakymo. K.

Dr. Algimantas Norvilas iš Čikagos kurį laiką gylins savo psichologijos studijas, atlikdamas tyrimo darbus Toronto universitete.

Svečiai. Grįždami iš Kunigų

Vienybės suvažiavimo Hamiltone, Anapilyje ir "T2" redakcijoje lankėsi abu Montrealio lietuvių klebonai — kun. J. Kubilius, SJ, ir kun. dr. F. Jucevičius, prel. J. Balkūnas ir kun. L. Budreckas. — Sekmadienį "T2" redakciją aplankė B. Giedraitienė iš Manitobos, dr. Fidleris su šeima iš Deep River, Ont., kun. dr. J. Grabys iš JAV, lydimas p. Punkrių, p. Kalinauskai iš Niujorko ir visa eilė torontiečių.

Tradicinė maldininkų kelionė į Kanados kankinių šventovę Midlande rugsėjo 8 d. šiemet buvo žymiai gausesnė dalyviais. Lietuviam kankiniam pagerbti kryžius, kurį suprojektavo dail. T. Valius ir pastatydino L. Katalikų Centras, stovi gražioje vietoje ir liudija gausiems šventovės lankytojams kaitačiams Lietuvos kovą už religiją ir tautinę laisvę. Šių metų iškilnėse Mišias atnašavo ir kryžiaus kelias vadovavo kun. A. Prakas, OFM, pamokslą pasakė kun. J. Staškus, išpažinčių klaukė kun. Eug. Jurgutis, OFM. Iškilnėse taipgi dalyvavo Lietuvių Katalikų Centro pirm. dr. J. Sungaila, vadovavęs kryžiaus statybai.

"Gintaras" pradėjo ruošti numatyto rudens išvykom į Ročesterį, Montrealį ir St. Catharines. Lietuvių Namų vadovybei, Tėvams pranciškonams bei seselėms gintariečiai dėkingi už leidimą nemokamai naudotis jų patalpomis repeticijoms. Ačiū H. ir E. Stepaiciams už \$10 auką.

J. ir B. Barakauskai savo ūkyje netoli Wasagos suruošė gintariečiams sutiktuves, kurių metu buvo pasigrožėta skaidrėmis, pasidalinta kelionės po Vakarų Kanadą išpidžiais ir pasivažinėta. Per 400 nuotraukų padarė A. Nausėdas, kuris lydėjo "Gintarą" kelionės metu ir palaikė ryšius su valdžios įstaigomis bei spauda. Ačiū jiems už gintariečiams parodytą nuosirdumą.

MONTREAL

Aušros Vartų parapija įžengė į dvidešimt penktuosius metus: 1950 m. rugsėjo 8 d. buvo atnašos kun. J. Kubiliaus pirmosios Mišios.

AV parapijos choras po vasaros atostogų pradėjo giedojimą Mišių metu rugsėjo 8 d. Solo giedojo baritonas Antanas Keblys. Choras įtemptai dirba, nes jo laukia Niujorkas ir N. Jersey su koncertais. Repeticijos vyksta sekmadieniais ir antradieniais.

"Gintaro" ansamblis po vasaros atostogų pradėjo repeticijas rugsėjo 8 d. Jų koncertai numatyti už Montrealio ribų.

Metinė AV parapijos vakarienė bus lapkričio 9 d. Bilietai didžiai loterijai jau atspausdinti ir tuojau bus pasiųsti parapijiečiams.

Montrealio šeimų auklėjimo centras pradės paskaitas rugsėjo 26 d., 7.30 v.v., 1110 St. Alexandre St. Tema: "Pasiruošimas santuokai ir šeimai". Telefonas informacijai: 937-5351, Mrs. H. P. Thuringer.

Kapų lankymas bus rugsėjo 22 d., 3 v.p.p. Parapijiečiai kviečiami gausiai dalyvauti ir prisiminti savo mirusius artimuosius.

Veronika Ottienė, viešnia iš Torontė, kelias dienas praleido Montrealyje sūnaus Romo šeimoje.

Julita Gerhardaitė, P. ir E. Gerhardų jaunesnioji duktė, susituokė su ukrainiečių kilmės Jerry Paulowsky. Jungtinių apėigos buvo Sv. Kazimiero šventovėje. Apeigas atliko kun. dr. Jucevičius. Dalyvavo ir Rytų apėigų ukrainiečių kunigas. Vestuvinė puota buvo Queen Elizabeth viešbutyje. Vaisėse dalyvavo per 150 svečių. Iš Niujorko atvyko p. Gerhardienės sesuo Zosė ir švogėris Stasys Vaškiai, iš Kalifornijos — duktė Karutė ir žentas Slapkūnai su dukromis. Vestuviniams pobūviui gražiai vadovavo p.p. Gerhardų artima draugė iš Bostono p. Aleksandra Daukantiene-Mariarty.

Kun. J. Kubilius ir Irena Lukoševičienė skaitė paskaitas akademino skautų sąjūdžio jubiliejinėje stovykloje Dainavoje. Kun. J. Kubilius už ilgalaike akademikų skautų globojimą pakeltas į garbės narius.

Prie "Baltijos" stovyklavietės Silver ežere įvyko burlaivių lenktynės rugsėjo 1 d. Dalyvavo nemažas skaičius buriuotojų. Pirmą vietą laimėjo Zigmąs Lapinas. Vakare "Baltijos" salėje įvyko vyno ir sūrio pobūvis.

A. A.

Dvigubos vestuvės. Rugpjūčio 31 d. AV šventovėje susituokė Petras Drešeris ir Alma Staškevičiūtė. Petras yra Vlodo ir Gražinos Drešerių sūnus, o Alma — Broniaus ir Danutės Staškevičių duktė. Jaunąją prie altoriaus palydėjo tėvas ir perdavė būsimajam vyrui Petru. Jaunoji buvo pasipuošusi rankų darbo tautinių motyvų balta suknele, kurią išaudė jos krikšto motina — teta Aldona Vaitonienė. Jaunųjų palydovai buvo: Regina Staškevičiūtė su Leonu Drešeriu, Daina Kerbelytė su Arūnu Staškevičiumi, Kristina Bendžiūtė su Vytautu Kudžma, Aldona (Aušrotaitė) ir Petras Simonėliai. Jungtinių apėigas atliko Almos pusbrolio kun. J. Staškus. Mišias koncelebravo kun. J. Aranauskas ir kun. S. Kulbis, o patarnavo jauniausias Staškevičių sūnus Romas. Vargonais savo gintariečiams grojo Zigmąs Lapinas. Po jungtinių apėigų jaunieji Marijos garbei numėšė rožes ir pasimelė. Jų malda lydėjo tili vargonų melodija "Marija, Marija".

Vestuvių puota buvo AV salėje. Čia Petras su Alma praleido savo kūdikystę, vaikystę ir jaunystę. Čia būdavo skautų sueigos, ateitininkų susirinkimai, "Gintaro" repeticijos, lietuvių mokyklos parengimai, mokslo metų užbaigimai. Jaunavedžiai nuo pat vaikystės buvo aktyvūs lietuviškos jaunomenės atstovai. Salėje jaunavedžius su duona, druska ir vynu sutiko abiejų tėvai. Vaisės palaimino kun. S. Kulbis. Puotos pranešėju buvo pusbrolis V. Staškevičius. Buvo daug sveikinių. Sv. Tėvo palaiminimą įteikė kun. J. Staškus. Staškevičių giminės iš Lietuvos atsiuntė sveikinimo telegramą.

Po vaiši